

VEČERNIK

POSTNINA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 68

TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POSTNI CEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, četrtek 23. marca 1939

NAROČNINA NA MESEČ:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen na dom 12.— din. tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Garancije za varnost

Anglija in Francija podpisali pogodbo o nedotakljivosti Holandije, Belgije in Švice — Garancija o nedotakljivosti mej držav južnovzhodne in vzhodne Evrope bo podpisana naknadno — Priključitev sovjetske Rusije — Pred londonsko konferenco — Razmerje med Anglijo in Nemčijo

LONDON, 24. marca. Predvčerajšnja konferenca med francoskim zunanjim ministrom Bonnetom in angleškim zunanjim ministrom Halifaxom je bila po dobljenih zanesljivih informacijah izredno važna in odločilnega pomena za ves bodoči razvoj. Francija je po svojem zunanjem ministru izjavila, da je pripravljena skupaj z Anglijo takoj nastopiti z vso oboroženo silo, da zavarujeta sedanje posestno stanje v vzhodni Evropi. O nedotakljivosti mej Holandije, Belgije in Švice je dogovor med Anglijo in Francijo že podpisan, dogovor o nedotakljivosti mej držav južnovzhodne in vzhodne Evrope bo pa podpisan v kratkem. Včeraj je odgovorila tudi sovjetska Rusija na angleški poziv glede kolektivne izjave demokratskih držav proti nasilju. Sovjetska vlada je angleški predlog v celoti sprejela. Pričakuje se zato, da se snide že prihodnji teden v Londonu konferenca demokratskih velesil. Konferenca bo v prvi vrsti vojaškega značaja in šlo nato političnega. Delegete bodo spremljali vojaški strokovnjaki z vsemi potrebnimi po-oblastmi.

CHAMBERLAINOVA IZJAVA.

LONDON, 24. marca. Chamberlain je podal včeraj v parlamentu izjavo v imenu vlade, v kateri je dejal, da je angleška vlada že ponovno izrazila mnenje, da je cilj Nemčije zagospodariti nad Evropo ali celo iti še dalje. Ako se bo izkazalo, da je to mnenje točno, bodo ta dejanja izzvala odpor ne samo angleške vlade, ampak tudi odpor vlad vseh narodov, ki cenijo svobodo in edvinost. Za enkrat še ne more poročati o rezultatih naporov za sodelovanje z vladami drugih narodov. Anglija nikakor nima namena, ovrniti Nemčiji njeno trgovino, bo pa proti vsaki drugi akciji. Angleška vlada se zato ne bo strahla ustvariti blok vseh miroljubnih držav, čeprav z različnimi notranji režimi, katerega edini namen bi bil upreti se stremljenjem nadaljnega prisvajanja tujih ozemelj. Proti temu se bomo postavili nasproti z vso silo in bomo vsak nov poizkus v kalj zatrli.

GLASOVI FRANCOŠKEGA TISKA.

PARIZ, 24. marca. Današnji lutnji tisk posveča glavno pozornost snovanju mirovne fronte in podpisu nemško-slovaške in nemško-romunske pogodbe. »Figaro« se vprašuje, ali bo blok Francije, Anglije in drugih držav zadostna močna bariera proti nemškemu prodiranju. Dočim je Rusija že dala svoj pristanek, je zahtevala Poljska z ozirom na svoj izredno težaven položaj angleško-francoska vojaška jamstva. To je bil tudi glavni predmet razpravljanja predvčerajšnje konference med Chamberlainom, lordom Halifaxom in Bonnetom v Londonu. Toda medtem je bila Romunija prisiljena, podpisati nemško-romunski trgovinski dogovor. Romunija je pač kolebala, ko ni bilo podpore, ali vsaj ne pravočasne z zapada. »L'Europe« podčrtuje, da je nemško-romunska trgovska pogodba brez primere v zgodovini, Nemčija dobi v njo praktično vso kontrolo nad romunsko trgovino, gospodarstvom, industrijo, financami in, kar je glavno, nad vojaškim oboroževanjem. 80% bančnega poslovanja bo pod kontrolo Nemčije. In vse to se je zgodilo dva dni pred prihodom angleške trgovinske misije. »L'Europe« urga, naj se vendar nemudoma sklene blok miroljubnih velesil, kajti le v tem primeru se bo popolnoma ojasnjeno zaupanje malih držav utegnulo vrniti. »Petit Parisien« zahteva od zahodnih velesil takojšnja vojaška jamstva, kar bo edino lahko razčistilo kompleksnost vzhodne obrambe. Ako naj vzhodne države ohranijo neodvisnost, so potrebni takojšnji ukrepi.

PORUŠENI MOSTOVI.

LONDON, 24. marca. Mostovi med Veliko Britanijo in Nemčijo so po najnov-

ših dogodkih porušeni. Duh Monakovega je uničen in uničena je do konca tudi vera, ki so jo v Londonu še do zadnjega imeli v možnost vendarle uspešnega končnega sporazuma. Celo prejšnji največji zagovorniki tega sporazuma naglašajo sedaj, da je mir, kakršnega si zamišljajo totalitarne države, nemogoče. Angleški listi niso že od leta 1914. pisali o Nemčiji tako, kakor pišejo sedaj. Raznerje med Londonom in Berlinom je začelo v skrajno napet položaj. Po polkicu angleške veleposlanika iz Berlina, prekinitvi angleško-nemških trgovinskih pogajanj ter blokiranja čeških kreditov in zlatih zalog v Angliji, nadaljnjem prizadevanju češkoslovaškega poslanstva in ostrih izjavah posameznih angleških državnikov obstaja med Nemčijo in Anglijo zelo kritično stanje.

VOJASKA PRIPRAVLJENOST.

Uradna Anglija, ki je kazala še pred štirinajstimi dnevi toliko optimizma, je spremenila svoje mišljenje za sto odstotkov in preučuje sedaj z mrzlično vztrajnostjo vse možnosti, kako bi se znanstveno nadaljnje nemško prodiranje na vzhod. Anglija je prepričana, da ograža to prodiranje njene življenjske interese. To je prepričanje vseh političnih skupin in v tem oziru nima vlada proti sebi niti najmanjših opozicije. Nasprotno, opozelja sama je še bolj radikalna. Anglija je bila že v septembru lani psihološko pripravljena na vojno, toda za njo še ni bila vojaško pripravljena. Toda v teh poslednjih mesecih je angleško oboroževanje ogromno napredovalo in angleške tovarne za oborožitev delajo noč in dan v ogromnem obsegu. Toda okupacija Češke je dala Nemčiji zopet velike količine orožja in mogočine tovarne, tako da je s tem zopet pred Anglijo. Kljub temu se pa zdí, da je Chamberlain pripravljen porušiti med Anglijo in Nemčijo mostove.

Podlaga za novo Evropo

»GIORNALE D'ITALIA« PRAVI, DA SO POT ZA DOKONČNO

RIM, 24. marca. Pod naslovom »Nepremagljiva oša« piše »Giornale d'Italia«, da so demokracije, boljševeška internacionala, brezdomovinci in židje poizkusili s snovanjem protinemške fronte omajati os Rim-Berlin. Odgovoril jim je veliki fašistični svet nedvoumno. Os je politično dejstvo, ki se z zunanjimi dogodki ne da omajati. Najnovejši dogodki niso vodili do porušitja, ampak do vzpostavitve po versailleski mirovni pogodbi uničenega ravnotežja Evrope. Sedaj šele stojimo pred zaključkom svetovne vojne, ki bo

NEUGODNOSTI IN UGODNOSTI.

To je odvisno v veliki meri od zagotovila Amerike, v kakšni in kolikšni meri bo mogla in hotela preskrbovati Veliko Britanijo in Francijo z bojnim materialom, in od tega, ali bo mogoče skleniti s sovjetsko Rusijo tako zvezo, kakršno si Velika Britanija želi. V dobro štejejo pa v Londonu to, da je Nemčija požrla že več kakor more prebaviti in da so sedaj v njeni sami notranjosti elementi, ki bi mogli dopomoči do njenega uničenja. Zato se tu naglašja, da je napravil Hitler z vključitvijo Češke in osem milijonov Čehov usodno napako. Razen tega je s tem kompromitiral narodno homogenost Nemčije, svoje lastno načelo o samoodločni narodov in uničil po vsem svetu zadnje simpatije.

ROMUNSKI PETROLEJ.

Kljub vsem nasprotnim zahtevam, da računajo v Londonu tudi s tem, da Italija še ni opustila svoje vloge na Madžarskem in da ne bi dovolila Nemčiji, da bi smele njene čete predirati čez Madžarsko na vzhod. Takega dovoljenja Nemčiji po angleških informacijah tudi Madžarska sama ne bi dala. Zaradi tega vsaj za enkrat še ni neposredne nevarnosti, da bi Nemčija zasedla romunski petrolejski polja. Prav posest teh romunskih petrolejskih izvirkov pa smatrajo v Angliji za svoje življenjsko vprašanje in bi bili pripravljene tvegati vse, da Nemčiji preprečijo njihovo posest. Samo tako je mogoče razumeti, da so pripravljene garantirati Romuniji celo nedotakljivost njenih mej. Samo v primeru, ako bi Nemčija dobila te izvirkove, bi se njen strateški položaj nevarno okrepil.

POTREBA SOVJETSKESKE RUSIJE.

V primeru, ako bi Nemčija svojevoljno skušala priti čez Madžarsko v Romunijo, bi Anglija bila prisiljena aktivno posesti vmes, a prav za ta moment potrebuje nujno pomoč sovjetske Rusije. Zato se angleška diplomacija zadnje dni toliko trudi, da bi pritegnila Rusijo trdno k angleško-francoski zvezi. V Londonu so prepričani, da bi se spočetka tudi Romunija lahko uspešno postavila v bran, če ne prej, vsaj na prehodnih grebenih Transilvanijskih Alp. Primer svetovne vojne, ko je Nemčija mogla zlomiti odpor Romunije s tem, da je Transilvanske Alpe obšla in napadla Romunijo iz Bolgarije, se sedaj ne bi mogel ponoviti, ker je strnjnost Balkana zagotovljena. Po vsem tem je treba računati s položajem, kakršen je, in opustiti vsak optimizem. Taka je sodba o položaju v Angliji.

Zapiski

Kralj Karol II.

V zvezi z zadnjimi sredinevropskimi dogodki je stopila v ospredje zanimanja zlasti tudi naša sosedna Romunija. Najprej je veljalo to zanimanje nemškimi

gospodarskim zahtevam, nato dogodkom v Karpatski Ukrajini in nazadnje obnoveni madžarski propagandi za revizijo transilvanske meje. Obenem je bil pa stavljen s strani sovjetske Rusije še predlog, naj bi se nameravana konferenca demokratskih velesil in držav sklicala v romunski prestolnici Bukarešti. Romunija je zaradi nastalega mednarodnega položaja poslala čete na zahodno mejo, v Londonu je pa bila uvedena akcija za angleško zagotovitev nedotakljivosti Romunije. V ospredju vseh teh dogodkov je stal Nj. Vel. kralj Karol II., ki sam vodi usodo svoje države. Nj. Vel. kralj Karol II. je bil rojen 15. oktobra l. 1893. kot sin kralja Ferdinanda I. in kraljice Marije, staršev Nj. Vel. naše kraljice-materije Marije. Katere brat je. Prestol Romunije je zasedel l. 1930. Lani je vzel sam v svoje roke vodstvo notranje in zunanje politične usode svoje kraljevine.

Kje je Clemenceau?

»Kje je Clemenceau? Kje je sedaj Clemenceau?« se vprašuje de Kerillis v »Epoque«. »Morda Daladier? Pomislite: Daladier! Vprašajte sami sebe, gospod Daladier: ali ste človek, sposoben upreti se te veliki nevarnosti? Ne! Sedajni dogodki so vas prerasli in pregazili!« Kerillis je mnenja, da se takšen človek v vsem današnjem parlamentu ne more najti in dostavlja: »V ostalem, ali je parlament vsa Francija? Razmišljajmo o generalih, o državljanih, ugodno ali neugodno, samo ne govorite o Daladriu, da je on edina in poslednja nadala.

Nemčija prva industrijska država

S priključkom Češke in Moravske je dobila Nemčija izrazito industrijsko ozemlje. Dva in pol milijona ljudi se bavi tudi z industrijo, tako da živi danes v Veliki Nemčiji 18,7 milijonov ljudi od industrije. Zdenjene države imajo 13,4. Anglija 10,4. Francija 7,6. Italija 4,9 milijonov industrijskih delavcev. Nemčija je tedaj v pogledu delovne industrijske sile daleč pred najmočnejšimi državami sveta.

Jugoslavija in mednarodna situacija

V zvezi z mednarodnim stanjem piše »Hrvatski dnevniki« v uvodniku med drugim naslednje: »Sedajni napeti mednarodni položaj proži vodji Italije izredno priliko, da odigra na važnem delu južnovzhodne Evrope veličastno vlogo tako v interesu Italije kakor miru v Evropi. Ne dvomimo, da bi Mussolini te vloge ne hotel sprejeti in tako odvrnil od Evrope najtragičnejši spor, ki si ga moremo zamisliti. Interesi Italije v južnovzhodni Evropi so ogromni, na njihovem reševanju mora sodelovati. Nemčija je za ta del Evrope postavila zahteve, ki jih je francosko-angleški blok odbil. Te zahteve zadevajo v veliki meri ob interese Italije, zato slednja mora izpregovoriti. Prako problema južnovzhodne Evrope lahko pride do sporazuma ali pa tudi do spopada med evropskimi velesilami.«

Maribor, 24. marca.

Zadnjih štirinajst dni je bilo kaj burnin v svetovni politiki. Demokratične države so bile postavljene pred izvršeno dejstvo, ki ga se niso priznale.

Do zadnjega časa so gledali predvsem v Angliji, pa tudi v Franciji, na dogodke v srednji Evropi s stališča, ki ga je vedno zastopal Adolf Hitler; priznali so upravičenost nemških težni, ki so izvirale iz narodnostnega načela.

Zahodni demokraciji sta pristali na Monakovo v želji, da bo v Evropi mir, in obenem izjavili, da bosta pomagali novi Češko-Slovaški, da bo po septembrski operaciji začela živeti novo življenje. Konservativni krogi v obeh demokratičnih državah so se postavili na to stališče predvsem zaradi ob vsaki priliki ponavljanih zagotovil Adolfa Hitlerja, da Nemčija tujih narodnosti sploh ne ve, ker pomeni po doktrini narodnega socializma vsaka tujar narodnost nevarnost za rasno čistost nemškega naroda. Zaradi teh svečanih obljub nemškega kancelarja je svet lani v jeseni oddahnil ter so splošno govorili, da se je izvršila definitivna ureditve vseh spornih vprašanih v srednji Evropi in končna likvidacija nevarnega vojnega stanja.

Najnovejši dogodki pa so pokazali, da je definitivne ureditve stanja v srednji Evropi lani še ni bilo. Dočim vidimo na eni strani odločnost in hitro akcijo, opazimo na drugi počasnost in neodločnost. V francoskem parlamentu je Daladier sicer dobil pooblastila, s katerimi mu je omogočeno preko noči postaviti življenje Francozov na vojno osnovo, videli smo pa, da je ta pooblastila dobil z ne preveč prepričevalno večino, kakršna je n. pr. bila v senatu. V Bourbonjski palači je duh strankarstva še vedno močnejši od duha narodne koncentracije vseh Francozov.

V Angliji so opazili po Chamberlainovem govoru v Birminghamu, da se je nevrčno povišalo število prostovoljcev v vojski. To še ni veliko, če pomislimo, da bodo šele v bližnjem času začeli v spodnji zbornici razpravljati o obvezni vojaški službi. Kako daleč je od razpravljanja v parlamentih pa do dejanja, vemo vsi.

Najvažnejši dogodek zadnjih dni je bil obisk predsednika francoske republike, Alberta Lebruna v Londonu. Obisk je bil sicer že zdavnaj prej določen, vendar po čudnih okoliščinah v dobo, ki je zelo, zelo podobna obisku predsednika francoske republike Raymond Poincaréja 1. 1914. pri ruskem carju. Takrat je Poincaré komaj še imel čas, da je prišel domov. — Kmalu nato je izbruhnila svetovna vojna.

Lebrunov obisk v Londonu je bil močna manifestacija skupnih težni demokratičnih velesil. Važnejši od te zunanje manifestacije pa so bili razgovori med uradnimi predstavniki obeh držav. Pri teh razgovorih so verjetno natančno določili tudi ves načrt za eventualno vojaško akcijo, ki bi jo obe demokraciji začeli takoj, če bi bili napadeni. Te akcije so se pridružile tudi severnoameriške Zdržene države in Rusija. Tako je danes blok zahodnoevropskih demokracij razširjen tudi na daljni zahod in vzhod, kar bo rodilo gotovo dovolj posledic za razčiščenje motne situacije v Evropi.

Dogodki zadnjih dni so prinesli veliko žalosti in vznemirjenosti po vsej Evropi. Ob takih trenutkih začne delovati ljudska fantazija z neverjetno naglico, in celo resni ljudje nasledajo pogosto naravnost blažinih govoricam, ki jih podtalni rovarji kaj radi spuščajo ob takih prilikah.

Taki spletkarji bi radi kačili vodo dobrin in celo prijateljskih odnošajev naše države z ostalimi evropskimi državami. Te dni smo štali v »Politiki« in »Hrvat-skem dnevniku« svarila pred podobnimi spletkami, ki jim je najboljši odgovor samozavest in lubežnost vseh sinov naše zemlje od skupne države. To je najboljši zagotovilo varne in nedotakljive bodočnosti.

Naš narod bo ohranil mirno kri in se ne bo pustil zavajati v nepremišljena dejanja po tujih spletkah. Življenjska usoda nam je v zgodovini odmerila prostor, katerega prirodne osnove nam že same po sebi nalagajo dolžnost, da s preudarkom in hladnim razumevanjem sledimo zakonom narave.

Madžarski vpad na Slovaško

Madžarska vojska je pričela prodirati na vzhodno Slovaško — Boji med Slovaki in Madžari — Slovaški ultimatum — Položaj v Bratislavi

BERLIN, 24. marca. V času, ko se je v Berlinu dokončno sklepal pogodba o razmerju med Slovaško in Nemško, so včeraj madžarske čete nenadoma na treh mestih vdrle na Slovaško, in sicer s strani Karpatske Ukrajine. Oddelki Hlinkove garde in slovaški vojniki so se postavili Madžarom v bran in razvili so se boji, ki še niso končani. Slovaška vlada je nemudoma zaprosila za pomoč v Berlinu. Iz Berlina je bilo naročeno, naj slovaška vlada takoj protestira v Budimpešti. Nota slovaške vlade je zelo ostra in ultimativnega značaja. Slovaška vlada zahteva, da se madžarske čete faljo umaknejo s slovaškega ozemlja. V diplomatskih krogih se ne taji, da bi mogel ta dogodek povzročiti nove, zelo resne zapletljave. Slovaška sama ni sposobna za obrambo in bo zato morala poklicati na pomoč nemško vojsko.

BERLIN, 24. marca. Po zadnjih vesteh iz Slovaške se zdi, da je vpad Madžarov na Slovaško mnogo bolj resna zadeva, kakor se je sprva mislilo. Slovaška vlada se ni zadovoljila z madžarskim odgovorom na svojo noto, v katerem pravi grof Csaky, da gre za nesporazum, da vzhodna slovaška meja še ni določena in da bo uvedel preiskavo.

BRATISLAVA, 24. marca. Madžarske čete, ki so vdrle na vzhodno Slovaško, so zasedle nekaj slovaških krajev in prekoračile v smeri od Užhoroda za 27 km slovaško-ukrajinsko mejo. Tu so zasedle mesto Mihalovec. Druga kolona je prešla čez Pavlovce. Slovaki so se postavili v bran in Madžari zadržali, a ne preganili. Tudi v Bratislavi so v teku nagle priprave za obrambo. Nad mestom krožijo slovaški letala in nemški bombniki.

Govor Viktorja Emanuela

OTVORITEV ZASEDANJA NOVEG ITALIJSKEGA KORPORACIJSKEGA PARLAMENTA S PRESTOLNIM GOVOROM.

RIM, 24. marca. Kralj Viktor Emanuel III. je včeraj s prestolnim govorom otvoril zasedanje novega korporacijskega parlamenta. »Od avgusta 1936, ko je bila zavajevana Abesinija,« je dejal vladar, »do danes so se zvrstili v mednarodnem svetu značilni dogodki, ki so močno vplivali na razvoj italijanske zunanje politike. Po neuspelih sankcijah je Italija izstopila iz Zveze narodov, ki ne koristi več ne sebi ne svetu. Politično, gospodarsko in kulturno sodelovanje z Nemčijo se je razširilo na protikomunistični pakt z Madžarsko, Japonsko in Mandžukoom. Sporazum z Veliko Brita-

nijo pomeni, po priznanju stvarnega položaja v Abesiniji, trajno in koristno osnovo za nadaljnje sodelovanje. Do vseh sosedov so odnošaji Italije prijateljski, glede Francije je vlada jasno označila, kaj sedaj vse loči obe državi. Italija želi popolno zmago Francu, za izrabo bogastva svojega imperija potrebuje miru. Mir naj trajaja čim dalje, vendar je kljub temu treba skrbeti, da bo Italija močno oborožena. Izredni stroški z Abesinijo so državo močno obremenili, toda vlada bo storila vse, da zagotovi gospodarsko samostojnost, brez katere ni politične neodvisnosti.

Konec obiska v Londonu

ZADNI DAN LEBRUNOVEGA BIVANJA V LONDONU. — DANES SE PREZIDENT IN SOPROGA VRAČATA V LONDON.

LONDON, 24. marca. Včeraj je bila izkazana francoskemu prezidentu Lebrunu in soprogi edinstvena čast v angleški zgodovini. Spodnja in zgornja zbornica sta se sešli k skupni seji in naslovili na francoska gostja pozdravno addresso v imenu zakonitih zastopnikov angleškega naroda. Gosta sta sprejela lord kancelar in speaker (predsednik) parlamenta. V odgovor na addresso je Lebrun poudaril neomajno povezanost Francije in Anglije. Nato sta si prezident in soproga ogledala

poslopje parlamenta ter se podala v Westminsterko opatijo h grobu neznanega junaka. Popoldne sta bila gosta angleške kraljevske dvojice, v gradu Windsorju, nakar sta se vrnila v London in si ogledala Narodno galerijo. Zvečer sta se ob navzočnosti 700 najodličnejših osebnosti udeležila slavnostnega koncerta največjih angleških umetnikov. Po koncertu je bil še sprejem v Indijskem uradu. Danes sta se gosta s spremstvom poslila in vrnila v Pariz.

Nemško romunski sporazum

VČERAJ JE BILA MED ROMUNJO IN NEMŠKO POGODBA, KI DAJE NEMŠKOJ POSEBNE UGODNOSTI.

BUKAREŠTA, 24. marca. Včeraj je bila tu podpisana nemško-romunski trgovinska pogodba. Po tej pogodbi stavi Nemčija Romuniji na razpolago svoja izkustva na področju kmetijstva in gozdarstva in dobavo industrijskih proizvodov. Romunija pa bo povečala pridelavo živih ter industrijskih surovin, kakor tudi rudnin, zlasti boksita za aluminij, bakra in mangana. Dalje bo ustanovljena posebna romunsko-nemška družba za dvig

petrolejske produkcije. Vse te pridruke in proizvode bo Romunija dobavljala v prvi vrsti Nemčiji. V romunskih pristanjih bodo imele nemške paroplovne družbe velike olajšave. Pogodba velja za 5 let, a z romunske strani se naglašja, da Nemčija s tem ni dobila nobenega trgovinskega monopola in bodo tudi druge države lahko deležne podobnih koristi. V tem smislu je podal izjavo tudi romunski zunanji minister Giacencu.

Mirovna pogajanja v Burgosu

RIM, 24. marca. Po poročilih iz Rima je včeraj prisel v Burgos odposlanec madridskega obrambnega odbora, da ponudi burgoški vladi mirno predajo Madrida. Razgovor odposlanca s predstavniki nacionalistične vlade je trajal pozno v noč. Vendar ni mogoče dobiti točnega potrdila te vesti.

Hudsonov obisk v Moskvi

MOSKVA, 24. marca. Angleški minister S. R. Hudson je prisel včeraj sem na štiridnevno bivanje. Hudson je po bivanju zunanemu ministru Edenu prvi angleški minister, ki je obiskal sovjetsko Kuzijo. Hudson je bil včeraj popoldne gost

sovjetskega zunanega ministra Litvinova, zvečer je pa bil pri slavnosti predstavi v operi. Danes popoldne priredi angleško veleposlaništvo slavnostno kosilo na čast gostu, katerega se udeleže tudi vodilne sovjetske osebnosti.

NEMCIJA ZA ITALIJO. BERLIN, 24. marca. »Frankfurter Zeitung« je objavila včeraj oster članek, ki v celoti podpira italijanske zahteve nasproti Franciji. V primeru vojne, pravi list, bo stala Nemčija brezpogojno na strani Italije.

DEMANTI BELGIJE

BRUSELJ, 24. marca. Belgijska vlada zanikuje vse vesti, da bi se pogajala z Nemčijo o odstopitvi Eupen-Malmédya Nemčiji.

Sreča Vasčaka!

Novo zrebanje drž. razredne loterije že 14. aprila!

Navabive srečke pri »VIRU SREČE«, PUTNIK-u, Maribor, Trg svobode-grd. Uradna potovalna pisarna in menjalnica, glavna kolektura drž. razredne loterije.

Csaky, eva iz ava o Romuniji

BUDIMPEŠTA, 24. marca. Madžarski zunanji minister Csaky je podal včeraj zunanje-političnemu odboru magnatske zbornice zunanje-politično izjavo. Dočim je bilo stališče Jugoslavije zadnje kritične tedne korektno, je dejal, tega zat ne more trditi o Romuniji. Ko je madžarska vpklicala nekaj letnikov, da zasede Karpatsko Ukrajino, je nenkrat odgovorila Romunija z vojaškimi ukrepi na romunsko-madžarski meji. Čeprav je dal Romuniji izrečna zagotovila, da Madžarska npram Romuniji nima nikakega osvajaškega namena, je Romunija odgovorila s poostrenimi vojaškimi ukrepi. Res je sicer, da so se madžarske čete gibale tudi ob romunski meji, vendar so bila ta premikanja le maneverskega značaja. Madžarska je sicer opozorila Romunijo, da bi vsak napad na obmejne stráže pomenil vojno, to femboli, ker je Madžarska odklonila zahtevo Romunije po izročitvi 20 obmejnih romunskih vasi. Dolder Romunija ne bo odposlala svojih čet domov, se Madžarska ne misli z njo pogajati.

Nemško-slovaška pogodba

BERLIN, 24. marca. Včeraj je bila med Nemčijo in Slovaško podpisana pogodba o medsebojnem razmerju obeh držav. Pogodba se glasi: 1. nemški rajh prevzema zaščito nad politično neodvisnostjo in nad nedotakljivostjo slovaškega ozemlja. 2. Zaradi izvedbe te zaščite ima nemška vojska vedno pravico graditi in zasedati vojaške ustanove v pasu med zahodno mejo Slovaške in vzhodnim pobočjem Malih Karpatov, Belih Karpatov in gorovja Javornik. Slovaška vlada bo stavila na razpotoje nemški vojski potrebno ozemlje. Slovaška vlada pristaja na to, da nemške čete na Slovaškem prejemajo iz Nemčije pošiljke življenjskih potrebščin brez plačila carine. V omejenem pasu izvršuje nemška vojska pravice vojaških oblasti. Nemški podaniki, ki na podlagi zasebne pogodbe delajo na Slovaškem pi graditvi vojaških ustanov, spadajo pod nemško jurisdikcijo. 3. Slovaška vlada bo organizirala svojo vojsko v tesnem soglasju z nemško vojsko. 4. Slovaška vlada bo vodila zunanjo politiko tesno povezano z zunanjo politiko Velike Nemčije. 5. Ta pogodba stopi v veljavo takoj in velja za 25 let. Pred potekom pogodbe bosta obe vladi razpravljali o morebitnem njenem podaljšanju.

Otvoritev razstave tržških umetnikov v Mariboru

Ob 11. uri dopoldne je pisatelj dr. Makso Sander v stolpu mariborskega gradu otvoril slikarsko in kiparsko razstavo tržških umetnikov gg. Avgusta Černigoja in Ugo Caraja. Pozdravil je oba navzoča umetnika, ki sta prišla bogatit s svojimi umetninami našo ustvarjajočo umetnost. Podčrtal je moč plastične kiparja Caraja in lahkotnost izvedbe slik slikarja Černigoja. H koncu je nagovoril italijanskega kiparja tudi v italijanskem jeziku. Pozdravil ju je v imenu Umetniškega kluba ter se zahvalil vsem: javnim delavcem in navzočim oblastim, da se je razstave udeležila. Razstavljena dela so napravila na navzoče močan vtis.

Borza, Curih, 24. marca. Devize: Beograd 10, Pariz 1176¼, Newyork 444¼, London 20.81, Milan 23.37 Berlm 177.87½, Sofija 5.40, Bukarešta 3.37, Budimpešta 37.25.

Vremenska napoved. Nobene bistvene spremembe sedanjega nestalnega vremena. Krajevne padavine. Za spoznanje topleje.

Smučarska poročila

(»Putnik«, Maribor, 24. marca) Peca: sneži, 40 cm prišča na stari podlagi 60 cm, smuka odlična. — Možrska koča: 8, sončno, 65 cm osrenjenega snega, na severnih pobočjih prišče, smuka odlična. — Knežev dom na Korošci: — 12, sončno, 200 em prišča, smuka odlična.

Koncentracija od spodaj navzgor!

Adolf Ribnikar

Videti je, da se Slovenci še vedno ne zavedamo, v kakšnih časih živimo. Medtem ko je podeželje v obupu prepuščeno samo sebi, prestolnica in srce Slovenije, ta naša bela Ljubljana, trdovratno spi in molči. Iz Beograda pa prihajajo veliki in pompozni govori slovenskih političnih predstavnikov, ki spadajo največ v preteklost in ki samo dokazujejo, da današnjega razpoloženja ljudstva, zlasti na mejah, nihče ne pozna ali poznati neče.

V političnih vrhovi naroda še vedno prevladuje strankarski egoizem. Namesto časa primernih energičnih dejanj smo primorani, gledati mlatenje zastarele strankarske slame. Zaman se zbira v težkih časih vsa akademska mladina, zaman podeželska mladina, zaman preveva vse slovensko ljudstvo ena sama misel: Le vkup, uboga gmajna!

Prav tako je danes kakor je bilo ob razpadu Avstrije, ko je bilo treba sila dolgo časa pomirjevati, prizgavljati, svetovati in prositi, da so vodilni krogi Slovencev ustanovili narodni svet. Namesto da bi pravočasno stopili skupaj, smo odlašali in z medsebojnimi rekrimiacijami in ugažanji zapravljali čas, in se šele tedaj sestali, ko je bilo že skoraj prezno.

Prevrta nas je našel na vseh koncih in krajih docela nepripravljene in nezrele. Da ni bilo tako, bi lahko postala usoda slovenskega naroda drugačna kakor pa je. Voditelji so se čez noč znašli v brezupni situaciji, ko jim je vse šlo čez glavo. Ker ni bilo jasnih pogledov naprej, nobenega začrtanega programa in nobene prave organizacije, je vsakdo delal na svojo pest, kakor je pač vedel in znal, četudi z najboljšim namenom in najboljšo voljo. Nezavedni ljudje so ob pomankarjavni organizacije in discipline, ki sta za vsako akcijo zrelega in udnega naroda neobhodno potrebni, večinoma mislili, da je z narodno koncentracijo in svobodo nastopila zlata doba, ko se je treba na vse pretege zalivati in veseljati, ne pa delati; obstoječe varovati in ustvarjati. Manj idealni ljudje so celo smatrali, da je tedaj prišel čas za uničevanje ali prisvajanje tujih dobrin. Ko ni bilo več zunanega sovražnika, se je bilo treba resti pred svojimi ljudmi.

V Bohinju so tedaj domači vandali uničili sami sebi dragoceno vzpenjačo na Komno ter razdeljali pod Bogatinom celo kolonijo moderno opremljenih biš, kjer bi se lahko pozneje — tudi v blagor samih vandalov — na veliko razvil naš tujski promet. Ta primer vandalizma ni edinstven in ogromne škode na narodnem premoženju ter na narodni morali so bile povzročene. Le malokdo se je zavedal, da je tedaj prišel morda največji zgodovinski trenutek slovenskega naroda, ko bi bilo treba, da bi si slohni konstruktivno sodelovali, in večinoma le poedincem, nihovi odločnosti in poštvalnosti, se imamo prav za prav zahvaliti, da nas ni že takrat vse skupaj vrag vzela.

Nikakor nočemo današnjega položaja primerjati z onim ob prevrtu. Vendar pa tudi danes po vsej Evropi, če že ne po vsem svetu, kličejo: SOS! ter vsepovsod pozivajo na koncentracijo vseh svojih narodnih sil. Slovenci smo že mnogokrat zamudili in veliko dragoceno časa prespali ali pa zapravili z medsebojnimi strankarskimi kljanji. Pri nas še ni medsebojnega pomirjenja, ni soglasja in ni narodnega edinstva, ki daje drugim usodom moč in samozavest in vsaki narod ima ne le enotno voljo za cjo.

Poglejmo samo naše sosede brate Hrvate. Tam je ves narod že leta koncentriran in pripravljen na vse. Pod njegovim vodstvom je zbrano vse, pa naj bo kmet, delavec ali meščan, naj bo to katoliški duhovnik ali svobodomislec. Hrvatski narod ima nele enotno voljo za življenjsko borbo, marveč tudi do podrobnosti izvedeno enotno organizacijo, ki ve, kaj hoče.

Pri nas Slovenci vlada nepoimnliva nezavednost in nerazumljivo pomanjkanje odgovornosti za skupne življenjske interese slovenskega naroda. Ze na lansko, Jurjevo som opozorili slovensko ra-

zumništvo v posebni okrožnici na silno nevarni položaj Slovencev in pozival na osnovanje narodne koalcije. Od lanskega avgusta dalje »Večernik« z vseh mogočih stališč utemeljuje potrebo takojšnjega obračuna s preteklostjo ter obračuna s strankarskim divjaštvom, pozivajoč h koncentraciji vseh narodnih sil. Vse boh od zgoraj navzdol, tedaj je treba to bodo dogodki sami pokopali.

Ne tako, bratje! V življenju narodov pridejo trenutki, ko se je treba otresti vseh pomislekov, vseh ozirov in ko je treba, da stopi na plan selherni, ki se zaveda dolžnosti do svojega naroda! Če

ne gre in če ne more priti koncentracija od navzgor navzdol, tedaj je treba to koncentracijo izvesti od spodaj navzgor! Akademska mladina, ki se je koncentrirala ne glede na politično ali svetovno-nazorsko prepričanje, je pokazala pravo pot in njej naj sledi zdaj tudi mladina na podeželju. Na delo za narodno koncentracijo od vasi do vasi, od mesta do mesta! Nič več se zanašati na vrhove, nič več nanje čakati! Od spodaj navzgor na! Bruhne silovita moč, ki bo voljna in sposobna, prevzeti odgovornost in delo v zgodovinskih dneh, ki čakajo naš narod.

Ustanovimo narodne odbore!

Dr. Ervin Mejak, Gornji grad

Z ozirom na zadnje mednarodne dogodke in težak svetovno političen položaj se naj v Sloveniji takoj požiivi in pojači narodno-obrambno delo in pritenje k temu delu vse široke plasti naroda.

V namen, da se to delo vrši v vsej narodni slozi in po enotnih vidikih, se naj nemudoma ustanovijo v vsej Sloveniji krajevi, okrajni in pokrajinski narodni odbori.

Narodni odbori imajo nalogo, širiti in krepiti narodno in državno zavest ter narodno slog med narodom, nuditi podporo potrebnim rojakom, posebno v obmejnih krajih, vsu moralno in materialno pomoč, nastopiti zoper vsak pojav, ki bi škodoval naši državni enotnosti (skupnosti) ter sploh podvzeti vse ukrepe, ki utegnejo koristiti naši državni skupnosti v narodni državi Jugoslaviji.

Narodne odbore sestavljajo delegati narodno-kulturnih organizacij in sicer: krajevni narodni odbori se ustanovijo v vseh krajih, kjer obstajata vsaj dve taki organizaciji, okrajni narodni odbori se ustanovijo na sedežih okrajnih načelstev, pokrajinska naroda odbora pa v Ljubljani in Mariboru.

Krajevne narodne odbore sestavljata po dva delegata označenih organizacij, okrajne narodne odbore po en delegat

krajevnih narodnih odborov dotičnega okraja, pokrajinski narodni odbor pa po en delegat vsakega okrajnega narodnega odbora.

Okrožni narodni odbori in pokrajinska narodna odbora imajo svoje eksekutive. Krajevni, okrajni in pokrajinska narodna odbora si izvolijo z večino glasov svoje funkcionarje. V primeru enakosti glasov odloča žreb.

Pokrajinski narodni odbor v Ljubljani obsega vse kraje nekdanje ljubljanske oblasti, pokrajinski narodni odbor v Mariboru pa vse okraje nekdanje mariborske oblasti.

Pokrajinska narodna odbora v Ljubljani in v Mariboru se sestajata od časa do časa na skupnih sejah, ki naj zasedajo menaie v Ljubljani in Mariboru. Oba narodna odbora imata skupno eksekutivo.

Da zamorejo narodni odbori izpolniti svojo nalogo, prirerjajo sestanke, posvete, zbere in narodne tabore ter denarne zbirke.

Podrobnejše določbe o organiziranju in poslovanju narodnih odborov bo določal poslovnik, sestavljen na skupni seji obeh pokrajinskih narodnih odborov.

Pristopimo nujno k organiziranju narodnih odborov, ki bodo gotovo tudi pripomogli h koncentraciji vseh narodnih sil v Sloveniji.

Za slovenski narodni program

Ramuh

Na kraju svetovne vojne smo Slovenci trdno upali, da se naše narodno vprašanje bliža dokončni rešitvi. Kakor nezkušeni otroci smo verovali, da se odnošaji med narodi uravnavajo po idealih. Mislili smo, da se velike države bore za svobodo in enakost in ne za novo razdelitev svetovnih tržišč in kolonij.

Konec vojne smo bili Slovenci politično popolnoma nepripravljani. Nismo poznali sil, ki so odločali o naši usodi. Naši razgledi so bili premajhni in zato tudi nismo znali pravilno usmeriti svojega političnega dela. Manjkalo nam je torej jasnega in trdnega, na znanstvenih doganjih temelječega programa, po katerem bi uravnavali svoje delo. Posledica je bila, da je postala naša zemlja objekt mednarodne politike, slovensko narodno vprašanje pa sen optimistov.

Po vojni je bilo pričakovati, da bodo Slovenci, ki so pripadli Jugoslaviji, uredili svoje narodno vprašanje. Toda, vsa slovenska politika se je vrтела okoli ugibanj, katera politična stranka bo prišla na oblast. Najboljše politične sile slovenskega naroda so se iztrošile v tej borbi. Oni, ki so vodili slovensko politiko, so skozi dvajset let plavali v oportunističnih vodah, podpirali centralizem in pobirali drobtinice za svojo stranko. Na rešitev slovenskega vprašanja pri tem ni bilo časa misliti.

Posledice takšne politike so bile za Slovenijo vseskozi negativne. Gospodarski strokovnjak dr. J. Lavrič smatra, da je Slovenija po l. 1918. nabrala blizu milijardo din državnih dohodkov na leto. Od te vsote se je potrošilo v Sloveniji samo

500 milijonov din letno. To so sadovi centralizma, ki jih ni mogoče zagovarjati.

Jasno je, da v takšnih prilikah ni bilo časa za reševanje višjih narodnih interesov. Srbi, Hrvati in Slovenci so skozi dvajset let živeli v krizi, ki je ni bilo mogoče prikriti. Vodilni funkcionarji države so zdaj priznali, da kriza obstoji in da jo je treba rešiti. Pa tudi med ljudmi je želja za bratski sporazum med jugoslovanskimi narodi zelo iskrena in spošna.

Toda pri reševanju tega vprašanja ne smemo pozabiti na eno: ni sporazuma, kjer ni svobodne volje, kjer ni dovoljeno vsaki pogajajoči se stranki, da jasno in javno pove svoje težave in težnje. Z drugimi besedami: pogoj vsakega sporazuma je svoboda tiska in govora.

Le v takih razmerah bo mogoče pametno in pravično urediti Jugoslavijo in sestaviti slovenski narodni program, ki bo izraz želja in potreb najširših ljudskih plasti, ne pa interesov nekaterih vrhov

slovenske družbe. Program, ki bo znatveno utemeljen in bi bo dal slovenski politiki načelne smernice v odnošajih do Hrvatov, Srbov in sosedov.

Tak program nam je nujno potreben. Živimo v dobi silne politične razgibanosti. Potreba po slovenskem programu je zdaj večja kot kdaj koli prej. Toda roko na srce: ali imamo jasne pogjede in trdne cilje? Ali vemo, kaj hočemo? Da bi nas odločilni trenutki ne našli nepripravljenih in nepoučenih, kakor že tolikokrat v zgodovini!

Potrebe naše bodočnosti

Vladimir Kreft, Sv. Jurij ob Ščavnici

Po svetovni vojni je gospodarski razvoj l. 1930. večino naroda precej zadovoljil. Po letu 1930. je občutna gospodarska stiska prizadela vse stanovce, najbolj pa delovno ljudstvo. Javne datjave so postajale vedno večje, cene kmetiskim pridelkom so padale, delavcu se je zmanjševala meza, uradnikovi plača. Razpoke v narodnem in državnem gospodarstvu so povzročale veliko škodo. Po

krizi je napačilo delno olajšanje. Vendar se je bati novih pretresiljav, ki ne bi ostali brez kvarnih posledic.

Z uspešnim razvojem gospodarskih prilik po svetovni vojni se je razgibalo tudi javno življenje, predvsem politično. Demokratska ureditev je dovoljevala najširšo svobodo izživljanja v večini držav. Toda, kmalu so se pojavile ponekod nove miselnosti, ki so na svoj način preuredile

javno življenje in upravljanje države.

V kolikor je boljše ureditev države po demokratičnih načelih od ureditve po totalitarnem sistemu in obratno, bo pokazala bodočnost.

V gospodarski stiski pri nas bi si lahko z ozirom na agrarni značaj države pripravili marsikatero bridko uro. Centralistično-demokratična ureditev države do l. 1929. ni mogla zadovoljiti Hrvatov, ne Slovencev. Zaradi izravnavne naspotij in prilagoditve gospodarskih prilik po načelu enakopravnosti in pravičnega sorazmerja po letu 1929. uvedeni diktatorski režimi tudi niso prinesli uspehov. Kakor je prva politična doba demokratične ureditve države pokazala politično nezrelost in izkušnjo, da mora imeti tudi vsako politično delo svoje meje, prav tako je doba diktatorskih režimov dokazala, da zahteva koristno in uspešno delo drugačen način uprave in postopkov z javnim življenjem. Tako se je pozivilo hrvatsko vprašanje, zaradi katerega je bila tudi potrebna izprememba v decembru lanskega leta.

Nastop zadnje jugoslovanske vlade je podčrtal dejstva preteklosti in bo skušal zgraditi novo zgradbo, v kateri bodo imeli vsi trije narodi enako udobnost. Čas dozoreva, zamero bolj se kažejo jasni obrisi treznega gledanja na bodoče življenje, ki mora ovreči vsako razkrajačo življenje naše državne skupnosti.

Pri tem ni treba več rekriminacij obdoževan in naštevavanja neštevilnih grehov, v kolikor ni to zaradi razjasnitve položaja še vedno našo potrebno. Preteklost je še tako sveža, da so si lahko

preudarni ljudje za vso dobo dvajseth let ustvarili jasno silko in sodbo.

Pri urejanju naših notranjih prilik ne smemo pozabiti na dejstva: vsak državljan ima pravico do življenja, dela, plačila in besede. Življenje mu mora nuditi trajen zaščitek, da ne bo dan za dnem prisiljen misliti na nesigurno bodočnost, da ne bo pri marljivem delu izpostavljen preganjanju, modernemu tlačanstvu in izkoriščanju in da bo za svoje delo pravično plačan. Čut socialnosti mora biti pri vseh enako razvit: tako pri delovnem sloju, kakor pri delodajalcih.

Poskrbeti moramo, da bo v bodočnosti politično strankarsko življenje stroji, ki bo služil hitrejšemu in koristnemu razvoju gospodarskih, kulturnih in socialnih prilik v državi. Strpnost in spoštovanje ter močnost sodelovanja nazorsko različnih ljudi morajo biti glavna gesla bodočega političnega življenja. Prenehati se mora s preganjanji zaradi prepričanja, svoboda stvarne in pozitivne javne kritike mora biti vsakomur zagotovljena. Sprizljaziti se moramo z mislijo, ki trdi, da je tudi opozicija, v kateri koli ustanovi sposobna dajati stvarne nasvete in po-pravice v predloženih načrtih. Angleški parlamentarizem naj nam bo za vzor!

Naznačena pot bo prinesla slovenskemu narodu v jugoslovanski državi to, kar si vsak državljan želi: trajno in smotno urejeno narodno in državno življenje, ki se bo vedno z uspehom borilo proti nastopajočim gospodarskim stiskam, in proti vsem sovražnikom naše narodne in državne samobitnosti.

županu. V novih občinah se razmere tudi v tem pravcu počasi izboljšujejo.

Proti novemu občinskemu zakonu ni bilo posebnih odporov. Razumljivo je, da nove reforme niso bili veseli vsi tisti mnogostevilni župani, katerim je prišla z novim stanjem smrtna ura, ki jim je najbrž za vedno odnesla županski stolček in čast. Posebno po kresni noči l. 1935. so se tudi v časnih začeli glasovi, da je treba vse zakone spremeniti in tudi na občinskem poprišču postaviti vse v prejšnji stan. Sedaj so taki glasovi popolnoma utihnili. Lahko trdimo, da se je ljudstvo novi organizaciji občin že privadilo in samo vidi, da je v primeri s starij stanjem znaten napredek.

Glede samoupravne zavesti lahko rečemo, da se je ta v primerjavah s stanjem pod starij občini, pri županih in odbornikih sedaj še znižala, le pri ostalih občanih se je za malenkost dvignila.

Slovinci se ne moremo pohvaliti, da bi bili politično posebno izsolan narod in naši ljudje nimajo v sebi samoupravnega duha. Mislijo, da se je vse ustanovilo od zgoraj, tudi občine. Prepričani so, da je vse možno doseči in vladati z dekreti, da so poklicani le eni, da vladajo, a drugi da poslušajo. Stoletne prilike in vzgoja je napravila naše ljudi takšne, da celo tam, kjer so živi prizadeti in kjer bi si lahko pomagali, ne ukrenjejo ničesar.

Ni razveseljivo dejstvo, da med narodom skoraj ni nobenega zanimanja za

seje občinskega odbora. Celotni pripravniki debati ni poslušalec. Skoraj se ne zgodi, da bi kak občan uporabil svojo pravico in stavil pismene pripombe k razpravi na občinskem proračunu. Na podlagi takih ugotovitev pač lahko rečemo, da je naše ljudstvo v tem pravcu potrebno še mnogo vzgoje. Pri malo količinejšem vprašanju, ki spada v ključno pristojnost in rešitev občine, odborniki dostikrat ne vedo, kaj bi storili, da se ne zamerilo višjim oblastvom.

Celo protizakonitimi in krivičnimi aktom se naši odbori ne vedo in ne upajo upreti. Slepo jih izvrše in tudi občani po skromnem kimanju z glavo rečejo, da že mora tako biti in stvar teče naprej. Do kake mere naše ljudstvo v samoupravah resnično izraža svojo voljo, je razvidno tudi iz ugotovitev, da se je posebej tako vsem režimom izvajati v treh četrtinah slovenskih občin siljano zmagalo.

Naše ljudstvo je treba vzgojiti tako, da se bo doobara zavedalo, da je ono ustvarilo občine in da jih vzdržuje z lastnim denarjem. Napotiti pa ga je tudi treba, da bo za občinske stvari kazalo več interesa, in da ne bo slepo zaupalo onim, ki so si ob času volitev sicer s tujimi pripomočki in z izvršno taktiko pridobili njihove glasove.

Zakon o občinah pa je treba v duhu samoupravnih tendenc reformirati, vendar krajevit obseg občine naj se ne izpreminja.

Kronika svetovne politike

Ta teden smo doživeli v mednarodni politiki burne dogodke, ki jih je po svoji usodnosti mogoče primerjati samo z onimi v lanskem septembru.

V nedeljo se je razčistilo vprašanje novega položaja Češke, Slovaške in Karpat-ske Ukrajine. Prva je postala kot del Nemčije avtonomno protektoratno ozemlje; druga je sicer ohranila svojo samostojnost, je pa prišla pod nemško politično zaščito; tretja je bila prepuščena Mađarom, ki so jo zasedli. Zasedba se ni izvršila mirno, ker so se Ukrajinci dolgo junaško upirali, a so nazadnje le podlegli sili. V Španiji se je posrečilo Miajevi vladi likvidirati komunistično vstajo. V Aziji se je poostil spor med Japonci in Rusi zaradi ribolova.

V ponedeljek je sestavil bivši prezident CSR dr. Beneš v Ameriki provizorično emigrantsko vlado, ki so jo USA že priznale, in napovedal nov boj Čehov za svobodo. Anglija, Francija, Rusija in Amerika so obvestile Nemčijo, da ne priznavajo zasebne Češke. Anglija in Francija sta obenem preklicali monakovski sporazum in po Monakovem sklenjeni prijateljski pogodbi z Nemčijo. Rusija je stavila predlog za sklicanje konference demokratičnih držav zaradi skupnega nastopa proti Nemčiji. Romunija je zaradi položaja nasproti Mađarski poslala na zahodne meje del svoje vojske. V Ankarji je bil ob priliki bolgarskega ministrskega predsednika Kjoševanova znova sprožen predlog za pristop Bolgarije k Balkanski zvezi.

V torek je prišel v London na obisk

predsednik francoske republike Lebrun, z njim je pa prispel tudi zunanji minister Bonnet, ki se je takoj sestel z angleškim zunanjim ministrom Halifaxom. Razen tega so se pričela angleško-francoska vojaška pogajanja. Akcija za sklicanje konference demokratičnih držav se je nadaljevala. Proti dogodkom v srednji Evropi je nastala ostra reakcija na zahodu, posebno v Angliji, Franciji in Ameriki. Boj za gospodarski vpliv v Romuniji se je nadaljeval. Bivši ministri predsednik Karpat-ske Ukrajine dr. Vojošini je prispel več Romuniji v Beograd. V Londonu sta kralj Jurij VI. in Lebrun izmenjala pomembni zdravici.

V sredo je Litva ugodila nemškemu ultimatu in pristala na odepitve Klajpede, v katero so popoldne vkorakale nemške čete. Zaradi mađarske propagande za revizijo, zbiranja mađarskih čet na meji in nemških gospodarskih zahtev je Romunija izvršila delno mobilizacijo in poslala del čit na zahodne meje. Pa tudi Slovaki so dvignili protest proti mađarskim težnjam po vrnitvi Slovaške k Mađarski. V Londonu so se nadaljevala posvetovanja za skupno akcijo proti totalitarnim državam, a še brez rezultata. Japonci so pričeli novo ofenzivo proti Kitajcem. General Franco je odbil mađarski predlog za sporazumni častni mir.

V četrtek je bila izvršena priključitev Klajpede k Nemčiji. Zjutraj je prispel v zasedeno mesto Adolf Hitler na krovu križarke »Deutschland«. V Londonu so se nadaljevala posvetovanja v zvezi z obiskom francoskega prezidenta Lebruna. Sklenjeno je bilo pričeti veliko obrambno akcijo proti nadaljnjim nameram totalitarnih držav. Romunija je bila zagotovljena pomoč. Položaj Slovaške še ni bil razjasnjen. Anglija je pričela obrambno akcijo tudi v Prednji Aziji in Afriki.

»Ah, milostiva, ali ne bi dali rajši klobuk na glavo — tako ne vidim prav ničesar!«

Kmetske občine - slovenska samoupravna zavest

Bogomir Kostančevič

Leta 1933. je bil objavljen zakon o kmetskih občinah, ki je za naše podoželje pomenil veliko reformo. Ljudstvo je bilo skrajja nezaupljivo ter imelo mnogo pomislekov.

Do l. 1933. je skoraj vsaka večja vas bila samostojna občina. Nesporno je, da se je v starih občinah mogla ljudska samouprava svobodneje izživljati kot v današnjih. Znano je tudi, da so tedanji župani in odborniki bili izvoljeni na podlagi mnogo bolj demokratičnega volivnega reda kot je sedanj.

V glavnem lahko rečemo, da stari tip malih občin ni več odgovarjal novim razmeram in ni bil zmogel, izvrševati poslov in nalog, katere nuno spadajo v delokrog modernih občin. Premajhen obseg, finančna nesposobnost, pomanjkanje smisla za javno gospodarstvo in kolektivne koristi ter nevalificirano vodstvo, to so glavni vzroki, da naše stare občine nalog novega časa niso zmogle.

Cepprav so stari občinski odbori poslovali v dobrih časih, vendar si je le malo slovenskih občin postavilo viden spomenik s tem, da je zgradilo v prid vsem občanom kakšno javno ali občekorisno zgradbo, cesto ali kupilo potrebne gospodarske stroje, ustanovilo zadruga in podobno.

Še manj kot v izvrševanju poslov iz lastnega delokroga pa so bile stare občine sposobne, vršiti posle iz prenečenega delokroga, bodisi od strani vojaških ali pa civilnih oblastev. Zaradi pomanjkanja pisarniških poslov večjih oseb je bila administracija slaba.

V tem oziru je danes pač velik napredek. Stare občine je dejansko vodil in odločeval o vseh stvareh le župan, kateremu so sicer sedeli ob strani odborniki s priklimalno funkcijo.

Že po tradiciji je bil izvoljen za župana najboljše voščan. Ki je imel dosti zemlje, lepe konje in mnogo vina. Še danes se nekateri močje trkajo na prvi udarjaljoč, da so bili nad dvajset let župani. Kakor znano, so se v prejšnjih časih vršile občinske seje kar na županovo domu. Vse seje so bile tajne. Prava debata se je začela šele, ko je na mizo prigrmalo že nekoliko litrov vina. Pretrpale pa so se bolj privatne stvari, tako o bikih plemenjakih itd.

Po večini se občani sploh niso zanimali, o čem so občinski močje modrovali. Za občinski proračun in kolektivne gospodarske koristi se občani v starih občinah niso brigali. Prešinjalo jih je »nemajno« zaupanje do župana. Skratka samoupravna zavest je bila razvita le pri

življenja, imanentne tej skladbi. Zato je pa pokazal v »Pesmi ljubezne vso bogastvo Sukove glasbe in svojega lastnega notranjega življenja, ki ga v prejšnjih letih pri njem nismo imeli prilike opaziti. S svojo interpretacijo, zlasti z intenzivnim »expressivno« kantičen je docela pokrtil nedostatke obdelave, ki se kažejo posebno v siromaštvu velikega dela klavirskega para. Brez dvoma je dal z interpretacijo le priljubljene Sukove skladbe vrhunec umetniškega užitka, ki smo ga bili deležni ta večer. V Paganinijevi sonati pa je zopet prišel do izraza virtuozni genre v adekvatni meri. Taras Poljanec je pokazal na tem koncertu, da se odmiha od svojega prejšnjega bolj ali manj akademskega sloga igre. Ni pa še našel nove, svoji osebnosti primerne sinteze. Rekel bi, da je sredi antiteze svojega razvoja. Od tod tu in tam demir v levi roki in v godalu, kar gre izključno na račun te notranje transformacije, ne pa na račun

tehnik, kar je dovolj jasno dokazal v Paganiniju, ki ne zahteva notranje napetosti. Vsekakor ta razvoj kaže, da se bo razvil Taras Poljanec v močno osebnost med našimi reproduktivnimi glasbeniki.

Oton Bajde je dal izvršno reprodukcijo, tako kot tehnik kakor kot interpretator. Precizna tehnika leve roke in precizna intonacija vzbujata enako pozornost kakor prožnost desne roke. Znanje tega izvrstnega čelista pa bi zaslužilo boljši instrument. Skoda, da nam ni nudil interpretacije kake skladbe večjega formata.

Dr. Roman Klasič je svojo nalogo kot spremljevalec izvršno rešil. Zlasti velja lo za spremljavo violinskih skladb, za katero ni imel dovolj časa skupnega dela s solistom. Svetovali bi edino nekoliko manj uporabe pedala pri spremljanju godalnih instrumentov, zlasti pri skladbah v klasičističnem slogu (Dvořak).

Večer bi bil še lepši, če občinstvo ne bi stalno prekinjalo kontinuitete skladb s ploskanjem med stavki! Upamo, da si bo tudi mariborsko občinstvo dalo dopovedati, da to prekinjanje zelo moti tako interpretatorja kakor poslušalca. L. N.

Kultura

Koncert Poljanec-Bajde-Klasič

Spored: Sonatina op. 100 za violino in klavir, napisana v klasičnem duhu, ni eno najvneboznejših del Dvořakovega genija. (Vsakemu geniju se lahko zgodi, da mu zmanjka invencije). Španska simfonija op. 21 za violino in klavir od Laloja, delo polno invencije in zgočega temperamenta, je bila najzanimivejša skladba sporeda. V drugem delu smo pa slišali tri kabinete skladbe iz literature za violončelo in klavir: Marcello — sonata I., Glazunov — Chant du Menestre op. 71 in Cui — Scherzando op. 36. Sledila je Sukova »Pesem ljubezne v Kocianovi, nekoliko šablonski obdelavi za violino in klavir in Paganinijeva sonata XII. v E-molu za violino in klavir, na efekt preračunan produkt, tipičen za ustvarjanje tega legendarnega virtuosa.

Izvedba in izvajalci: Dvořakovi sonatini Taras Poljanec ni znal dati življenja. Pri Laloju se je sijajno razvel, čeprav ni dosegel popolnoma one stopnje zgočega

Domači zapiski

Proračun v senatu sprejet

Na večerajšnji seji senata je v načelnih razpravah govoril samo finančni minister Djordjević, ki je podal obširno zgodovino aktov in psihološko analizo stališča hrvatskega naroda nasproti državi in njeni notranjepolitični ureditvi. Sledilo je načelno glasovanje, v odsotnosti poslancev JNS je bilo oddanih za proračun 50 glasov. Za podrobno razpravo se ni prijavil noben govornik, pri računskem predlogu notranjega ministrstva pa je predsednik vlade izjavil med drugim naslednje: „Potrebno je, da se vse tisto, kar smo rekli, tudi uresniči. Resno in pošteno je treba preiti k dejanjem. Vlada želi ustvariti potrebno ozračje, v katerem se bo moči porazgovoriti. Večraj sem izdal akt, ki bo nedvomno pripomogel k ustvaritvi takšnega ozračja. Predložil sem kr. namestništvu amnestijo, ki bo pomilostila 170.000 prestopkov v naši državi, v glavnem prestopkov med volitvami in po volitvah, vse do 5. februarja. Od teh 170.000 prestopkov, kolikor jih je bilo večraj amnestiranih, se jih mnogo nanaša na savsko banovino. Gospodje! Mislim, da smo vsi patrioti, nacionalisti, ki ljubimo to državo in da nam je vsem interes, da bo naša domovina močna, čvrsta in napredna. In močna bo, če bo vladala socialna pravičnost in če bomo vsi složni.“ V končnem glasovanju je oddalo 45 sekonarjev svoj glas za proračun, proti ni glasoval nihče.

Kdaj bo padla odločitev

„Hrvatsko narodno vodstvo z dr. Mačekom na čelu stoji odločno na zahtevku hrvatskega nar. zastopstva. Pot je določena, zato je naravno, da spremlja dr. Maček in vse vodstvo razvoj dogodkov z veliko pozornostjo. Ni se treba prenapenjati v sklepih. Odkar obstaja hrvatski narod, se zunanji svet nikoli ni tako zanimal zanj, kakor danes. Treba je vedeti, da se ne brigajo za hrvatski narod zaradi naših pravic ali simpatij do nas. V svetu veljamo le toliko, kolikor smo složni, močni in pripravljeni, vsak čas braniti svoje interese. Dogodki v svetu se razvijajo naglo, v nekaj dneh bo situacija jasna. Vodstvo hrvatskega naroda,“ zaključuje »Hrvatski dnevnik«, „bo izneslo svoje odloke, vsi pa bodimo mirni, potrpežljivi, opreznii in pripravljeni ter se ne prepuščajmo občutkom, temveč razumu.“

Propast ČSR in Hrvat

„Češki narod je med vsemi Slovani politično najzreplejši, kulturno in gospodarsko najnaprednejši,“ piše znani politik dr. H. Krizman v »Varaždinskih Novostih“. „Njegova vzorna nacionalna organizacija, in veliki diplomatski napori v svetovni vojni so omogočili vstajenje češke države samostojnosti ter osvobodjenje Slovkov in Podkarpatskih Rusov. Kakor vsaka mlada država je imela tudi ČSR svoje težave, politične probleme, ki bi jih rešila, da ni postala zanjo mednarodna politika usodna. Da se Slovaki in Podkarpatski Rusi z republiko niso mogli uživati, je bilo staro prokletstvo slovenskih narodov. Praški centralizem in slovaški separatizem sta bila v usodni vzročni vezi.“

Prometna zaposlitev naših mest

Med kraji izven nekaterih jadranskih pristanišč sta Maribor in Jesenice glede pravištva, zaposlenega v prometu, daleč pred drugimi. Od celotnega števila prebivalcev so imela najboljši prometna mesta Jugoslavije naslednje odstotke ljudi, zaposlenih v tej važni gospodarski panogi: Bakar 22,9, Sušak 18,7, Maribor 17,7, Jesenice 17,7, Zemun 13,7, Niš 12,8, Slav. Brod 12,7, Skopje 12,1, Ljubljana 11,9, Dubrovnik 10,1, Split 9,1, Novi Sad 8,2, Sarajevo 8,0, Beograd 7,8, Zagreb 7,8, Subotica 6,9, Celje 5,4.

Mesta ob prirodnih iztočnicah zaleda na morje, na posameznih železniških križiščih, posebno se v bližini mel, kakor je to v primeru Maribora in Jesenic, imajo prvenstveno vlogo v prometni politiki Jugoslavije.

Novice

Meddruštveni sestanek v Murski Soboti

27. marca ob pol 8. uri zvečer bo v zofistični Benkič sestanek zastopnikov vseh soboških društev. Namen sestanka je izvolitev eksekutive Meddruštvenega narodno-obrambena odbora, proučitev in dopolnitev že sprejetega programa ter izdelava delovnega programa do julija. Vsa društva so pozvana, da pošljejo na sestanek svojega poimenočenega zastopnika in prouče zapisnik prvega sestanka

Učiteljsko zborovanje v Soboti

Učiteljsko društvo za srez Murska Sobotica je imelo 18. t. m. zborovanje v soboškem Sokolskem domu. Zborovanje je bilo zvezano s proslavo 20-letnice smrti Ivana Cankarja. Predaval je g. prof. Janko Liška o Cankarju kot borcu za pravice malega človeka in malega naroda. Iz Cankarjevih del (Hlapci, Hlapec Jernej, Martin Kačur) je recitiral g. učitelj Zmago Krašna. Podal je tudi nekaj primer iz svojih doživljaj, kako je Cankar radi tega, ker je bil član malega naroda, v svetu nerazumevan, Predsednik g. Evgen Antaner se je spomnil v svojem uvodnem govoru tragedije češkega naroda in izrazil upanje na boljše slovansko bodočnost. Drugi del zborovanja je obravnaval stanovska vprašanja učiteljsva. Situacijsko poročilo je podala podpredsednica g. Leopoldina Kos

in poudarjala prizadevanje in trud organizacije za izboljšanje učiteljskega položaja. Pokazala je na uspehe, ki jih bo deležno učiteljsvo po novem finančnem zakonu. Najbolj razveseljevo dejstvo je, da je odpravljen delni celibat učitelje. Tudi glede napredovanj se obeta izboljšanje. O organizaciji Rdečega križa je poročal g. Starman iz Ljubljane. Diskutiralo se je tudi o gospodinjstkih in kmetijskih težavah, katere je obljubilo finansirati ministristvo prosvete v omejenih krajih. Sklenilo se je, da se bo društvo udeležilo proslave 70-letnice obstoja pujskega učiteljskega društva. Glavni poudarek prizadevanj učiteljske organizacije bo v tekočem letu na gromotnem izboljšanju. V tem smislu je bila sprejeta tudi posebna resolucija.

V skrbi za Kozjak

VSJAJ ZACETA CESTNA DELA NAJ SE NADALJUJEJO, DA BO OMOGOČEN SKROMEN TUJSKI PROMET

Kozjak je v prometnem oziru zelo zanimarjen. Zato je treba temu vprašanju posvetiti mnogo več pažnje, kakor pa doslej. Ze pred več kot petimi leti je bilo sklenjeno, da se bo zgradila k Sv. Vrbanu avtomobilska cesta. Cestna dela so se že pričela, toda ostalo je samo pri začetku. Kljub temu, da bi bila nova cesta izrednega tujskoprometnega in tudi gospodarskega pomena, je nadaljevanje cestnih del skoraj zaspalo. Za to cesto so si prizadevali zlasti Kamničani, ki so tudi dosegli pričetek gradnje. V načrtu je cesta Maribor—Sv. Vrban—Sv. Križ,

ki naj bi se zvezala s cesto Bresternica—Sv. Križ—Pesiška dolina. Ta cesta se že 12 let gradi, pa so komaj pri 4. kilometru.

Kozjak mora doseči pri tujskoprometnih čimilitjih več razumevanja in več pomoči. Toliko lepih razglednih točk je na njem, pa zanje nihče ne ve. Treba bo za naš Kozjak več propagande, ki bo rešila Kobance malodušja in jim ponovno vrnila veselje do dela. Zato pa so potrebne dobre zveze. Merodajni naj se pobrižajo, da se bodo vsaj že započeta dela nadaljevala.

Tujski promet v Ribnici na Pohorju

Ribnica na Pohorju je ena najvažnejših letoviščarskih točk v Dravski dolini. Površni opazovalec domačih razmer bi bil prepričan, da tujski promet v tem kraju stalno narašča. Zanimivo pa je, da je baš narobe. Dočim je bil leta 1937. v Ribnici na Pohorju 901 tujec, med njimi 851 Jugoslovani, je lani obiskalo Ribnico samo 578 gostov. Tujski promet je v enem letu padel za skoraj 36%. Zanimivo je tudi dejstvo, da ni padlo število tujih gostov, nego domačih.

Če iščemo vzroke za nazadovanje tujskega prometa, moramo priznati, da so

ti v Ribnici sami. Kraj je vse premalo oskrbljen za tujski promet. Samo v enem gostinskem obratu dobi letoviščar hrano in drugo, kar pač potrebuje, gostinski obratov pa je v Ribnici na Pohorju pet. Vsi lokali imajo pogoje za tujski promet in je treba le malo dobre volje gostilničarjev, pa se bo tujski promet zopet poživil in bo bilanca zopet aktivna.

Tujsko prometno društvo bo letos nadaljevalo z gradnjo kopalnice v Ribnici, kar bo gotovo privabilo tujce, ki so sicer radi prihajali v prijaznem pohorski kraj.

Izzivanje v Vuzenici

Te dni je bil na društveni tabli Sokolskega društva v Vuzenici, ki je na križišču banovinske ceste Vuzenica—Muta, ponoči razobešen čuden križ v velikosti 10×10 cm. Orožnik Borivoje Djurić je pričel s preiskavo, ki je bila uspešna. Kmalu se mu je posrečilo aretirati izzivalca v osebah Ferdinandu H. in Ivana P. Oba storilca bosta občutno kaznovana.

Kletne podgane v Mislinju

V Mislinju in okolici je že dalje časa strašila tatinska topla, ki je vlamijala v kleti in kradla vino. Mnogim posestnikom so tatovi ukradli po več sto litrov vina in jabolčnika. Orožniki iz Mislinja so uvedli strogo preiskavo. Podnarednik Jezdić je z orožnikom Vaupotičem tateve te dni izsledil in aretirali. Po zaslišanju so bili vložnici izročeni sodišču.

Zenska konkurenca gasilcem

Gasilska četa v Borovu je napravila zanimiv sklep. Odločila se je namreč, da bo v svoje vrste sprejemala tudi ženske. Kot prva žena je stopila v gasilsko četo gospodična Zora Svarčeva iz Borova, ki bo

organizirala ženski odsek gasilske čete. Bajje je v Borovu za žensko gasilsko četo veliko zanimanje. Gasilke bodo uniformirane kakor moški.

o Krajevna protituberkulozna liga na Vurberku ima občni zbor v nedeljo, 26. marca t. l. ob pol 11. uri v župnijskem domu na Vurberku.

o Kolesar povozil otroka. Ko se je večeraj popoldne peljal s kolesom Ivan Lah, posestnik od Sv. Lenarta, mu je nasproti priletel 6-letni fant. Kolesar, ki je vozil precej naglo, je v zadnjem momentu kolo zaokrenil, toda bilo je že prepozno. Tudi otrok je skočil v isto stran in prišel pod kolo. Dobil je nevarne poškodbe po vsem telesu. Fant ima strta rebra. Prepeljali so ga v bolnišnico.

o Divlje race in čaple ob Savi. Ljudje že več dni opazujejo velike jate divjih rac, in čapeli, ki se pode ob Savi v ljubljanski okoli.

o O devžni politiki so razpravljali na zadnji seji Zveze industrijcev v Ljubljani. Sklenili so, da bodo dobavljali surovine za našo industrijo na kompenzacijski podlagi iz držav, v katerih smo doslej plačevali z devizami.

o Prekmurški teden. Priprave za »Prekmurški teden« so v polnem teku.

„CROATIA“

zavarovalna zadruga

Ustanovljena leta 1884. po občini svob. in kralj. glavnega mesta Zagreba, je najstarejša domača zavarovalnica z izvrstnimi temelji. Doslej je izplačala razne odškodnine in zavarovane glavnice

nad četrt milijarde dinarjev

in je s tem nadomestila, oziroma ohranila toliko vrednost narodnega premoženja.

„CROATIA“ zavarovalna zadruga

prevzame vse vrste življenjskih in elementarnih zavarovanj. Obrnite se na GLAVNO ZASTOPSTVO »CROATIE« v Mariboru, Cankarjeva ulica št. 6.

Prihajajo že številne prijave razstavljalcev. Generalna direkcija državnih železnic je dovolila obiskovalcem »Prekmurškega tedna« od 16. do 28. junija polovično vozno.

o Prvi požar po vojni na Brezjah. Na Brezjah so imeli te dni prvi požar v povojnih letih. Zgoraj je škedenj posestnika Jauharja, ki ima precejšnji škodo.

o Oproščen obtožbe. Pred okrožnim sodiščem se je vršila razprava proti svoječasnemu občinskemu delodajci Rolandu Letonji v Selnici ob Dravi. Obtožnica je ga dožljala, kakor smo že poročali, da bi poneverjal oziroma zadrževal prejeti denar, vendar se pa sodišče ni moglo o tem prepričati ter je Letonjo opustilo zaradi pomanjkanja dokazov sliherne krivde.

Celje

o Dramlje pri Celju. Podružnica Kmetijske družbe priredi v soboto in nedeljo 25. in 26. t. m. v Mlakarjevih gostinskih prostorih razstavo vin, združeno z vinškim sejmom. To je že tretja vinska razstava, ki uživa med okoliškimi prebivalstvom sloves in bo tudi tokrat privabila številne interesente.

o Predvojni žargon. Neki predelavec je iskal po neki tovarni pomagata in je govoril po nemško, da išče »lodlna«. Delavci so morali k temu molčati.

o Administrativni tečaj priredi za začetniške tajnike celjska gasilska župa.

o Trije vlaki čeških beguncev so peljali večraj skozi Celje. Med meščani je bilo zanje mnogo zanimanja in sočustvovanja.

o Dve zaključni tekmi. V nedeljo bosta dve zaključni podvezni prvenstveni tekmi. SK Celje se bo pomerilo s SK Olimpom ob 16¹⁵ na Glaziji, SK Atletiki s SK Amaterjem pri Skalnici kleti ob 15³⁰.

Ptuj

o Utopljenca so izvlekli iz Drave pri Slovenji vasi. Na podlagi dokumentov, ki jih je imel pri sebi, so ugotovili, da je 21 letni krojaški pomočnik Knap Avgust iz Slovenjgradca. Prepeljali so ga v mirvašnico mestnega pokopališča.

o Mestno poglavarstvo razglašča, da naj se vsi oni obvezniki in lastniki živine ter motornih vozil, ki se v nedeljo 19. 3. iz kakršnega koli vzroka niso udeležili vojaškega razporeda, javijo na magistratu pri tajniku.

o Iz bolnišnice. Sem so prepeljali Grižek Marijo, 38-letno pos. iz Zgor. Hajdine. Pri padcu s kolesa si je zlomila nogo in Stelias Terezijo, 40-letno delavko pri Vinčih iz Leskovca. Pri gradnji ji je tram poškodoval roko.

o Eksplozija v trgovini orožja in streliva. V glavni sarajevski ulici je nastal v trgovini orožja in streliva Milivoja Kostića požar, ki je povzročil strahotno eksplozijo. Cela trgovina in vsa zaloga je postala žrtev požara. Škodo cenijo na pol milijona din.

o Štiriletni otrok ubil očeta. V okolici Sanskega Mosta je 28-letni poljedelec Todor Bukomir naučil svojega štiriletnega sina Tomica ravnanja s samokresom. To je postalo zanj usodno. Ko se je po večurnem delu oče vlegel, se mu je približal sinček in ustrelil nanj iz samokresa. Kroga je moža zadela v prsi in ga ubila.

o Kolonizacija ciganzov. Občina v Križevcih na Hrvatskem je pričela reševati vprašanje kolonizacije ciganzov, ki postaja vedno bolj pereče. Občina je sestavila obširen načrt, ki ga mora odobriti še banovina.

Zdravnik: Kako ste spali po mojih zdravilih?
Bolnik: Nič!
Zdravnik (začuden): Kako to?
Bolnik: Izgal sem karte vso noč...

Maribor

V boju proti jetiki

Sinoči je bil pri »Orlu« 18. občni zbor Protituberkulozne lige v Mariboru. Otvoril in vodil ga je predsednik san. svetnik g. dr. Jurček. Protituberkulozni teden, ki ga je organizirala liga, je lepo uspel. V Mariboru bi se morala zgraditi protituberkulozna bolnišnica, kar je izšla lanska protituberkulozna anketa. Za deva glede bolnišnice se že obravnava. Liga bo vplivala na merodajnih mestih, kakor je lani že vplival primarij dr. Račič, da bo prišlo vprašanje protituberkulozne bolnišnice v Mariboru na dnevni red. Ker je bilo dosti povpraševani po podpori, je liga ustanovila poseben odsek za podeljevanje podpor. V doglednem času bo morala nabaviti rentgen aparat itd. Prav posebno pa se je preds. zahvalil vsem, ki so lansko leto pripomogli, da je protituberkulozni teden lepo uspel, skavtom, delavstvu, uradom, in-

dustrijcem, časopisju itd. Delavstvo je razumelo pomen protituberkuloznega tedna ter ga zelo lepo podprlo. Liga je prispevala 5584 din za ferialno kolonijo na morju, kamor je poslala bolne otroke. Vodja azilnega sklada ravnatelj g. Alojz Stenovec je poročal, da ima fond din 390.645 čistega premoženja. Po poročilu tajnika g. M. Rauterja in blagajnika urednika g. Uda Kasperja, je bil ponovno izvoljen stari odbor.

Po volitvah se je razvila debata, na kateri se je vseskozi poudarjalo, da mora dobiti Maribor kmalu urejeno bolnišnico za jetične. Potrebno je pač, da dobi Maribor, kjer je močno razvita industrija, kmalu protituberkulozni azil. Liga bo delala na tem, da se v bolnišnici, ki se gradi, napravi posebni oddelek za jetično bolne.

O pravnem položaju naše žene

V Delavski zbornici je predaval g. dr. Vito Raigler o pravnem položaju naše žene. Žena je v pravu, ki velja pri nas, zatirani in zapostavljeni spol. Zadnje ne velja samo za južne predele naše države, ampak tudi za Slovenijo ter Dalmacijo, kjer veljajo še stari avstrijski zakoni. Ti so bili izkazonjeni s cesarskim patentom 1811, ter so v mnogem zboljšali takratni položaj žene; bili so celo ugodnejši od francoskega Code civile, ki je nastal nekaj let popreje. Takratno pravo je bilo slika družbenih razmer, kakor so vladale pri nas v začetku 19. stoletja, ko je izključno mož vzdrževal družino ter se javno udeleževal, dočim mu je žena gosposinjila in rodila otroke. Zato je razumljivo, da je tudi zakon, ki do-

njen pa je ostal njen pravni položaj, glede soodločanja v javnih zadevah in volilne pravice. Napačno je torej, če so stavljalci načrta novega zakonika za Jugoslavijo, enostavno prepisali stari avstrijski zakonik, ki je nastal pred dobrim stoletjem.

V tej zvezi bi omenili uredbo o nezakonskih materah po zak. o vojski in mornarici, kjer se prepoveduje častniku katera koli čina poročiti nezakonsko mater svojega otroka. Tudi uradnica, ki postane nezakonska mati, nima pravice do doklad za otroka.

Tem razmeram nasproti je predavatelj prikazal pravni položaj žene v državah, ki so po vojni osvojile popolno načelo enakopravnosti žene z možem (Skandinavske države, deloma Rumunija, Čehoslovaška in Rusija). Norveški zakon podurja, da imata roditelja do nezakonskega otroka iste dolžnosti kakor do zakonskega.

Le skupen nastop vseh ženskih dru-

Damsko perilo, nogavice, rokavice, bluze, spomladanske novosti prinašamo v veliki izbiri. **Modna trgovina Avgust Hedžet, Maribor, Aleksandrova 9.**

Štev. bo mogel vplivati na sestaviljace zakonika, da bodo upoštevali upravičene težnje žen.

Obisk kmetске zadruške mladine

Danes dopoldne je prispela v Maribor ekurzija učencev I. in II. letnika zadruške šole iz Ljubljane. Ekurzije, ki jo vodi tajnik Zveze žovenskih zadrug g. Dolfe Sauer, se udeležuje 22 kmetijskih fantov, učencev zadruške šole. Tekom dopoldneva si je skupina zadruške mladine ogledala nekatere mariborske ustanove, med drugim tudi na novo preurejeni mariborski muzej. Iz Maribora so se odpeljali mladi zadrugniki še tekem dopoldneva v Ruše na ogled tamonjih tvornice umetnih gnojil; od tam pa v Falu, od koder se proti večeru vrnejo v Maribor, kjer si bodo jutri ogledali Vi-

narsko in sadjarsko šolo ter nekatere tovarne. Na svojem obisku bodo šli tudi v Svečino, kjer je urejeno banovinsko kmetisko veleposstvo. Mladim zadrugnikom, pionirjem bodočega gospodarstvenega in socialnega dela na slovenskem podeželju, želimo, da na svojem obisku bistro spoznajo razmere slovenske severne meje, da bodo v svojem kasnejšem življenju in delovanju vedeli ceniti pomen in vrednost obmejne pokrajine, ki čuva slovensko zemljo in kulturo, ter da bodo tudi sami s svojim delom pripomogli k čim večji trdnosti in napredku tega kosa slovenske zemlje.

Tovarna čokolade „Mirim“ znatno poveča svoj obrat

Vesti, da tovarna preneha z obratovanjem, so neresnične. Izdelki tovarne »Mirim« slovijo kot prvi v državi in že sedaj izdelata tovarna cca 2000 kg čokolade dnevno, kar je najboljši dokaz njenih

dobrih izdelkov. V zadnjem času je nabavila najmodernejšo nove stroje, da svojo produkcijo znatno dvigne. Vodstvo je v rokah dosedanjih lastnikov gospoda Antona in Eme Desnica.

6 letna deklica živa zgorela

Prebivalci vuhreške okolice s sočuvstvom razpravljajo o strahoviti nesreči, ki se je zgodila v Vuhreški grabi. Žrtve nesreče je postala 6-letna deklica Marija Naratova. Njeni starši so pred dnevi odšli v Nemčijo. Doma sta ostali samo 11-letna Ivanka in 6-letna Micka. Ko je bila mala Micka nekaj minut sama v sobi, se je preveč približala štedilniku. Vnela se ji je obleka in deklica je bila hipoma v plamenih. Zgrudila se je in se v silnih mukah zvaljala. Takrat se je vrnila njena starejša sestra, ki je svojo

nesrečno sestrico odnesla nazaj v sobo in jo položila na posteljo. Strgala je z nje ostane zgorole obleke. Dekličino telo je bila ena sama rana. Marija je kmalu izdihnila. Nesrečna sestra je odhitela v vas po pomoč. Medtem pa so prišli ljudje; ki so postali pozorni na dim, ki je uhajal iz Naratovega stanovanja. Odprli so stanovanje in našli na postelji gočo mrtvo deklico.

STANOVSKO ZBOROVANJE ZAKS

Absolventje kmetijskih šol iz okolice Maribora že več let prireajo vsako po-

mlad svoja stanovska zborovanja, ki so nad vse poučna in zanimiva. Letos bodo imeli običajno spomladansko zborovanje 26. marca ob 10. uri dopoldne v prostorih Gambirneve restavracije v Mariboru. Na dnevnem redu so zelo važna stanovska vprašanja.

m Opozorilo policije zaradi prometa. Z ozirom na vrsto prometnih nesreč, ki se dogajajo v Mariboru, opozarja predstojništvo mestne policije, da morajo vsa motorna vozila voziti po mestu z zmanjšano brzino. Posebno previdno morajo voziti na križiščih, na ovinkih in na mostu, kjer morajo brzino še bolj zmanjšati. Na naštetih mestih je prehitvevanje prepovedano. Na križiščih imajo prednost vozila, ki prihajajo z desne strani. Policija opozarja kolejarje, da morajo čez most voziti drug za drugim in ne smajo prehitivati. Vsi preslopi se bodo najstrožje kaznovali.

m Za podporo prosil in kradel. V čevljarsko delavnico Marjete Razuza na Betnaski cesti je prišel neki brezposeln čevljarski pomočnik in prosil podpore. Ko je dobil, je nehalnež odnesel nove ženske čevlje.

m Poročili so se v Mariboru: Forstnerič Alojz, pošni uslužbenec, in Mlakar Marjeta, šivilja; Breznik Leopold, tov. delavec, in Postružnik Franciška, tkalka; Ploj Jakob, skladiščnik dr. žel., in Lunik Marija, kuharica; Seško Marija, zvanjski država žel., in Patonja Marija, gospodinja; Ladislav Karol, mizarski pomočnik, in Stenard Rozalja.

m Predavanje o alkoholizmu. Danes ob 20 uri predava v Zdrušni banki tajnik ljubljanske sekcije Unije za zaščito dece g. Vojko Jagodič o alkoholizmu kot našem največjem socialnem zlu z ozirom na razširjenost alkoholizma med slovensko mladino.

m Žalna seja odbora Ljudske univerze. Sinoči je bila ob 18. uri žalna seja celotnega odbora Ljudske univerze za pokojnim predstojem dr. Kovčičem. Predsednik inž. Kuvavec se je v toplih besedah spominjal zasluženega pokojnika za njegove zasluge od ustanovitve Ljudske univerze ter kot njenega svojčasnega predsednika.

m Zdravniško dežurno službo za nujno zdravniško pomoč od sobote, 25. t. m., ob 12 uri do nedelje, dne 26. t. m. do 24. ure OTUZ zdravnik dr. Velker Hugo, Maribor, Koroška cesta 10/L, pomoči Pobreška cesta 2.

Otroški vozički

vseh vrst v veliki izbiri pri **OBHOVA*, F. NOVAK, Jurčičeva ulica 6**

m V Mariboru je umrla ga. Ana Jug v častiljivi starosti 92 let. Pogreb bo v nedeljo ob 15. na Pobrežju. N. p. v. m.!

1. Lutkovni oder Sokola I. V nedeljo krasna igrca »Martin Krpan«, zbranje živeža za čišča in še druge stvari! Opo-

zarjamo deco, da je to predzadnja prirideitev!

m Lutkovno gledališče Sokola Maribor matice vprizori v soboto 25. in v nedeljo 26. t. m. ob 15. uri igrjo: »Zdravnik, smrt in vrag«. Po predstavi predvajamo film **m Pobrežja.** V soboto, 25. t. m., ob 20. zvečer gostujejo v Sokolskem domu mariborski igralci v zabavni veseligr. »Pesem s ceste«.

m Samomor na Meljskem hribu. Včeraj so na Meljskem hribu našli ustrelejnega 29-letnega čevljarskega pomočnika Franca Trlica. Imel je prestreljeno senco. Kaj je gnalo moža v prostovoljno smrt, ni znano.

m S sodišča. Sodniški pripravnik dr. Milan Trampuš je od okrožnega sodišča v Mariboru premešten k okrajnemu sodišču v Ormožu.

m Mrlič v stranišču. Ko je neki stanovalc v Čankarjevi ulici 14 na Pobrežju hotel stopiti v stranišče, se je hudo prestrašil, ko je opazil tujo žensko, ki je bila mrtva. Orožniki, ki so bili o dogodku obveščeni, so ugotovili, da je mrtva ženska 54-letna Marija Brus s Pobrežja. Ženi je najbrže postalo slabo pa se je zatekla v najbližjo hišo, kjer jo je na stranišču našel kap.

m Tombola v V. okraju. Opozarjamo že danes na veliko tombolo, ki bo 7. maja pri Sokolu I. na letnem telovadišču v Koseskega ulici!

m Del. godba tov. Ehrlich ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 26. III., ob 9. uri dopoldne v tovarniški predhlini.

m Hlasi postenilki! Udeležite se vsi — člani in nečlani društva — rednega občnega zbora, ki se vrši v soboto, 25. III. 1939, ob 9. uri dopoldne v prtilični dvorani hotela »Orel«.

m Soboto in nedeljo v gostini Merdaus koncert.

* Društvo Dijaška kuhinja v Mariboru bo imelo v ponedeljek, 27. marca, ob 17. v Dijaškem domu občni zbor. Na sp. redu so volitve novega odbora.

* ¼ litra vroče vode in 1 Maggi-leva čocka za govejo juho da takoj 1 krožnik čiste, redline, zelo okusne goveje juhe. Prihranek časa in truda v pripravljanju je Vaš dobiček, spoštovana gosposinja! Zato ne sme biti Vaša kuhinja nikdar brez Maggi-jevih kock za govejo juho! Cena Maggi-jevih kock za govejo juho je znižana: 1 kocka velja odsej 1 dmar.

* Redna letna skupščina podružnice Jugoslovanskega igring kluba v Mariboru bo v torek, 11. aprila, ob 20. uri v lovski sobi hotela »Orel« z običajnim dnevnim redom. Udeležba za članstvo obvezna, prijatelji turinga iskreno vabljenti! — Uprava.

* Opozorilo prebivalstvu. Vsako nedeljo posilne pod okriljem društva »Sola in dom« v knjižnici Pedagoške centrale Koroševa ul. (Državno učiteljske) od 10. do 12. ure dopoldne vzgojna svetovalnica, ki nudi po strokovnjakih pomoč pri onih otrocih, kojih vzgoja je iz karkorsnega koda vzroka težavna. — Društvo »Sola in dom« v Mariboru.

* Okazijski briljanti pri M. Ilgerjev sin. draguljar. Gosposka 15. Prodaja tudi na obroke brez povisjanja cene.

Nočna lekarniška služba (od sobote dalje!): Dvorna lekarna pri sv. Anehu. Glavni trg 20, tel. 20—05; Magdalenska lekarna. Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Kino

* Grajski kino. Danes veseli zabavni film z našega prekrasnega Jadrana **Mala admiralca**, Traudi Stark. Ta film je posnet s sodelovanjem naše mornarice in broda: »Orao« s pristaniščem v Dubrovniku. Tednik prinaša med drugim tudi nogometno tekmo v Berlinu: Nemčija : Jugoslavija.

* Kino Esplanade. Največji sporniti dogodek, filmsko remek delo »Olimpiada«. Visok tehnike in režije.

* Kino Union. Od ponedeljka »Stirje junaki«. Zelo senzacionalna napeta vsebina in izborna igra. Film v nemškem jeziku.

* Zvočni kino Pobrežje 24, 25. in 26. marca prestreljiva film »Poslednje potovanje sv. Margarete«.

Mariborsko gledališče

Petek: Zaprto.

Sobota ob 15.: »Matura«. **Znižane cene.** **Ob 20.:** »Prodana nevesta«. **Znižane cene.**

Nedelja ob 15.: »Prodana nevesta«. **Znižane cene.** **Ob 20.:** »Na ledeni plošči«. **Znižane cene.**

Ponedeljek. Zaprto.

Torek: »Aida« red A. Gostovanje sv. Mitrovičev; in zdč. Majdičeve.

Konec tedna v mariborskem gledališču. Ker sta tokrat dva praznika, se vprizori štiri predstave — in to vse štiri po znižanih cenah. V soboto, na Marijin praznik dopoldne letos najbolj uspešni dramski komad »Matura«, v soboto zvečer — pa tudi v nedeljo dopoldne — (zlasti za okoličane) najpopularnejša češka komična opera »Prodana nevesta«. V nedeljo zvečer pa izvrstna komedija »Na ledeni plošči«.

Radio

Sobota, 25. marca
Ljubljana: 9 Napovedi, 10.45 Plošč. 11. Koncert godbe 40. triglavskega polka, 12.30 Koncert opernih pevov, 14. Otroška ura, 17.30 Kmetijska ura, 17.30 Domači koncert RO, 20.30 Veseli večer s. Freedom Pleimčim. — **Bograd:** 12. Operetni odlomki, 12.40 Koncert RO, 17.40 Zabavni koncert, 18.30 Želje postulačev, 22.15 Godba za ples. — **Sofija:** 13.25 Lalka godba, 17. Godba za ples, 20.55 Vesela godba. — **Milano:** 21. ples »Dekle iz zapada«. — **Hamburg:** 20.10 Opereta »Vesela vdova«. — **Radio Pariz (1648):** 21.30 Prenos iz opere. — **Varšava:** 15.30 Zabavni koncert, 21. Salski orkester.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2342.20 — 2380.20, Berlin 1772.32 — 1790.08, Bruselj 742.75 — 754.75, Curich 985 — 1006, London 286.80 — 219, New York 4308 — 4458, Pariz 116.70 — 119, Trst 232.45 — 235.55.
Efekt. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 461 — 463, 4 ½ % sev. agrarij 62.50 d., 6 ½ % belg. obv. 89.75 — 90.50, 6 ½ % dalm. agrarij 90 bl., 7 ½ % stab. pos. 97 — 98.50, 7 ½ % Seligman 99 d., 7 ½ % Blair 91.50 — 93, 7 ½ % inv. pos. 100 — 102, 8 ½ % Blair 98 — 99, 3 % del. Trbovlje 185 — 195, Jadranska pl. 350 d.

Prekmurje

Vzajemno narodno delo
prekmurske mladine

Težak položaj, v katerem se obnem z drugimi malimi narodi nahaja tudi naš narod, poraja v vseh njegovih stojih zavest skupnosti. Kljub raznim nerazumevanjem in omahovanjem vstajajo organizacije, katerih namen je zbrati vse Slovence ne oziraje se na verske, politične ali svetovno nazorske razlike v skupnem delu za narodno obrambo. Kot posledica današnjega položaja v svetu in pri nas se je tudi v Prekmurju rodilo prepričanje, da je nujno potrebno načrtno in organizirano narodno-obrambno delo vseh. Njegova realizacija je Meddruštveni narodno-obrambni odbor.

Pri tem razveseljivem dejstvu pa zija v narodni slogi vseh Slovencev v Prekmurju še vedno zelo škodljiva vrzel. To vrzel predstavljajo odnosi med prekmursko mladino. Posebno velja to za odnose med prek. inteligentno mladino. Prekmurska mladina se danes v glavnem deli na dve skupine, ki sta že leta druga od druge strogo ločeni in med katerima ni prišlo ves ta čas do nikakega sodelovanja. O vzrokih, ki so privedli pred leti do preloma v katoliških mladinskih vrstah in ki so še zaostriji že obstoječo razdvojenost v vrstah prek. mladine, smo tudi v »Večerniku« pisali. Ne da bi se spuščali v razpravljanje, kaj je privedlo do sedanjega stanja v mladinskih vrstah in kje, leži več krivde za prekinitve vseh stikov med mladino obeh skupin, hočemo poudariti samo sledeče: Tudi v Prekmurju obstaja med mladino razlika v gledanju na razna verska, svetovno-nazorska in politična vprašanja. Pri tem pa ta mladina vedno poudarja svojo narodno zavest in jo je manifestirala že večkrat na tej ali na oni strani. Kljub temu do sedaj med njo tudi v kakih splošno-narodnih akcijah ni bilo sodelovanja. Današnji čas potrebo po sodelovanju nujno narekuje. Ustvaril je tako sodelovanje med starejšimi v Meddruštvenem NOO. Tu so tudi predstavniki mladine, ki pa so tu samo

po pozivu starejših in ni med mladinskimi organizacijami še vedno neposrednih stikov. Pri vseh narodih, ki so se borili za svoje pravice in boljše bodočnost, je bila mladina v prvih vrstah. Tako je bilo tudi v slovenski preteklosti. Ali bo danes, ko razmere narekujejo skupno delo in ko se mu odzivajo starejši, med prekmursko mladino drugače? Mladina, ki je vzrasla v svobodnih razmerah in bila v prvi vrsti deležna blagodatí slovenske kulture, je dolžna tudi v prvih vrstah braniti, kar je naše ljudstvo v novih razmerah doseglo. Posebno velja to za inteligentno mladino, ki so ji nove prilike omogočile dostop na visoke šole in ki prihaja danes v službe in javno življenje. Naj so vzroki, ki so privedli do preloma v njenih vrstah, še tako važni, zahteve današnjega časa za sporazum in skupno delo so danes mnogo važnejše. Najnaprednejša bo danes ona skupina, ki bo prva pokazala, da gre preko nevednosti, ki jih je druga prizadejala in ki bo najdelavnejša pri skupnem delu. Tudi v Prekmurju bo morala mladina izvesti nekaj nalog, ki jih starejši ne morejo. Zato naj se po zgledu ljubljanske akademске mladine tudi v Prekmurju združijo vse organizacije, kjer se danes prekmurska mladina zbira. Sodelujejo naj pri skupnem delu z MNOO. Za svoje področje pa naj izdelajo skupen in sporazumen delovni program. Dasi ni vsa mladina organizirana, bo vendar ostala sledila zgledu in delu organizirane. V poštev pridejo: Klub prekmurskih akademikov, SKAD »Zavednoste, Sokol, Fantovski odseki in dekliski krožki, Društva kmetskih fantov in deklet in po svojem značaju tudi revija »Mladi Prekmurec«. Na navedenih organizacijah, ki predstavljajo razne smeri v prekmurski mladi generaciji, leži danes naloga, da najdejo čimprej možnost za skupno organizirano delo in da po njih tudi prekmurska mladina stopi v prve vrste borcev za boljše bodočnost Prekmurja in vsega naroda.

Kmetjska mladina na Goričkem

Dopis

Potrebe časa silijo tudi kmetjsko mladino k samostojnemu delu. Čuti potrebo po izobrazbi, spoznava težak položaj kmetjskega stanu in hoče izboljšanja vsakdanjih razmer.

Počasi prihaja ta duh tudi v Prekmurje. Porajajo se vaška društva, kjer tvori mladina najaktivnejši del članstva. Ustanavljajo pa se že tudi neodvisne mladinske organizacije. Tako je tudi v najsiromajšem delu Prekmurja, na Goričkem. Goričko se more po socialni strukturi primerjati na Slovenskem samo s Halozami,

Slov. goricami in Belo Krajino. Pretežni del prebivalstva tvorijo mali kmetje. Temu odgovarjajoče so tu tudi prosvetne in higienske prilike in zato je pomen kmetjsko-izobraževalnih društev tem večji.

Prav tako kot po izobrazbi, pa čuti mladina tudi potrebo po razvedrilo. Zlasti so ji priljubljene igre. Tako je kmetjska mladina na Goričkem v letošnji zimski dobi privedla celo vrsto igr. Društvo KFD v Gornjih Petrovcih je privedlo »Barico«, vzgojno igro iz domačega okolja. Kmetjski nadaljevalni šoli v Zvenjavah in

nehali in na zapadu se je nebo začelo rdečiti. Priroda je bila pusta, zavita v nizko meglo. Z visokih akacij so odletavale jate vran in posedale po njivah. Zbal se je večera, zato je začel hiteči. Prevlečki škornji so se mu pogrezali v blato, da ga je žmoli obilval po čelu.

V mestu so že gorele luči, ko se je Gorički ustavljal pred »Veliko kavarno«. Ljudje so tekali po mokrem asfaltu in ventilator je enakomerno šumel v steni kavarne. Globoko se je oddahnil in s težko roko je prijel za ključko kavarniških vrat. Vrata so se odprla in Anton Gorički je z radovednimi očmi vstopil. Nasproti mu je pritekla živahna natakara, ga premerila od pet do glave in se mu dobrodušno nasmehnila.

Ali je Štefan domo? Pišta? Da. Pišta! Občutila je skozi druga vrata in se takoj nato vrnila s Štefanom. Štefan se je ustavljal in ga nekaj trenutkov gledal. Nato mu je z veseljem obrazom stopil naproti.

»Oče!«
Objel ga je, ga stisnil k sebi, da so Antonu Goričkemu privrele solze. Od veselja ni mogel spregovoriti. Skušal je dvigniti roke, da bi ga tudi on objel, a so mu nemočno obležale na njegovih prsih.

»Če bi vedel, da pridete danes. In drugače?«
»Že gre, že gre, moj sin!«
Očeta je ganilo vse to. Srce se mu je omehčalo, čutil se je olajšanega, hkrati

meskončno srečnega. S solzami v očeh je gledal svojega sina. Leto dni ga že ni videl! Kakor vitko drevo je bil, svež, poln življenja. Če ne bi vedel, da ga je on poslal sem v to kavarno, bi dvomil, da je to on. O, samo da ga spet vidi, samo da je že človek.

»Pojdite z menoj, oče! Trudni ste, kaj ne?« se je spomnil sin. Odvedel ga je k okrogli mizi, kjer sta se vsedla. Pritekla je natakara in Štefan je naročil večerjo in vino.

»O, zakaj pa to?« se je branil Gorički. »Večerjo sem prinesel s seboj!« Antona je to vzmernilo. Čemu večerjo, čemu vina, ko je vse to prinesel s seboj? Kolkolika ga bo vse to stalo! Saj ni prišel sem zato, da bi tukaj pil in zapravljval. Toda ker sin tako hoče, pa naj bo. Morda bi mu celo zameril, če bi ugovarjal.

Postarali ste se v svetu,« ga je prekinil sin, kot da ga sploh ni slišal.

»Eh, sam Bog ve, koliko sem pretrpel. Tu pa tam in vsepovsod. Za kruh, za tišni kruh, ki nam tako manjka, moj sin.« Vzdihnil je in kakor da bi mu v glavo prišla neka posebna misel je nadaljeval: »Pa tudi za tebe...« Treba je, da se v življenju porineš naprej. Živim, živim pa za tebe!« Kakor otroku so se mu ustnice razširile in izpod vek mu je kanila debela solza.

Sin se je nasmehnil, čeprav bi se najraje razjokal in mu natočil v kozarec,

*Pramežljivo
skriva svoja usta..*

Najprej je žutila hrapavost na notranji strani zob, potem so se začeli zobje majati in na koncu - taka grda praznina! To se lahko pripeti vsem, ki niso že nič ukrenili proti nevarnemu zobnemu kamnu.

Uporabljajte zelo vedno Sargov Kalodont! Ta izvrstna zobna pasta, z učinkovitim sulforcinom oleatom, razkraja polagoma, vendar zanesljivo, zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvorjenje. Samo če so Vaši zobje brez zobnega kamna, bodo ostali vedno trdni in zdravi!

Zjutraj,
zlasti
pa
večer

SARGOV

KALODONT

Proti
zobnemu
kamn

Stanjevcih sta igrali »Miklovo Zalo« in »Micki je treba možak«.

Tudi v nedeljo, 12. t. m., je kmetjska mladina iz Sulincev in Lucove privedla zelo lepo uspešno predstavo z godbenimi in pevskimi nastopi ter z igro »Trije vaški svetniki«. Vedno bolj se udomačujejo v Prekmurju tudi take narodne pesmi, ki doslej še niso bile znane. Tudi domače narečje se prilagaja književni slovenščini. Take prireditve so najboljša pot za vzgajanje prekmurskega ljudstva v slovenskem narodnem duhu.

Posebna zasluga za lepo uspešno prireditve gre gospej Amaliji Kaučič in gđ. Faniki Domiter, učiteljicama v Sulincih, ki sta z veliko skrbjo pripravili igro, petje in godbo. Med igralci jih je mnogo, ki bodo mogli uspešno pomagati pri nadaljnjem razvoju našega kmetjskega odra.

Ta oder bo za našo narodno vzgojo, ob primernem delu učiteljstva med narodom, velikega pomena. Kot slišimo, bo kmetjska mladina iz Lucove in Sulincev začeto delo nadaljevala. Ustanavlja se Društvo kmetjskih fantov in deklet.

Tako prodira novo življenje tudi v naj-

severnejše prekmurske vasi. To ni zgolj želja po zabavi, temveč tudi hrepenenje po znanju in spoznavanju. Za uspešen razvoj tega gibanja je nujno potreben primeren prostor za knjižnico, čitalnico in dramske prireditve. Prireditve po gostilniških prostorih in majhnih šolskih učilnicah ne morejo imeti popolnega učinka. Zato postaja aktualna potreba po kmetiskem domu v Gor. Petrovcih, ki bi nudil okoliškim kmetjsko-mladinskim društvom primerno zavetišče. Bil bi tako žarišče kmetjske prosvete na Goričkem. Mladina to potrebo najbolj čuti in jo bo ob podpori vse javnosti gotovo uresničila.

B. M.

Zbornik o Prekmurju. V zvezi s »Prekmurskim tednom« bo poleg raznih časniških izdaj izšel tudi večji zbornik v Prekmurju. Zbornik bo obsegal najrazličnejše kulturne, gospodarske, umestnostne, socialne itd. probleme in bodo pri njem sodelovali razni strokovnjaki o posameznih vprašanjih. Izšel bo z gmotno podporo banske uprave.

Oče

Fran Trdko

Bil je mrzel jesenski dan, ko se je Anton Gorički odpravil v mesto. Pot je bila dolga, blatna, povrh pa je narahlo začelo deževati, da se je blato svetilo kot srebro. Vlažen veter, ki mu je prepihal tanki francoški površnik, se je zaganzjal v visoke topole in kakor stekel pes tutil neke pod oblaki. Pospešil je korak, da bi se razgibal, vendar ni mislil niso dale miru, da se ne bi zdaj pa zdaj ustavil in prisluhnil samemu sebi.

Ze leto dni je minulo, odkar ni videl svojega sina. Pred tremi leti ga je poslal v mesto za natakarja. Sedaj, ko se je vrnil iz Francije, pa ga je želel videti. Pa tudi pisal mu je že medtem in ga prosil naj ga obišče. No, in sedaj se je napotil k njemu. Zbiral je svoje misli, skušal je gledati samega sebe, kako bo objel svojega sina, s katero besedo ga bo nagovoril, da bo sin vesel in zadovoljen.

Majhno podeželsko mesto je čepelo v dolini, obrnjeno proti jugu. Visoki topoli, nekaj visokih biš je zijało iz zoste meglice, ki se je pravkar valila preko ravni. Daleč iz zelenja se je dvigal stolp pod oblake.

Anton Gorički je obstal in kakor da bi se prebudil iz globokih sanj, si je z rakavom obrisal oči. Veter je po malem

»Na vaše zdravje!« Trčila sta in pila.

Nekaj časa sta molče zrla drug v drugega. Oče je kadil iz pipe, jo prižigal, sin pa je gledal v dim, ki se je v kolobarjih dvigal in izginal pod stropom. Skoraj se ga ni upal gledati v oči; bilo mu je, kakor da bi se bal razgovora, ki bi mu omehčal srce. Oče se je rahlo pomirjen oddahnil, izpil kozarec vina in potišamo dejal:

»Rabiš kaj denarja?«
»Čemu? Hvala. Imam. Mnogo imam.« Štefan se je vzmernil. Potem je nadaljeval: »Ne bo vam trebalo več delati. Ostali boste doma. Vi niste več za to, oče!«

»Kako misliš doma?« ga je vprašujoče pogledal, kakor da ga ne bi slišal.

»No, doma! Mislim tako, da vam ne bo trebalo več v tujino. Jaz vam bom že pošiljal toliko, da boste lahko živeli!«
»Da bom lahko živel?« Nekoliko se je zamislil in potlej nadaljeval: »In kako boš ti živel?«

»Ne skrbite za to, oče! Bo že nekako.« Molčala sta. Bilo je že pozno v noč in stari je pil vedno hitreje. Oči so mu gorele, vino mu je čedalje vedno bolj stopalo v glavo. Kako je dober, ta Štefan, si je mislil. Nagnil je glavo k njegovemu obrazu, ga objel okoli vratu, in s solzami v očeh je komaj slšno zašepetal: »Moj sin!«

Naša vas

Vasi svobodno kulturno življenje!

Kulturna osamosvojitve vasi je nujna; nujna, zlasti se danes, ko v nekaterih predelih Slovenije že prodira na podeželje v obliki civilizacije plitka meščanska kultura. Doba, ko je slovenska vas živela svoje lastno kulturno življenje in dajala narodu kulturne vrednote, je že daleč za nami; vendar srkamo še danes s samozavestjo kulturne sadove te dobe. Ponosno prepevamo in poslušamo **narodne pesmi, proizvede te dobe!** Z mirno vestjo lahko postavim trditve, da je slovenska narodna pesem za marsikatero Slovenca — vir, iz katerega črpa moči za svojo narodno zavednost. Koliko je Slovencev, ki se morajo zahvaliti narodni pesmi, da se danes ne samo pristevajo k našemu narodu, ampak, da so njegovi odlični poborniki.

Prišla so leta, ko slovenska vas ni živela samostojno kulturno življenje, ker so ji ga zadržali. Vrednost narodnih pesmi pa se je čestokrat omaloževala. Medtem ko se je narodna pesem pozabljala, so se slavile pesmi, ki so bile ljudstvu tuje in njih pesniki so danes pozabljeni. Prišli so ljudje, ki so spoznali vrednost narodne pesmi in jo skušali postaviti na mesto, ki ji pripada, vendar svojega namena radi nerazumevanega izobraženstva niso mogli doseči. Izobraževalno delo, ki se je pričelo na vasi začetkom tega stoletja, ni odgovarjalo tujim kulturnim potrebam. Zato je to delo ostalo brez vidnih uspehov, kar se najbolj opazja prav danes. Kajti kulturno delo, ki nima svojih korenin v ljudstvu snemem in ni prirojeno njegovim potrebam, ne more uspevati. In izobraževalno delo, ki ga je dalo v svojem začetku to stoletje, je tako! Mesto, da bi dživelo ljudsko dušo, ki je še po naravi polna nadarjenosti in zdravja, ji je skušalo vsiliti njej tujo miselnost. Razumljivo je, da

se ljudska duša v takih okoliščinah ni mogla razvijati in živeti svojega lastnega kulturnega življenja. Polagoma je pričela sprejemati pod pezo razmer vsiljeno ji tujo miselnost in kulturo! Da ni danes naša vas na višji kulturni stopnji, je krivda omenjenega izobraženega dela.

Po svetovni vojni se je pričela slovenska vas polagoma prebujati. Spoznala je, da je resnična kultura le v njej sami. To spoznanje je rodilo med mladim rodom na vasi kmetsko mladinsko gibanje, ki skuša danes v kulturnem življenju vasi postati osiše, okrog katerega se bo razvijalo vse kulturno delo podeželja. V njegovih vrstah dorašča rod ki bo sposoben in dovolj močan, da dvigne ljudsko kulturo tako visoko, da bo vas živela kulturno življenje, ki bo odgovarjalo tujim kulturnim potrebam in da bo zopet sposobna, proizvajati kulturne vrednote, ki bodo njej in vsemu našemu narodu v korist.

Za to delo pa je potrebna svoboda. Kajti le sproščena ljudska duša, ki je prosti vseh vplivov, more ustvarjati vrednote, ki bodo res odsev vsega zakladov ljudske duše, ki leže danes globoko zakopani. Danes pa slovenska vas ne uživa kulturne svobode. Izvestni krogi si lastijo monopol vsega kulturnega življenja na vasi.

Ce hočemo, da bo slovensko kmetsko ljudstvo dvignilo svoje zakopane kulturne vrednote, tedaj mora biti svobodno. Le svobodni razvoj kulturnega življenja bo omogočil kmetskemu ljudstvu proizvajanje vrednot, ki bodo slovensko kulturo resnično obogatile. To pa je želja vseh iskrenih prijateljev slovenske in vaše kulture; zato se bodo borili za svobodno kulturno življenje vasi!

Josip Udovc.

Kmeto ljudstvo si želi znanja o zdravstvu

TO JE POKAZAL TEČAJ V JURŠINCIH, KJER SO LJUDJE TRUMOMA OBISKOVALI PREDAVANJA

Ni dolgo od tega, ko je priredila Krajevna protituberkulozna liga v Juršincih pri Ptujcu s pomočjo Higieniskega zavoda iz Ljubljane zdravstveni tečaj, ki je trajal cel teden. Vrstilo se se predavanja, ki so obravnavala vprašanje ženske higijene, spolnih bolezni in tuberkuloze. Tekel je tudi filmski trak, ki je obravnavalo snov še nazorno prikazal. Poleg tega je bila vpriporjena igra, ki je prinesla toliko, da je bila krita polovica režijskih stroškov tega tečaja. Značilno, na kakšen

način se morajo zbirati v naših skromnih razmerah sredstva za tako važne tečaje!

Ljudje so se odzvali klic tistih, ki so imeli dober namen. Skozi sedem dni je bila, pa naj je bilo to dopolneno, popoldne ali zvečer, velika šolska soba nabito polna vernih poslušalcev, ki so stisnjeni stali, sedli po klopih in po tleh ter z zanimanjem vztrajali po tri ure in še več. Po 400 do 500 se jih je nagneto v tesen prostor, ki je bil premajhen, tako da so morali biti poslušalci celo na hodniku.

Koliko je bilo v ljudih želje, da bi slišali dobro in pametno besedo o tem, česar jim primanjkuje, namreč boljše zdravstvenih razmer, naj prikaže naslednjih nekaj vrstic.

Starejša ženska, ki so se ji poznala v licih leta garanja, je »pribežala« sredi predavanja vsa zadihana. Da si oddahne je sedla na tla. Ob koncu predavanja je stopila k zdravniku, češ: »Gospa ne zamerite, da sem bila pozna. Ali za stvar sem kasno izvedela, pa imam celo uro hoda do sem. Tako fest ste predavali, da bi vas še kar poslušala. Nobenega predavanja ne bom odšla zamudila!«

In res žena je prišla vsakikrat. Enako zanimiv je drug primer. Neka kmetica je hitela k predavanju in je spotoma zagledala sosedo, ki je grabila v gozdu listje. Po občajnem pozdravu in vprašanju »kam greš?«, je ženska v gozdu izvedela za tečaj; pustila je vse delo in jo mahnila, kakršna je bila, s sosedo k predavanju.

Takšnih sličic bi lahko naštel človek

Otroka na vasi je treba zaščititi

Zadnja leta je izšlo mnogo statistik, studij in izčrpnih člankov o položaju in razmerah na naši vasi. Šole so izvedle anketo o življenju otrok na vasi ter o prilikah, v katerih otrok dorašča. Te statistike, ki so malokdaj rožnate, kažejo, da bo treba kmalu pristopiti k reševanju težke problematike, ki jo nakazujejo. Eden izmed teh problemov je vsakekor zaščita otroka na vasi in v industrijskem kraju.

Statistično je dokazano, da živi v naši državi 4.500.000 otrok, ki bi rabili polno ali delno pomoč, da bi se mogli normalno razvijati. Če se je ukrenilo kaj za zaščito otrok v mestih in v industrijskih krajih, se za zaščito otrok na vasi, kjer živijo tri četrtine vsega našega prebivalstva, ni napravilo do danes še ničesar, 70% družin na vasi ne zasluži toliko, da bi se lahko družinski člani ter tudi otroci normalno razvijali. Treba bo torej najti možnosti, da se zaščiti otrok, kar se pravi, da se mu pomaga, ter iti še korak dalje: treba bo dvigniti splošno nivo življenja in ustvariti prilike, da bo vsaka družina lahko normalno skrbela za svoje deo.

Zadnje pogoje je seveda nemogoče takoj ustvariti, treba je misliti stvarno in napraviti za otroka, kolikor se največ v današnih razmerah more.

Prva oblika skrbi za nezadostno preskrbljene otroke je miloščina; poedinec ali skupina ljudi daruje nekaj za otroka, ki je v sili. To prvotno obliko skrbstva za otroke najdemo še danes na vasi, ko kmetica dá težakini pogaoč, da jo nese otrokom v bajti itd., ter nam obenem

nešteto. Ljudje so prihajali v »ljudsko univerzo« po dve uri daleč! Gnala jih je želja po spoznanju tega, za kar so prikrašani, ko žive od zore do mraka v stalnem napornem delu, ko zivotarčijo v hišah z malimi okenci, vlažnimi stenami in s pomankljivo opremo in ko ne morejo priti kljub pridnosti do dobrin, ki bi jim ustvarile boljše življenje. Zato hito naši kmetski ljudje iz svojih bedal, skromnih in mračnih razmer k izvrtu živje, zdrave besede, ki naj jim da misli o pravem, boljšem življenju že na tem svetu, ki ga trdo in resnično občutijo, za katerega vedo.

Zato naj ne bo zaman klic: Našim kmetskim ljudem je potrebno spoznanje, da »so mogoče boljše zdravstvene razmere od sedanjih, kajti Sele potem se bodo mogli zavestno vključiti v vrste borcev za preprosto zdravo vas! Zato »na dežel« čim več tečajev, za katere morajo biti sredstva, saj plačuje ljudstvo dovolj davkov!

priča, na kako nizki in primitivni stopnji smo še pri nas, kar se tiče skrbstva otrok. Ali miloščina naj bo v taki ali taki obliki, miloščina je vedno pozornost za otroka. Otroci ni kriv, da je na svetu, da živi v družbi; otrok ne bi smel nikoli čutiti, da je od drugih odvisen. Miloščina posameznika do posameznika po navadi vedno vpliva težko na otrokovo družbenost, ki mora »miloščino« sprejemati in s. zanjo zahvaljevati.

Korak naprej je, ko se družba oziroma država zaveda, da je skrb za otroke njena dolžnost. Prvo vojno leto so bile pri nas izdane odredbe o skrbstvu otrok in 1919. je bilo v proračunu za zaščito otrok 12.000.000 din. Ali ta postavka je od leta do leta kopnela, dokler ni docela skopnela in dokler se ni zadeva prepustila privatnim društvom (Prav tu leži jedro onih ostudnih afer, ki so jih zadnje čase odkrili v Beogradu, ko so posamezniki kovali kapital na račun siromašnih otrok. Take afele bodo rodile vedno izkrivljene razmere, v katerih živi družba.)

Država je tu v prvi vrsti poklicana, da napravi načrt, po katerem bo zaščila otroke; predvsem se bo po morala pri načrtu in izvedbi načrta ozreti na našo vas, kjer se danes na tisoče otrok ne more razvijati tako normalno, kakor bi se, če bi imeli dovolj življenjskih sredstev na razpolago.

Istočasno se mora država zavedati, da bo edino zdrav in normalno razvit razmožni ustvariti močno državo; končno bo po morala država skrbeti tudi za to, da bo odstranila vzroke socialne bede.

VÁCLAV PROKÚPEK:

Žena in zemlja

(Roman dvojne ljubezni)

Leta 1930. je šla torej v Zapotoku žetev prvokrat vzporedno z oranjem strnišča. Dvojno delo se je tu križalo, lahko si videl gospodarja, ki je oral, ko je žito še stalo v kozoletih. V drugi polovici avgusta je bila zapotoška pokrajina najlepša. Imela je trojno barvo. Tisto spremljivo, s kakršno se lahko postavi samo zornata zemlja, zlato, v kateri se je smejal dozorevajoči oves, in gorčično zeleno barvo krompirjevih njiv. Jasna zelenina lok pa je vse naokoli senčila. Mlada otava je spominjala na jesen.

Premnogo radosti je prinesla mlaticnica zapotokom voznikom. Predvsem Lachmanu, mlademu Podborščku, Petelimu in četrtemu vozniku Janu Smržu. Vsi ti so imeli dvovpregov. Njim pa so se zdaj priključili tudi vozniki z eno vprego. Na kaj so se tako pripravljali, ko so komaj položili koso? Zakaj vpregajo, ko so pravkar zorali strnišča? Ah, niso pozabili na svojo obvezo do Gornika! Če naj izpolnilo vse, za kar so se zavezali, morajo voziti z vetrom kakor na tekmovalno.

Tudi Marija se je veselila, da bo lahko vodila gospodarstvo šama, hotela je dokazati, da se ne boji dela niti skrbi in da ni zaman Martinova žena.

Takoj po žetvi so zapotoki lahko

vpregli vozove, spremenjene za prevajanje peska. In v prevajanje so se spustili z veliko vneto. Zdjaj so res lahko peljali dvakrat na dan in tudi naložili četrtn metra več peska. Tudi izkušnja je dobra učiteljica — in lastne napake.

Vozili so. Dvanajst parov konj je šlo štirikrat na dan skozi Zapotok. Dvanajst težkih vozov je škripalo po cestah, in čez dvajset zapotokskih konj je rezgetalo pri povratku domov. Rezetgato? Ne, ne, Martin bi nikoli ne nazval njihovih klicev rezgetanje. Preje lok ali tožba. V njihovih klicih je bilo preveč žalosti. Zapotočani niso hoteli videti te spremembe, ki je po tako kratkem času začela obhajati njihove konje. Kdor pa more gledati v konjske oči, kdor lahko vidi vso vzvišenost lepote in moči, ki veje iz konjskega telesa, ta je moral opaziti uslanje zapotokskih konj.

Martin je bil prvi. Vedel je, da ostajajo Vranki in Riavki vse poti iz kammoloma do vasi v nogah. Razžalostil se je nad sklanjanjem njunih glav, videl je, da jima griva ne plapolata kakor je plapolala nekdo. Bil je mogoče prvi, ki ni imel niti trohice veselja s temi vozniki. Kolikokrat je hotel že nehati — in vendar ne preneha.

Ali bi mogel pustiti? Pred očmi je imel

13 pogorbo z Gornikom. Dolgovi so ga svarili brez besed. Vozil je torej, vozil kakor ostali. Samo mesto v vrsti si je zamenjal. Zdjaj ni več takoj za Lachmanom, kakor je vozil doslej, temveč zadnji. Ko so bili že vsi na cesti, je Martin Sele zapregel. Ali pa je hotel biti mogoče dajš s svojo ženo?

Ze davno je prenehal držati bič v rokah in pokati z njim, da je odmevalo po globelih. Otopel je za vse in malo se je veselil pridelka. Tudi nakladal ni na voz več kakor pred žetvijo in nenadoma se je zgodilo, da je edini iz Zapotoka ostal popoldne doma, izgovarjalo se sosedom z važnim delom. Vranka in Riavka se odpodijeta, si je dejal sam pri sebi in s temi besedami je tolažil Marijo.

Cesta od Zapotoka do kammoloma se je že pobelila od poizgubljenega peska. Vlekla se je čista in dolga, med dolinami se je vila kakor bela nit.

V bližnji sosednji vasi je bil letos požar. Orožniki že od pomladi zamen iščejo požigalca. In vendar je bilo gotovo, da je bil ogenj potaknjen. Saj je začelo goreti na vseh štirih straneh. V zgodnjem jutru je bilo, ko se je vasica nad gozdom pravkar prebujala.

Samo žalostno pogorišče je ležalo na mestu kmetske domačije, obročeno z ozorelimi drevesi in ožganimi krošnjami, v katerih se je že zdaj v avgustu menila nasečiti jesen in oktober. Vsa vas se je spominjala nesreče, vsakdo se je moral spominjati na ogorele neme obraze in poslušati znova obupano tuljenje živali,

slutečih smrt. Globoko v človeško pamet se je vrla ta zla noč.

Toda žalovati in spominjati se ni bilo dovolj. Komaj je bil tramovlje dokadilo in ohladilo, so že pripravljali nove stavbe.

Edini, ki se je mogoče veselil te nesreče, je bil tujec Gornik. Tedaj so se mu začele svetliti oči, nachkrat so se mu spremenile v dva plamena.

To so lahko najboljši videli Zapotočani. Začel se je pogajati z njimi, da bi na povratku v kammolom vozili opeko v pogorelo vas. Poudarjal jim je vse ugodnosti svoje ponudbe. Čemu naj bi vozili s praznimi vozovi, ko že tako gredo skozi pogorele Vokšice? Zaslužek se jim poveča; on, Jožef Gornik, ki je prodal opeko za graditev novih hiš z dovolom prav na mesto, vendar ne bo varčeval pri revnih kočarjih. Plačal bo — in dobro bo plačal. In odlične konje imate, kdo v tem kraju bi se mogel meriti z njihovimi konji? Tako je končal Gornik svojo ponudbo.

Rečeno storijeno. Zapotočani so v drugo podpisali pogodbo z Gornikom. Kmalu so se prepričali, da ni bilo vse tako, kakor jim je opisoval; niso mogli nakladati toliko naenkrat kakor je bil dejal, temveč samo približno polovico toliko. Tedaj tudi ne bodo zaslužili toliko kakor je rekel, temveč polovico tega. Tudi ne pojde brez dela, kakor je obljubljal Gornik. Sami so morali nalagati opeko in sami raztovarjati.

(Nadaljevanje v sobotnemdeljski številki)

Zanimivosti

Od Trojanskega konja do Chamberlainovega dežnika

Bežen pregled nemirne zgodovine Evrope — Grmade žrtve za krvavi slap Niagare

Evropa? Majhen privesek, pastorka Azije, je vstopila v zgodovino skoro 3000 let kasneje, ko so narodni njene mače, Azije, že živeli kulturno samobitnost.

Trojanski konj, slavni grški zakonodajci, junaški Leonidas, pa Sokrates s svojo večno živo Ksantipo! In vojne, boje na kognem in morju — to so bile poredne izkušnje grške zgodovine, s katerimi se je Evropa že v delinski dobi igračkala...

In Rimljani? Nič boljše! Šle so armade na sever, zapad in vzhod, zemlje jim nikoli n' bilo dovolj. Padale so zamisljene glove, umirali cesarji pod noži morilcev. Propadla je imperij, krono svetega rimskega cesarstva so si nasajali na glavo germanski osvajači in se prepirali s papeži. Zemlja se je obujudila, postajalo je tesneje, kri je tekla v potokih, ko so se po temnih stoletjih pojavili Turki.

Kosovo! Carigrad, Siget, Mohač, Dunaj! Devica Orleanska je rešila zadevo med sptima sosedoma ob Kanalu, odkril je Kolomb Ameriko. Šli so pogumni morjeplovci v svet, a Evropa je krvavela dalje. In se cepila na čudovite drobce, kjer so se vgnezdili vsemogočni dinastii. Uprli so se kmetje, za staro pravdo so natanki! Matiji Gubcu razbeljeno krono na glavo. Šel je Hus na grmado, prišli so jezuiti in v protireformaciji osrečili svet...

Evropa se je šopirila, njena moč in samozavest je rasla. Pastorka je poltlačila tja, Azijo, zmerom več njene zemlje je vključila v svojo oblast. Spet je šla Evropa kakor stara Grčija na morje, njena deca se je tepla med seboj. Povsod je tekla kri. Privoščila si je fridesetletno vojno in cel rožni venec bitk. Vmes so padale kronane glave, od nežne Marije Stuart do sultanovih palač v Carigradu se je v deželah n'zala tragedija za tragedijo. »Država sem jaz!« je v tistih lepih časih dejal francoski kralj Ludovik XIV.

Vojna in spet vojne, za nasledstveno pravo dinastij so krvaveli deset in desetotiči. Na vzhodu se je drnila Rusija, slovanski branik na Balkanu in v Podonavju je branil zapad pred obiskom divjih Turkov. Menjavale so se na prestolih »Marije Terezije in ljubite, mnogo ljubite... Sedli so vladarji k mizi in za hvaležnost rešitve Dunaja pred azijskimi sovragi trkrali porazdelili poljsko zemljo, domovino kralja Sobieskega...

Evropa, ta konglomerat narodov in držav se je režala in zmerom bolj kazala zobe. Zunaj v svetu je rasla njena moč, morje je vabilo obalne narode na druge celine. Iz kolonij je prihajalo bogastvo v domovino, Evropa je postajala prečerna. Toda nekega dne je v Parizu izpregovorila ulica, val demokracije, svobode in bratstva je zajel široko množico. Deca Evrope je postajala neposlušna, revolucija je požrla lastne očete, z žlahino kraljičev vred so morali pod sekuro...

Sredi splošne zmede je vstal Napoleon, marširal skoro dvajset let z armadami zvestih po Evropi. Dokler ga ni zmagala ruska zima in pripravila po porazu pri Lipskem in Waterlooju za jodih na Sv. Heleni. Časi, ko je nosil korpal maršalsko palico v tornistru, so minili...

Toda mir je bil le nekaj časa na ogleidih. Pariz je spet spregovoril, zvit lišjak Metternich je moral bežati z Dunaja, svet je vsaj malo prišel do sape. Skoro nato so znova grmeli topovi, plamen nemira so vrgli diplomati tudi na Balkan. Nagnilo se je 19. stoletje h kraju, stara, pa zmerom bolj podjelna Evropa je zagospodarila dvema tretjinama sveta...

Svetovna vojna! Nad štiri leta se je tresel svet, ena in pedeset mesecev in

devet dni so grmeli topovi na tisoče kilometrov dolgih frontah. Krvave poljane so ugrabile življenje 12.990.570 borcem, med njimi je bilo 8 milijonov mladeničev v najlepši dobi življenja. Zlata mladina, kje si bila ti, ko je padlo na frontah vsako minuto šest mož, milijone žena in mater je zaman čakalo na svoje drage. Potoki krvi padlih mož bi napolnili 52.000 m³, 52 milijonov litrov prelite krvi bi ves dan izpolnilo ogromni vodopad Niagare... Sedemdeset milijonov mož je bilo pod orožjem, 20 milijonov vojakov je bilo ranjenih, med temi je ostalo polovično invalidov...

Da, Evropa! Zemlja sto in stoterih vojn pa bitk v zgodovini svojega razvoja. In ko je prišel »mir«, si je Evropa delila svet.

Uganka o največji, potopljeni celini sveta

Zemlja Majo, ki se je pred 6 milijoni let pogreznila na dno Tihega oceana

O Atlantidi, pogrezneni zemlji na zapadni obali Afrike, se je potočilo v znanstvenem svetu že mnogo črnila. Več jasnosti so zrakrila raziskavanja o potopljeni zemlji Majo na dnu Tihega oceana, ki jo je odkril občutljivi glonomer ameriškega znanstvenika.

Pod gladino Tihega oceana leži doslej neznan, pogreznjena celina. Ogromna planota na oceanemsku dnu je skoro dvakrat večja od Amerike. Vrhunci potopljene celine so višji od Mount Everesta in štrle iznad morja pod imenom Havajskih otokov. Znanstveniki trdijo, da je bila ta zemlja v devonski dobi, pred 26 milijoni leti, preden so nastale ribe, pa do terciarne dobe, pred 6 milijoni let, ko so se leli razvijati prvi sesalci, še kopna celina.

Ameriški kapetan Majo je preiskal globlino Tihega oceana daleč proč od običajnih prekomorskih linij. Na podlagi točnih merjenj je nastal relief, ki potrjuje domnevo, da se je ta zemlja v davnini res pogreznila.

V znanstvene svrhe so oceanografska merjenja neprecenljive vrednosti. Ne prestanto ritmično valovanje morja, od Novega Zelanda do južne Kalifornije, nenakomerno dvigane valove za časa klime je znanstvena uganka. Potresomerne postaje na samotnih otokih beležijo vsako vzemirjenost morja. Opazovanja so dokazala, da ima oceanско dno velik vpliv na temperaturo in strujenje površja. Dno Tihega oceana se smatra za najstarejše in sega nazaj v postanek sveta. Našli so usedline mangana in

Znižanje cene!
MAGGI jeve
 Kocke za govejo juho
 stanejo sedaj samo
Din. 1.-
 po komadu.

Vkrojila je nove zemljevide, zbrisala z njega stare matrone države in zarezala meje novim, svobodnim državam. Svobodnim...

Smej se, bajazzo, ne, smej se, Evropa! Tvoje meje so kakor regatrovo seme v poznoletnem vetru. Tvoj obraz je uganka, ki ji je težko najti rešitve.

Ali je mogoče oživljati mrtve?

USPEHI AMERIŠKEGA ZDRAVNIKA, KI ZDAJ IŠČE SVETOPISEMSKEGA LAZARJA

Znani ameriški zdravnik dr. Robert Kornisch se že več let bavi s poskusi oživljanja mrtvih. Po uspeših poizkusih na živalih je zaprosil za dovoljenje, da bi smel obuditi k življenju osebene.

Z umetnim dihanjem in injekcijo neke tekočine zdravi zdravnik krvni obtok. Ker so pa srčni utripi v tem primeru zelo močni in bi jih živ organizem ne prenesel, je treba k življenju obujenega za dobo dveh tednov narkotizirati. S transfuzijo krvi se močan pritisk ožila končno ublaži.

Zdravniku se je posrečilo, da je na ta način, tudi brez transfuzije, obudil k življenju pse, ki so bili že 5-6 minut mrtvi. Prepričan je, da more oživiti vsakogar,

ki ni več kakor 15 minut mrtve. Po tem času prično namreč razpadati mozgovne celice.

Neki 70-letni stavec se je ponudil za tvegan poizkus, toda zdravnik za je moral zavrniti. V cerkvenih krogih so njegovi poizkusi naleteli na odpor. Pravi, ko bi kvečjemu lahko privolili, če bi zdravnik obujal mrtvece, ki so najmanj že tri dni v grobu, kakor je to bilo s svetopisemskim Lazarjem... Pravniki so v glavnem mnenja, da bi oživljene, na smrt obsobene osebene, morali pomilostiti, guvernerji pa zdravnikove ponudbe odklanjajo.

Žena drugemu možu: Ne veš, kako mi je žal, da mi je prvi mož umrl.
 Drugi mož: Verujem ti! Meni tudi...

Za smeh in dobro voljo

Čevčar Matevžev in žena Neža sta se zmerom prepirala. Odločila sta se, da se ločita in stopita k župniku.

S čim vama morem postreči?
 Velečastiti! Prosil bi vas za ločitev! Tako ne more več iti dalje.

In kaj pravite vi, Neža na to?
 Tudi jaz, velečastiti, vas prošim isto.

Župnik razmislija in de:
 Vesta kaj? Ruzloga za ločitev tu ni, ker se v vsem izvrstno razumeta. Eden hoče tokar želi drug... Le poljita v božjem imenu.

*
 »Natakar, vaš kruh je trd kakor kamen. Prinesite kladivo, da ga razbiješ.
 Gost pri sosedni mizi: »Ne trudite se, gospod. Tu imate zemljo, ki vam lahko nadomesti kladivo.«

Peter: Zdi se mi, gospod doktor, da imate zelo rad svoje prijatelje.
 Zdravnik: Po čem sodite tako?
 Peter: Po tem, ker jih ne zdravite...

Gospa novi kuharici: Veste, pri meni ne trpij ljubčkov.
 Kuharica: To je na lepši! Moja prejšnja gospodinja ji je imela kar tri.

Pustolovščine odvetnika — kralja Indijancev

Južna Amerika, kjer skoro ne mine leto brez revolucije, je bila že v prvi dobi kolonizacije prizorišče romantičnih dogodkov. Ko so Španci prodirali v Peru in Cile, so se hrabri Araukanci umaknili na jug. Po krvavih spopadih je žilavi indijanski rod obranil v goratem zaledju Valdivije svobodo do 19. stoletja.

Dežela je bila razdeljena na več okrožij, katerim so vladali poglavarji. Ti so razpolagali s plemen, le oni sami so smeli prodajati zemljo, toda izključno Indijancem. Iz svoje srce so poglavarji volili vrhovnega vodjo »tokvja«. V vojnem času je poglavar razpolagal z vojsko 6000 hrabrih mož. Takšna uprava dežele je trajala do l. 1860, ko je Araukanci čez noč postala ustavna kraljevina po francoskem vzoru.

Po južni Ameriki je tedaj potval francoski odvetnik Antoin Tonnienis iz Pegriueuxa. Naključje je hotelo, da je neznan odvetnik na mah postal slaven. Več mesecev je bval med Indijanci, se seznanil z njihovimi običaji, dokler ga ni so členska oblastva izgnala. Zatekel se je na jug k upornim Araukancem. Naučil

se je njihovega jezika, se poročil s stasito Indijanko in si tako pridobil zaupanje domačinov.

Khalu nato je izbruhnila vojna. Vojni svet je izvolil Tonnienisa za vrhovnega tokvja. Ta je imenoval min'strstvo, v katerem sta bila poleg domačinov še dva Francoza. Dal je deželi ustavo, sklicana skupščina Indijancev je

proglasila odvetnika Tonnienisa za kralja. Kralj-Avrelj I. Antonj — je prejel vse pravice in dolžnosti ter proglasil enakopravnost vseh stanov.

Araukanci so bili navdušeni. Visoko v Andih je prodrla francoska civilizacija, že se je zdelo da bo »Nova Francija« izpodrinila špansko kolonizacijsko oblast v Cile. Španci so izdali vsem guvernerjem vzdolž meje ukaz, naj ujamejo kralja. Guverner v Naclim'entu je Avreljja v neki zasedi zajel in ga zaprl. Zdravniški kolegij je kralja Araukancev proglasil za norca, Španci so ga izročili francoskemu konzulatu, ki ga je poslal v Evropo.

Medtem ko je Tonnienis pri evropskih vladah, posebno Napoleonu III., prosil

pomoči, so se Araukanci vrnili v stare razmere. Novi poglavar je napovedal Špancem vojno, toda Čilenci so bili topot srečnejši. L. 1870 so morali Indijanci skleniti mir in izročiti orožje. Španski guverner je bil že na potu v Araukanjo, ko se je

nenadoma spet pojavi francoski odvetnik, izgnani kralj.

V Argentini je Avrelj I. Antonj stopil na kopno, najel čete kovbojev in z njimi prejezdil visoke Ande. Araukanci so ga z navdušenjem sprejeli, ga proglasili znova za kralja in se postavili Špancem v bran. Brez odpora je kralj spet vzpostavil francoske zakone, vnela se je nova vojna in šele čez leto dni se je Špancem posrečilo hrabro Indijance ukrotiti.

Pregnani kralj — odvetnik je pobegnil. V Marsellu je l. 1872 z indijanskimi zakladi stopil na suho, protistiral je prof nasilju Špancev in proglasil mesto za sedež araukanskega vladarja. Obdajal se je z vitezi, izdaljal poseben araukanski list, dokler ga ni l. 1878 odvedla smrt tja, od koder mu ni bilo treba več pobegniti.

Citateljem in prijateljem!

Svet je nemiren, dogodki si sledijo s filmsko naglico. Vsak državljan, ki kaj dá na svojo bodočnost, mora biti v stalnem stiku z dogajanjem po svetu. Zato je treba, da imajo ljudje točen pregled o dnevnih novicah doma in na tujem. Za ceno 10 din na mesec dobiti lahko po pošti najcenejši dnevnik »Večernik«, za 12 din mesečno vam ga raznašalec dostavi na dom. Komur zadostujejo sobotno-nedeljske številke našega lista, plača le 4 din na mesec.

Ne pozabite! Samozlobazba je veljavna stvar pri vsakem, količjak do vzrotnem človeku! »Večernik« vam nudi zanimivo čtivo iz najrazličnejših panog javnega življenja. Ceneje ne morete priti do vsakdanje duševne hrane!

Citajte naš dnevnik, prepričajte se o njegovih nepristranskih smernicah in pripravite ga za povsod. Če se niste, vstopite tudi vi med naše zmerom številneje naročnike. Pošlite upravi dopisnico in »Večernik« bo postal vaš vsakdanji, nepogrešljiv znanec in svetovalec.

Ženski kotiček

Negovanje hrbta

BLIZAMO SE POMLADI. ŽE SEDAJ PRIČNITE PRIPRAVLJATI SVOJE TELO NA KOPALNO SEZONO

Kadar koli se pokaže ženska v javnosti, vedno jo spremlja želja, da bi bila lepa in da bi ugajala. Vitko telo in lepa, čista polt so sanje vsake Evine hčerke. Najbolj pridejo te odlike oziroma njih pomanjkanje v poštev v kopalnišču, kjer je ženska najbolj izpostavljena kritičnim očem. Da pa bo kritika ugodna, nikar ne misli samo na to, kakšno kopalno obleko si boš nabavila za letošnje sezono, ampak prični tudi samo sebe negovati in pripravljati.

V današnjih kopalnih oblekah pride hrbet zelo do veljave. Toda le lep hrbet vpliva ugodno. Gotov si že dostikrat opazila v kopalnišču, da ima kakšna ženska prav mozoljast hrbet. To je navadno posledica slabokrvnosti. To je treba do začetka kopalne sezone odpraviti. Mozolje odpraviš s sončenjem, snago in rednim odvajanjem. Čim začne pripekati prvo pomladansko sonce, izkoristi vsak trenutek in se doma sonči. Razen tega poizku-

si tole:
Vsako jutro si hrbet dobro namili z žveplanim milom, ga oplahni z vročo, nato še z mrzlo vodo. Nato si hrbet s frotriko dobro otri, nakar ga namaži s alkoholom, kateremu si primešala nekoliko kafre. Zvečer vse to zopet ponovi, samo da ga po očiščenju ne smeš namažati z alkoholom, temveč z limonovim sokom, ki vleče znojnice skupaj. Nato leži v posteljo. Zlasti pa pazi na redno odvajanje. Jej kolikor mogoče zelenjave in surovega sadja, ki jako dobro vpliva na kri, a tudi urejuje prebavo. Če pa iz gotovih vzrokov ne moreš uživati takšne hrane, potem jemlji lahko odvajalno sredstvo in opravi dneвно vsaj dveureni izprehod. V treh ali štirih tednih bodo mozolji izginjili in z veseljem boš pričakovala dan, ko bosta zrak in voda dovolj topla za prvo kopanje.

Šminkanje ni iznajdba naše dobe

OBRVI SI JE PULILA JAPONKA ŽE PRĚD DAVNIM ČASOM — BARVANJE ZOB

Barvanje lica ali šminkanje ni iznajdba kulturnega zapada, kakor si mogoče marsikateri izmed nas misli. Že pred tisočletji si je barvala lice Japonka, toda z mnogo popolnejšimi sredstvi, nego jih imamo v to svrhu na razpolago dandanes. Japonka je uporabljala za šminkanje rastlinske barve, katerih pridobivanje in sestavljanje je za nas še danes tajna. Barvanje in negovanje lica je bil pri Japonkah od nekdaj poseben kult, ki so ga do danes ohranile. Od panikeveka ima japonska žena za negovanje lica, vratu in rok neko posebno belo rastlinsko mast. Kako jo izdelujejo, to je njihova skrivnost. Že itak nežno kožo so že od nekdaj pospavale z riževo moko.

Tudi puljenje obrvi ni naša iznajdba, kar bo gotovo presenetilo marsikatero zastopnico nežnega spola. Japonka si jih

je pušila že v davnem času, zato smo lahko že nekdaj občudovali nene tanke obrvi, ki so se v značilnem loču japonskih obrvi vile nad mandljem podobnimi očmi.

Rdečilo za ustnice je prav tako iznajdba male Japonke, samo da se je njihovo rdečilo že nekdaj razlikovalo od našega. Nobena jed ali pijača ni odstranila barve v kratkem času, kakor se to dogaja nam, ki se bojimo dotakniti čaše v namazanih ustnicami. Japonka namreč tudi za ustno rdečilo uporablja neko rastlinsko barvo, ne pa mast kakor mi.

A še nekaj so počele, in počno deloma še danes Japonke — to je barvanje zob s črno barvo. Tega pa na srečo mi nismo posneli, ker pač ni po našem okusu. A v morda še bomo? Dvomim sicer, tedaj izključeno ni.

Pravilno ravnanje z rokavicami

Dobre rokavice so drage, a čim dražje so, tem bolj so občutljive. Kakovosti rokavic primerno mora tudi biti naše ravnanje z njimi.

Predivsem si ne kupuj pretesnih rokavic. Kmalu bodo popokali šivi, pogledali iz njih nohti ali pa se bodo rokavice grdo raztegnile ter postale podobne copati. Posebno moramo paziti, da so dovolj velike bele volnene rokavice, ker se že pri prvem pranju uskožijo. Glace-rokavice oblačimo tako, da jih najprej potegnemo

čez srednje prste, nazadnje šele čez palec. Če jih nategujemo, je nevarnost, da počijo. Kljub dobremu ravnanju pa postanejo večasih rokavice trde in jih težko oblačimo. To preprečimo, če jih znotraj potresemo s smukcem in dobro zdrgnemo, tako da se smukček prah vleče v usnje. Če to večkrat ponovimo, ostanejo rokavice dolgo lepe. — Temne rokavice rade obledijo. Barvanje z različnimi pripomočki ni priporočljivo, ker še strokovnjak jih težko pobarva tako, da ne

bi potem dajale barvo in kvarile obleke. Bolje je, da jih nosimo kar obledele. Mladeže odstranimo z bencinom. Če postanejo pri tem trde, jih navlečimo na roke in namažimo z vazelinom. Nato jih slečemo in eden dan sušimo, nakar jih z usnjeno ali platneno krpo dobro zbrišemo in rokavice bodo izgledale kakor nove.

Pralne usnjene rokavice peremo v persilu Peremo jih natakajeme na roke. Ko so dobro izplaknjene, jih namažemo s par kapljicami glicerina ali olja. Nato jih še enkrat splaknemo in obesimo. Preden se posuše, jih zdrgnemo, da ostanejo prožne.

Svilenih belih rokavic ne smemo prati v vroči vodi, ker porumene. Ko nosiš svilene rokavice, vtakni v konce prstov nekoliko vate, sicer prikukajo nohti takoj na dan.

V sopari pregrete jedi

Jedi, ki ostane, dai v porcelanast lonček, pokrit in postavi na hladno. Ko jo hočeš pregreči, vzemi večji lonec, napolni pa dva do tri prste visoko z vodo, položi trsko vani, na trsko postavi odkriti porcelanast lonček z jedjo. Če bi trske ne bilo, bi se posušovala oba lonca. Postavi na štedilnik in pusti vreti pol ure; če je večja količina na tri četiri ure. Lonec mora biti dobro pokrit, da soprota ne uhaja iz njega. Pokrovka se mora ujemati natanko z loncem. Ko je jed pregreta, vzemi porcelanast lonček iz lonca, pri tem pazi, da se ne oparisi s soparo, zato je bolje, da počakaš 1 minuto, da se sopara pri odkritem loncu izgubi. Jed serviraj kar v porcelanastem lončku. Če je gostja jo pa zvrni na krožnik, da obdrži obliko in dai vročo na mizo. Na ta način pregreta jedila so zdrava, tečna in slastna. Najbolše se segreje rižoto, žganci, praženi krompir in polenta. Nadalje vsa mesna jedila v omaki in brez omake, skoraj vse močnatje jedi, posebno zavitki in štrukli, rižev in zdrobov narastek. Še celo palačinke. Sirovi štrukli, če so fino pripravljene, so v sopari pregreli izborni.

Kruhove in čespljave cmoke, žličnice, vodne cmoke, široke in krompirjeve rezance ter vsa jedila, ki se kuhajo na vodi, najbolje pregreješ, če jih stresaš v manjšo koščico in zaliješ z vodo, v kateri so se kuhali. Kadar jih hočeš pregreči, jih samo dobro prevrji in ravnaš dalje kakor s sveže kuhanimi. Če so pa te jedi že zabeljene, in ostanejo, jih je seveda škoda nanovo zalivati z vodo, zato postopal z njimi kakor v začetku povedano: Spravi jih v porcelanastem lončku na hlad; za večerjo postavi ta lonček v krop, ga pokrij s še večjo posodo in pogreji, kakor opisano.

Kuhinja

Ocvrti telbi jezič. Svež telečji jezik skuhamo, olupimo in počakamo, da se dobro ocedi, nakar ga narežemo na prst debele rezine, ki jih pomočimo najprej v razvrkljano jajce, nato pa še v presejane drobtine. Režine ocvremo potem na vroči masti.

Kuhana govedina, nadevana. Zelo mehko, sočno kuhano govedino vzamemo iz juhe eno uro prej, preden jo serviramo, jo ob strani preležamo in nadevamo. Nadev za 1 kg govedine: 5 sarđet, pol čebule in žlico zelenega peteršilja dobro sesekljamo, pri-mesamo žlico surovega masla in la nadev namažemo v meso. Nato skuhamo v trdo tri juja, jih pretlačimo z dvema sardelama vred in prilijemo škodolico smetane. Nadevano meso denemo v pekačo, ga polijemo s pretlačimi jajci in sarde-

Eleanor Powell (MGM).

lami, potresemo po vrhu z drobtinami in obložimo z narezanimi koreninami jušne zelenjave in pol čebule ter 10 dkg na kocke rezane slanine. To denemo v vročo pečico in pečemo dobro uro, da dobi meso skorjo.

Kisla zelje z jabolki. 1 kg zelja zalijemo z vodo, denemo povrh eno celo olupljeno čebulo in tri na štiri dele razrezana olupljena jabolka, pridenemo 50 gr masti in ščepec sladkorja, pa ga počasi kuhamo, dokler ni mehko. Nato vzamemo čebulo spet iz zelja, pomešamo vanj razkuhana jabolka, dodamo, če hočemo, malo popra, in kuhline in ga zgostimo z enim naslragarim surovim krompirjem. Ta prikuha se dobro poda zlasti k pečeni črnici.

Vanični rogljički. Vzamemo 10 dkg surovega masla, 1 rumenjaki, 1 zavitek vaniljnega sladkorja, 15 dkg moke, 3 dkg parjenih, olupljenih in zmelteh mandljevov ter 1 žličko ruma. Iz tega narejamo na hitro testo, in to, če je mogoče, v mrzli kuhinji, ker inoramo sicer, če postane surovo testo mehko, vzeti več moke. Iz testa narejamo potem podolgovat svalek in ga narežemo na majhne koščke iz katerih napravimo majhne, okrogle rogljičke. Ii jih spečemo v vroči pečici. Ko so rogljički pečeni, jih vzamemo s pekačo in povaljamo v zmeltem vaniljnem sladkorju. Ti rogljički so zelo okusni in se dolgo časa držijo.

Praktični nasveti

Meso, ki ni dovolj obloženo, a ga morš takoj uporabljati, odgrni s prevržano limono; 10 minut prej preden ga razbiš, pa ga s pomočjo čipca ali kurjih peser namaži po vsej površini z dobrim oljem.

Gumijave obročke kompotnih kozarec ohranimo mehke in trpežne, ako jih namažemo prav malo z glicerinom, pomešanim z vodo in jih spravljamo posamezno med druge čistega papirja. Tudi snežke, galose in druge gumijaste stvari lepo osnažimo z glicerinom in vodo.

Cvetlične lončke, ki se jih je preko zime prišla na zunanji in deloma tudi na notranji strani plesen, moramo s ščetko in lugom ostro odgrniti, preden jih zopet uporabljamo. Lahko jih na zunanji strani na lahno poslikamo s lako barvo, nikakor pa jih ne smemo lakirati. Lakirki je cvetličnim koreninam nujno potrebne.

Lepilo za porcelan. Zmesaj tekoč arabski gumij in žgani mavec v kašo, namaži z njo črepijce porcelana, slisni in poveži ter pušči, da se dobro posuši.

MALI LORD DŽEF

1. Ameriška pisateljica Frances Barbour je napisala zanimivo zgodbo, ki jo je filmska družba Metro-Goldwyn-Mayer posnela v film z naslovom »Lord Jeff«. V tem filmu nastopata tudi znana mladinska igralka Fredri Bartholomew in Mickey Rowney. Vso zgodbo s prizori iz tega filma bomo prinašali v vsaki sobotni nedeljski številki.

»Ubiti me boš moral, če me hočeš spraviti nazaj.«
Dečki so že blizu mesta, ko Terry opazi, da je Geoffrey izginit. Eden izmed dečkov mu pove, kod je Geoffrey pobegnil. Terry hiti za njim, ga dohiti in nastane borba, v kateri Terry zmaga in prisili Geoffreyja, da se vrne.

»Na ladjo pošiljamo samo oddelnjake.«
Terry se je zaradi tega zakasnili, in ko skuša priti v dom skozi okno, ga opazi neki nadzornik. Terry ne izda Geoffreyja, zato ga Briggs kazuje in mu vzame čast prednika. Razen tega mu pravi, da zdaj ne bo vkrcan na »Kraljico Marijo«.

»Ne pokaži se mi več pred očmi...«
Terry je žalosten, ker je izgubil predniško čast. Ko najde Geoffreya na samem, mu pravi, naj mu ne prihaja več blizu. Za Geoffreya je bil to težak udarec, ker je na tihem ljubil Terryja. Ko so gojenci izvedeli, da je Terry zaradi Geoffreya mnogo utrpel, ga bojkotirajo.

Sah

Turnir za prvenstvo Jugoslavije

DASI JE TURNIR PRED VRATI, SE VEDNO NI ZNANA DEFINITIVNA LISTA UDELEŽENCEV.

Kot znano, bo pričel 1. aprila v Zagrebu turnir za našo prvaka Jugoslavije. Dasi je turnir pred vrati, se vedno ni znana definitivna lista udeležencev. V listih so se sicer že pojavila nekatera imena udeležencev, vendar se ta imena nanašajo večinoma le na tako znano »spodnjo polovico« listice. Progresa pa se definitivna udeležba vodilnih mojstrov naše države; tako je, kot beremo, še vedno nejasna udeležba vcl. mojstra Pirca in dr. Milana Vidmarja, ki na turnirju za tako našo državo ne bi smeli manjkati. Ker se v naši državi že vse lažje mučijo vprašanje državnega prvalca in najbližjega sahoskega mojstra, bi bilo na vsak način prav, da se temu vprašanju pride do konca, i sicer tako, da postelj ne bo več nejasnosti, li bi jih morali v mučni atmosferi reševati Jug. sah. savez in li bi imela, kot je bil to že večkrat slučaj, dolgovence polemici odmev v časopisju. Da bo radovedna jugoslovska sahoska javnost končno prišla tudi glade vprašanja našega prvaka do

jasnosti, je potrebno, da se turnirja udeležijo vsi naši mojstri, predvsem pa oni, ki so si že v mednarodni areni priborili sloves in li v domačih krogih veljajo za naše najbolje sahoske mojstre. Zato naj ne bo turnir v Zagrebu pečljalarski, ampak tak, da bo ob udeležbi vseh naših mojstrov v plimniti borbi dal prvaka Jugoslavije, brez vseh komentarjev, opravilcev, polarnih in rekriminacij. To — in li? — ve — je vroča želja jugoslovske sahoske javnosti!

Po nekaterih verjavah se bodo turnirja udeležili: Broder, Furlani, dr. Kalabar, König, Kos, Schreiber, Tomović, Milan Vidmar ml. in Vasa Vuković, V. München, Neueste Nachrichten, pa beremo že kar definitivno listo z naslednjimi udeleženci: Kosić, Vajsa Frc, dr. Milan Vidmar, dr. Trifunović, Schreiber, Broder, Tomović, Vuković (Sava ali Vladimir?), Vidmar ml., dr. Astaljs, König, Nedeljkić, Lesnik, Rabar, Subarić in Tekavić.

Mednarodni turnir v Parizu

V 7 kolu je porazil dr. Tartakover Gukormana, Matvejev Prinsa in Rossilimo Touchéva. Švicar Grob je remiziral proti Orbachu. Ostale partije so bile prekinjene. Dovršeni je bilo tudi več partij, ki so bile prekinjene iz prejšnjih kol.

Stanje po 7. kolu: Matvejev 5 1/2 (1), Rossilimo 4 1/4 (2), Tartakover 4 (1), Gukerman 3 1/2, Grob in Monossion 3 (1), Prins 2 1/2, Znosko-Borovsky 2 (3), Touché 1 1/2 (3), Hönliger 1 (5), Baratz 1 (4), Halberstadt 1 (3), Orbach 1/2 (4), Romi 1/2 (3), gdc. Silans 0 (2).

Mednarodni turnir v Rigi

FRANCOSKA OTVORITEV

(3. kolo v Kemerl)

Beli: Bogoljubov Crni: Petrov
1. e4, e6 2. d4, d5 3. Sc3, dxe1 4. Sxel, Sbd7 5. S3, Le7 6. Ld3, S16 7. Sxle+, Lx16 8. 0-0, c5 9. c3!, exd4 10. exd4, 0-0 11. De2, Da2 12. Lf4, Dh5 (izguba časa in prazna poteka, boljše ni bilo S16 in nato S513, 13. Tael S16 14. Le4, Lx5 15. dx5, Sd5 16. Le4, Ld7 17. Lx5, exd5 (Bogoljubov si je pridobil z nekaj odličnimi potezami učino prednost) 18. De3, T1e8 19. T1e1, Lg4 20. Sd4, Ta8 21. h3, Ld7 22. Txe8, Txe8 23. Dh3, Dg6 24. Dxd5

Lxh3 25. Dxb7, Td8 26. Se2, Lg4 27. Sg3, h5 28. Dxa7, h4 29. De7, Td2 30. Dxb4, Txb2 31. Dd8+, Kh7 32. a4, Ta2 33. a5, De2 34. Dd4, Le8 (čni se je dokaj dobro znašel v nevarni poziciji, tako da zmagaba belemu ni lahka) 35. Ta1, Txa1+ 36. Dxa1, Lc8 37. a6?? (jedva si je Bogoljubov ustvaril naljšno izgleda za zmagao, že je storil napako, ki ga velja ves trud: z brezskrbno počezjo daje črnemu priliko za rešitev. Petrov napako seveda temeljito izrabi in taktično prisili belega k remislu), De2 38. a7, Lb7 39. f3, Dh5+ 40. K11, Laf+ 41. Se2, Dxa7 42. Ke1, Dh4 43. Dd4, Dh1+ 44. K12, De2 45. De4+, Dxe1 46. fxe4, Kh6 in remis.

V nadaljevanju klubskega prvenstva »Slovenske sahoske podzveze« se danes ob 20. uri v prostorih hotela Mariborski dvor igra finalna tekma mariborskega okrožja med Mariborskim sahoskim klubom in sahoski sekcijo UJNZB.

Š. Beograski sahoski klub je v 2. kolu turnirja za beograsko klubsko prvenstvo premagal pančevski Amaterski sah, klub 7:1 in se s 13 1/2 točke povzpel v vodstvo turnirja. Na 70 deskah so igrali dvomatch predstavniki sahoske organizacije angleških privrtnih nameštencev in grofije Middlesex. Prvi so zmagali s 36 1/2, proti 33 1/2 točke.

Čudež

Francoški kralj Ludvik XVI. je imel vajo s svojo švicarsko gardo v dolini reke Sablon. Nekaj kmet, ki je posejal na svoji niivi ob reki žito, je našel v ranem jutru na svoji niivi batalion švicarjev, ki so mu pomendrali vso setev. Začel je klicati:

»Poglejte, čudež, čudež!
»Kaj toliko vpiješ, človek božji?« ga je vprašal neki častnik.

Kmet mu ni ničesar odgovoril, le naprej je klical:

»Poglejte, čudež, čudež!
»Nazadnje je tudi kralj slišal to klicanje. Ko so mu prignali kmeta, ga je vprašal, zakaj vpiješ.

»Kaj ne bi, veličanstvo,« se je odrezal kmet, »posejal sem žito, zraslo so na švicarji. Ali ni to čudež?«

Kralj se je nasmehnil in povrnil kmetu škodo.

Za mlade znanstvenike

13. vprašanje.

Večkrat berete, da čolin, ki je tesen ob jadrnici, ne more od nje, da ga velika jadrnica kratkoma privlačuje nase. Kako bi si to razložili? Ali se opaža isti pojav tudi pri parnikih?

Odgovor na 12. vprašanje.

Zvoki so tresljaji zraka, torej valovanje. Nizki zvoki imajo malo treslajev v sekundi ter imajo zategadelj zelo dolge valove. Ko pride val do kake razpoke, nastane lom. Lom je tem močnejši, čim manjša je razpoka, na glede na dolžino vala. Tudi ulice so take razpoke, zaradi katerih se z ozlrom na njihovo velikost najglasneje slišijo dolgi, nizki glasovi bobna. Pri vseni tem je pa še absorbicija zraka za nizke zvoke manjša kakor za višje.

Smešnica

Dijak in gimnazijski sluga sta se pogovarjala o nedavno umrlem profesorju:

Dijak: Škoda zanj! Bil je dober profesor; obvladal je tri žive in dva mrtva jezika.

Sluga: Poglejte! Mrtvi jeziki mu bodo zdaj presneto pomagali na onem svetu.

Križanka

x	ii				

Vodoravno: 1. žensko ime ali notranje prepričanje; 5. slovenski blagovestnik; 6. človek; 7. večno mesto; 8. del kolesa; 10. razbojnik.

Navpično: 1. nedoločni števniki; 2. ozračje; 3. bodikasta rastlina; 4. prvi človek; 5. konina priprava; 9. pomožni glagol.

Okvir

Navpično in vodoravno: 1. gibanje zraka; 2. dan v tednu; 3. vezna beseda; 4. letni čas.

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. okop; 5. drevo; 6. sir; 7. en; 9. to; 10. vitek; 12. olika. Navpično: 1. ro; 2. kes; 3. ovitek; 4. poroka; 5. drevo; 8. Nil; 11. ti.

	7	6
9	5	1
4	3	8

Rešitev magličnega kvadrata

Pravni svetovalec »Večernika«

K. I. v M. Če ste kupili travnik brez prosto in izplačali kupnino, je s to kupno pogodbo vsaka prejšnja najemna pogodba razveljavljena. Z vknjižbo lastniške pravice v Vašo korist ste postali izključni lastnik pridobljenega travnika. Pri v drugi najemnik nimata pravice, opravljati na tem travniku kosnje, temveč se morata držati iz prodajalca, ki je pred tekom najeminske dobe travnik prodal, in proti njemu uveljavljati svoje odškodninske zahteve.

K. I. v M. Praviite, da je bilo posestvo Vašega dolznika na dražbi prodano in da Vaše posejilo din 20.000, katero ste mu dali leta 1929, ni prišlo do kritja. Iz tega sledi, da vam je sodišče dostavilo tudi lozavne razdelilni sklep. S tem razdelilnim sklepom, ki je bil vam dostavljen ali pa vašemu takratnemu pravnemu zastopniku, se morate podati k davčni upravi, ki bo na podlagi tega brezovno ustavlja postopanje radi izterjevanja rentne davka. Ker navajate, da je bilo posestvo izdružbeno, potem je gotovo zdražitelj predlagal izbris v korist Vašega posejila vknjižene zastavne pravice, in če se to do sedaj še ni zgodilo, se morate pač zgledati v izvršilnem oddelku sodišča ali pa v zemljiškotajnem uradu, da se bo zadeva za vas končnojavno uredila.

I. C. v P. Na Vaše pismo od 18. marca t. l. vam odgovarjamo, da je po našem mnenju izid pravde odvisen od izpovedbe odvelnika kot priče, ki je obvede zadolžnici sestavljal in ki bo torej pojasnil.

Film

Boj za jugoslovanski trg

RAZMERJE MED AMERIKANSKIMI, NEMŠKIMI IN FRANCOŠKIMI FILMI V JUGOSLAVIJI. PORAST ZVOČNIH KINEMATOGRAFOV V NAŠI DRŽAVI

Po poročilu, ki ga je minule dni izdala državna filmska centrala, je odpadlo leta 1938 od cenzuriranih tujih filmov 31 ods. okov na amerikske, nemške in francoske filme, ki na jugoslovskem filmskem trgu, med seboj najostreje tekmujejo. V zadnjih letih je bilo razmerje naslednje: 1936 je znašal celotni obrat tujih filmov 767 tisoč m. ro. Od tega odpada na amerikske filme 344.000 m, na nemške in avstrijske filme 274.000 m in na francoske 96.000 m. — Leta 1937 je znašal obrat 822.000 m, od česar odpada na amerikske filme 371.000 m, 232.000 m na nemške in 140.000 m na francoske filme. — Leta 1938 je znašal celotni obrat tujih filmov 935.000 m. ro. od česar odpada zopet na amerikske filme 512.000 m; na nemške 213.000 m in na francoske 122.000 metrov. — Leta 1932 je bilo v Jugoslaviji 134 zvočnih kinematografov, l. 1938 pa že 357. Istočasno je padlo število nemških kinematografov s 183 v l. 1932 na 13 v l. 1938.

f. Macerlingkova »Modra ptica« bo silina. — Walt Disney se pogaja s slovitiim francosko pišcem belgijskim pisateljem M. Maeterlinckom, da bi mu dovolil silima njegovo pravljico igrati »Modro ptico«. Ta simbolčna igra o lovu za srečo; ki je ni mogoče doseči drugače kakor z ljubeznijo in dobrotjo, je baje idealna vzpodbuda za Disneyevo tvorno lani azijo.

»Večernik«

za mladino

Leto 1 Maribor, 26. marca 1939 Štev. 13

Jurček in sreča

Drago H. Car.

Naš Jurček takole je sklenil nekoč, da treba bo samo v svet mu oditi, iztakniti srečo in potlej doma do smrti se z njo veseliti.

Si vzel je denarja, jestvin ter odšel veselo po cesti je bell, po poti si pesmi prelepe je pel o daljni, bogati deželi.

Prehodil je mesta, vasi in gore, pretaknil je vsako grmovje, a našel ni sreče v svetu nikjer, nazadnje se vrnil domov je.

A mamici pa je povedal doma, da srečo nikjer ni v tujini, a našel vsak človek le v sebi ima in njej on vladar je edini.

Otrok išče delo

Milan Pogorevc.

Pomladnega dne je pritekel majhen deček ves zasolzen in premrzadel preko ceste in se ustavil pred veliko tovarno. Plaho se je zazrl v dimnike, ki so strelili proti nebu, a nazadnje je pozvonil. Vrata je odprl stari kavčuvaj z belo brado, ga pogledal ter ga nazadnje nekam usmiljeno vprašal:

»Kaj bi rad?«
Otrok ga je potihoma vprašal, če bi lahko govoril z ravnateljem.
»Z ravnateljem? Kaj se ti pa sa-

nja?! Nemogočete!»

»Zaradi očeta bi ga prosil, da bi mu dal delo.«

Čuvaj je zmajal z glavo, nazadnje pa odšel in se vrnil s papirjem, Potišnil mu ga je skozi ograjo in rekel:

»Zapiši, kaj hočeš!«
Deček je napisal. Čuvaj se je nekam dobrohotno nasmehnil in odšel z lističem. Fantu je začelo srce burno utripati. Pred deseto tovarno je že stal in prosiljač za delo.

Čuvaj se je kmalu vrnil; deček je vprašujoče zrl na listič v njegovi roki. Ko ga je prebral, se je nasmehnil. Na lističu so bile napisane velike besede:

Tvoj oče lahko začne jutri z delom. Deček ni nič več čutil spomladanskega mrzaca; stekel je proti domu in mislil na očeta ter bratce in sestrice, ki bodo znova imeli vsakdanji kruh.

Mej Belko

Jelka Meško.

V svojem četrtem letu sem dobila od tete belega kozlička.

»Tvoj je. Jelka!« je dejala teta, a jaz nisem vedela, kaj naj napravim od vesolja.
Potlej sem rekla, da ga bo treba krstiti ter razmišljala, kakšno ime bi mu dala. Ogledovala sem ga in se nazadnje odločila za Belka.
»Belko boš, kozliček!« sem mu posetepala v uho.

K spomeniku kralja Zedinitelja v Mariboru

NEKOLIKO STROKOVNE RAZPRAVE O MATERIALU ZA SPOMENIK.

Pri spomeniku pokojnemu kralju Aleksandru sta predvidena tudi dva 10 m visoka stebra iz podpeškega apnenca. Podpečan lomljenec v Podpeči na južnem obronku Ljubljanskega barja je ob Ljubljani. Ta sivi, v poliranem stanju običajno prav temno-sivi apnenec s svetlimi progami ter lisami, ki predstavljajo povsem prekrizalirane ostanke različnih organizmov kakor školjki, polzevi, koralevi in drugih, je na Kranjskem že stoletja v rabi kot gradbeni, pa tudi okrasni material. Celo v starem veku so ga lomili že Rimljani, kakor je to razvidno iz različnih izkopavin, ki so shranjene v Ljubljanskem muzeju. Vendar si bo marsikateri lokalni patriot stvil vprašanje, ali nima okolica Maribora sama kamne, ki bi prišli v poštev za izdelavo teh stebrov.

Glavno ozemlje, ki zalaga Stajersko s kamnenim materialom, je nedvomno Pohorje. Saj je glavni masiv tega pogorja sestavljen iz znanega sivoga, pohorskega granita, kakor imenujemo kamnoseki in gradbeniki vrsto tam nastopajoče magmatične kamnine, ki pa jo znanstveniki prištevajo h kremenovim dioritom — tonalitom. Tonaliti predstavljajo odlični material in ga uporabljajo v prvi vrsti v gradbene svrhe. Saj je edina kamnina Slovenije, iz katere je mogoče lomiti cestne kocke. Uporablja pa se še za nešteto drugih del, pri katerih obstaja zahteva po čim večji trdnosti in vremenostalnosti, kar najdemo oboje združeno le pri magmatičnih kamninah. Vendar je ravno ta trdnost kamnine in trdota njenih sestavin vzrok, da je njegova obdelava zvezana z velikimi stroški. Saj zahteva pri brušenju in poliranju ne le tršega materiala, temveč tudi več časa. Seveda je tudi obstojnost polem znano veča.

Svoječas, ko ni bilo še odgovarjajočih strojev, pri nas trdni kamneni material v gradbene in zlasti okrasne svrhe sploh ni prišel v poštev. Toda Stajerska žal ne razpolaga s tako raznovrstnim okrasnim materialom kakor Kranjska, ki ima nešteto eno- ali večbarvnih apnencev, ki spadajo kot vse usledine k mehkim, za obdelavo jako pripravnim kamninam. Kakšen material so uporabljali takrat pri nas? Odgovor na to vprašanje nam dajejo različni spomeniki, ki jih srečamo v Mariboru in drugih mestih in trgih Stajerske.

Najdemo tu skoro izključno le dvojni material, in sicer v prvi vrsti litavec, redkeje pohorski marmor. Iz slednjega je na pr. izdelan tudi Orfejev spomenik v Ptujju, čigar dimenzije 5 x 1 1/2 — 0,45 m odgovarjajo sestavljeni vsekakor našim zahtevam.

Že stoletja stoji ta povsem beli kamen na prostem, v srednjem veku so ga uporabljali kot sramotilni kamen („Pranger“). Ker je pri tem v zgornjih delih skulptura še sedaj ohranjena, priča to dejstvo o izredni vremenostalnosti pohorskih marmorjev. Sicer pa so različne srednjeveške plošče iz tega materiala vzidane v naše cerkve, kakor v Mariboru, Ptujju, Framu itd. Pohorski marmor so lomili v različnih krajih: v Planici, pri Smartnem, v Zrečah, v Sv. Vidu nad Vitanjem itd. Zal so kamnolomi sedaj v takem stanju, da komadov zahtevane velikosti ne morejo dati. V ostalem pa nastopa marmor sploh v razmeroma ozkih slojih ter je bil vedno najboljše uporabljiv za raznovrstne plošče.

Kar se tiče litavca, moramo ugotoviti, da ima nešteto Marijinih spomenikov na Stajerskem, ki so napravljeni vsi po več ali manj podobni zamislj, različno visoke stebre iz tega nekoliko rumenkastega, jako poroznega in na ostankih drobnih organizmov bogatega apnenca. Tudi ti spomeniki stojijo že stoletja na prostem in ne le v obliki priprošnih stebrov, temveč umetniško izdelanih kipov. To re se je tudi litavec obnesel napram vremenskim vplivom. Vendar se nahajajo glavni kamnolomi, ki so preskrbeli Stajersko s tem materialom, sedaj v Nemčiji v Afenzu pri Lipnici (Leibnitz). Naši domači kamnolomi pri Sv. Barbari v Slov. goricah ali v Dupleku ob Dravi so bili le lokalnega pomena ter so dajali samo kamne za gradbene svrhe (pri Dupleku za regulacijo Drave). Veliki kamnolomi v litavcu različne kakovosti pa se nahajajo v Vinici južno od Ormoža ter zalagajo predvsem Hrvaško.

Končno naj še omenim peščenjake iz kamnolomov okoli Ptujске gore. Izdelki iz njega so isto tako zelo razširjeni, toda v glavnem le kot gradbeni material ali za podstavke pri spomenikih. Kamen je motno sive barve z zelenkastimi ali nasprotno rjavkastim odtenkom ter ga enako kakor normalni litavec ni mogoče polirati.

Tako vidimo, da razen dragocenega pohorskega tonalita v najbližji okolici Maribora res za enkrat nimamo okrasnega materiala, ki bi prišel v poštev za omenjeni spomenik in je povsem naravno, da se poslužimo že preizkušenega podpečana.

Dr. Ldm.

Anica: Povej mi, Milka, kako se piše prijazni gospod, ki je bil snoči pri tebi.
Milka: Zalibog, res ne vem. Nisem ga vprašala po imenu. Vem samo to, da ima na spodnjih hlačah monogram B. P.

Sport

Nedeljski spored sportnikov

V CELJSKI IN LJUBLJANSKI SKUPINI SE BO V NEDELJO ODLOČILO, KDO BO ZASEDEL PRVA MESTA. — ZELENICAR:ČSK V MARIBORU. — ROKOBORBE ZA PRAVENSTVO DRAVSKE BANOVINE. — OSTALI SPORED.

MARIBORSKE PRIREDDITVE.
Sportni spored preko sobote in nedelje, bodo otvorili rokoborci, ki bodo v prireditvi SSK Maratona v soboto ob 20. tekmovali v dvoranji Zadrudne gospodarske banke za prvenstvo dravske banovine. V nedeljo bo ob 15.30 na stadionu prvenstvena nog. tekma Zeleznicar—ČSK s predigro subjuričev ob 14.30.

ODLOČILNE TEKME V CELJSKI IN LJUBLJANSKI SKUPINI
Dočim bo gornja tekma le prestiznega pomena, ker so prva tri mesta že definitivno oddana, bodo odločilne tekme v celjski in ljubljanski skupini. V Celju bo na igrišču Atletikov dvojni spored: Celje—Olimp ter Atletik—Amater. Dvojni spored in važnost tekem bosta privabila rekordno število občinstva. V ljubljanski skupini so na sporedu prv. tekme Reka—Mars, Kranj

—Hermes, Jadran—Svoboda in Kovinar—Bratstvo, Bratstvo, Kranj, Hermes in Reka so le za točko drug od drugega ter si lahko vsi osvojijo katero izmed prvih treh mest.

PRIJATELSKI TEKMI NA PODEZELJU
Dve prijateljski tekmi bosta v Murski Soboti in Čakovcu. Mura bo imela v gostih PSK Dravo, v Čakovcu pa bo Gradjski pomeril svoje moči z mariborskim Rapidom.

BILJARDISTI V LJUBLJANI
Mariborski biljardni klub bo gostoval v soboto in nedeljo z moštvo 8 igralcev v Ljubljani, kjer bo odigral v na novo otvorenji biljardnici kavarne „Zvezda“ revažno medmesno tekmo z zastopniki Ljubljanskega biljardnega kluba. Prva tekma v Mariboru se je končala s tesno zmago Mariborčanov 3:2.

s Poverjeništvu SOLNP-a v Mariboru (službeno). Prijateljski tekmi Mura—Drava in Gradjski—Rapid bosta sodila ss. g. Turk. in sod. kand. g. Selanac. Sodniki za mariborske tekme bodo določeni na naravnem sestanku črtevi ob 20. pri Zamorcu. — Poverjenik.

s SK Zeleznicar bo organiziral po dogovoru z lastnikom kina „Esplanade“ posebno predstavo sportnega filma „Olimpiada“ za svoje člane in simpatizerje pri jako znižanih cenah. Predstava bo v nedeljo ob 10. Rezervirajte vstopnice. Gosti dobrodošli.

s Seniorsko prvenstvo savske banovine v rokoborbi si je osvojil v Zagrebu SK Croatia z 22 točkami pred kluboma Herkules in Policijski.

s V igri gospodov v dvoje v Bordigheri naša igralca izgubila v finalu proti nemškemu paru Henkel-Menzel s 6:3, 3:6, 2:6, 6:2, 6:3.

s Peljaci so v Varsavi premagali Nemece v basketbalu v razmerju 50:10 (26:4).

s Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu bo v letu 1940 v Parizu.
s V znanem sporu med našo in Bolgarsko nogometno zvezo je bil določen za arbitra Haliljan Mauro, podpredsednik FIFE. Proti njegovi odločitvi ne bo mogoče več priziv.

s Angleži predlagajo izpremembo v nogometnih pravilih, tako da bi se poleg 11-m uvedel kazenski udarec z 14 in 16 m, enajstka bi se pa uporabljala samo kot nadomestilo za po krivdi nasprotnika ne-regularno izgubljene šanse za dosego gola.

s Kanadsko hokejsko moštvo „Trail Smoke City“ je izgubilo svojo prvo tekmo, odkar je na kontinentu, in sicer proti Kanadčanom, ki igrajo v angleških klubih, v razmerju 4:1.

s Portugalsko ministristvo, ki mu je podrejen sport v državi, je zabranilo prezentacijo tekmo proti Švedski z motivacijo, da bodo po porazu v tekmi s Švicco 2:4 zabranjene vse mednarodne tekme, dokler se furma domačih ne bo izboljšala, tako da bodo lahko častno zastopali portugalski sport.

s V tradicijahni čestni dirki Milano—San Remo je izmed 138 tekmovalcev zmagal italijanski vozač Bartali, ki je za 281,5 km dolgo progo rabil 7:33:36.

s Hecht bo v kratkem odpoval v Ameriko. Medpoloma se bo ustavljal v Angliji, nato pa bo odpoval v New York, kjer bo na vabilo Ameriške teniške zveze deloval na teniškem turnirju v okviru svetovne razstave.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsako beseda 60 nar; enajstnika pristojbina za te oglasje le 60 nar. Družbo grešili doplovanja in izostavljali oglasje dia L. — so besedi. Najmanjši znesek za oglasje besede se računajo dvojni. Oglasni davek za okrajno območje znaša dia 20. — Zaveza za malo oglasje se običajno takoli ori naročilu oziroma ga je vpsati v oglasno štampalo v urečnem ali na eni strani oglasila za četvalni račun št. 11.409. Za vse ostane odgovore glede malih oglasov se mora obrniti znanika za 3 dia.

Razno
Kdor ve ceniti kvaliteto, voli ROBAUS-SUHOR in PRE-ROBAUS-ZDRAVNI PEČENEC. Pazite na znakom Robaus, 1908

NAKUP IN ZAMENJAVA
zlata, ur, verižic, prstanov in zobovja, M. Ilgerjev sin. Maribor, Gosposka 15. 387

VSAKI OSEBI
— družini — nudi stalni zašlužek »Mara« Maribor. Orožarstva 6r. Celje, Slomškov trg 1. Pletilnica — Razpoložljiva. 1803

DAMSKÉ TORBICE
denarčne, aktovke, kovčegi. Velika izbira, nizke cene, pri M. Sterbal. 2360

ZA TEŽKA DELA
MOCNA VINA dobite najcenejše pri Senici, Tattenbachova. 2377

OTVORITEV NOVE GOSTILNE!
Viludno sporočam cenil občinstvu, da sem prevzela staro znano gostilno »Wolffertel« v Krčevini. Otvori ev bo na praznik dne 25. marca t. l. Potrudila se bom, svojim gostom postreči s pristnim domačim vinom ter s topilmi in miznimi jedili. Za obilen obisk se pripravite! Burja Otilija. 2410

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRI

DETEKTIVSKI ROMAN

Z zelenim in zlatim zmajem, takšnem, kakršen je bil na mehki svili kožuha gospe Selcottovet!

Devetindvajseto poglavje.

Priznanje gospe Selcottove.

Zarja zmage se je razpršila z Reynoldsovega lica, ko je gledal na živo barvo tega uvezenga emblema na kožuhi in na obrabe okrog sebe zbranih ljudi. Hipoma se je zavedel, da je v trditvi gospe Selcottove nekaj preveč pripravljenege in zadovoljivo izgovorjenega in namenoma poudarjenega, kakor da bi moglo biti resnično.

»Danes dopoldne ste imeli mučen razgovor s svojim očetom.« se je obrnil k Lejli Selcottovi. »Pustimo podrobnosti! Mi hočete povedati, ali bi utegnili imeti to kakršen koli odnos k tej tragediji?« Lejla je odgovorila mirno in brez obotavljanja.

»Ne, inspektor, to je bila čisto osebna stvar in se je tikala izključno samo njegove mržnje do enega izmed mojih prijateljev,« je pojasnjevala. »In njegove za-

hteve, naj prekinem to prijateljstvo. Ker sem čutila, da je njegova želja nespremetna in neutemeljena, sem odklonila.«
»Hvala,« je odgovoril Reynolds. »Gospod Ingram, ko ste šli danes zvečer na vrt, ali ste videli iti nekoga v knjižnico potem, ko ni bilo tam več gostov, in preden je prišel tja gospod Richard?«

— Nisem videl,« je odgovoril Ingram. Toda bil je kratek odmor med trenutkom, ko je dvignil glavo, da bi odgovoril, in prvič odprl usta, in med njegovimi besedami. Njegov pogled se je v tem odmoru ustavljal na nekem izmed navzočih.

»Na vrtu je zelo veliko drvja in grmičja, je nadaljeval izralec nekoliko hitreje, kakor je bilo treba. »Izprehajal sem se na stranski poti, od koder se ne vidi na okno knjižnice. To vam seveda ne bo zanimalo, ampak jaz sem delal vse mogoče, da bi prišli svoj izgubljeni glas k povratku.«

»Okno je bilo na stečaj odprto,« je rekel Reynolds trdo. »In bil je miren in tih večer, Ali ste slišali glasove ali klic na pomoč, ko je bil gospod Richard v knjižnici?«

Ingram je zmajal z glavo.
»Sploh ničesar. Ko bi bil slišal gospoda Richarda klicati na pomoč, bi bil gotovo takoj skočil tja, inspektor,« je rekel nekoliko užaljen.

»Preden vas je gospodična Burnettova vse pozvala, naj zapustite knjižnico, ali je kdo izmed vas opazil, ali je svetila tudi svetilka na pisalni mizi ali samo glavna svetilka?«

Norrington je nagrbnatil čelo in mislil. »Mislim, da ne. Kaj menite, Mansfield? Bill ste tam sami in ste čitali, ko smo tja prišli.«

Mansfield se je sarkastično zasmjal. »Inspektor že ve za to obdobjužjo okolnost, Norrington. — Svetilka na mizi ni gorela, jaz sem res odvil stikalo, hoteč nekaj prečitati, toda najbrže je bila odklopljena od glavnega voda, ker se ni razsvetlila. Zato sem čital samo pri glavni luči.«

»Čisto gotovo ni svetila, ko sem bil tam jaz!« je izjavil Ingram.

»Kako dolgo ste bili tam sami, gospod Mansfield?« je vprašal Reynolds.

»Pet do deset minut — morda malo več,« se je spominjal Mansfield. »Ker nisem vedel, da bom poklican na odgovor za svoje gibanje, nisem pazil na čas.«

BHPŠO trenutki, ko je Reynolds obžaloval, da mu njegov stan ne dovoljuje,

da bi dal odgovor, ki bi ga bil želel. Tole je bil že en tak trenutek. Stisnil je zobe, nato pa opozoril advokata.

»Gospod Mansfield, vzdržujem se odgovora v istem tonu, ker zahteva to odjoga dolžnost in ne zato, ker z veseljem trpim vaše vedenje k meni. Mislim, da mi ne morete očitati nepotrebne radovednosti.«

Mansfieldov obraz se je čudovito izpremenil.

»Zaslužil sem to, inspektor!« je rekel. »Obžalujem.«

Opravičba je bila tako nepričakovana, da je Reynolds popolnoma razbrazil. Pogledal je Mansfielda, kakor da vidi nekaj posebnega. Niso ga oslepili Mansfieldovi odgovori glede osumljenja tega moža, toda njegova opravičba je spejala razpravo na lažji temelj.

Obrnivi se h gospe Selcottovi, je Reynolds hipoma izmenjal predmet.

»Zvečer, ko je bil umorjen Karel Ardeen, ste šli mimo stauovanja gospoda In grama kmalu po osmi uri in ste stali v ozki ulici, dokler se ni odpeljal s svojim slugo v gledališče?«

Iz ust enega izmed treh mož za Reynoldsom se je začulo pritaženo mrmljanje nezadovoljstva, a inspektor ni mogel zaslišati, kdo je bil to.

»Da,« je rekla jasno gospa Selcottova.

Potr pot globoke žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in prijateljicam, da je danes, 24. marca 1938, ob 5. uri zjutraj v 92. letu starosti preminula moja dobra mati, gospa

Ana Jug, roj. Mozetič

Pogreb blagopokojne bo v nedeljo, dne 26. marca 1938, ob 15. uri iz mrtnišnice na mestno pokopališče Sv. maša zadušnica se bo brala v magdalenski cerkvi v ponedeljek, ob 17. uri zjutraj.

MARIBOR, 24. marca 1938

Inž. JUG Avgust, sin.

GOSTILNA SLAVEC
najemna Stojšek Laura, samo 3 min. hote iz Maribora, avtomobilska cesta, najlepši izletniški kraj, najboljša posrežba iz kuhinje in kletni, nizke cene. Telefon 20-98. 2393

DAME
Moderne frizure, trajni kodri, barvanje las v vseh niansah, tudi za moške točna in hitra posrežba. Cene zmerne. Paradiž, frizerski salon, Koroska c. 7. 2395

ZIDAJTE POCENI!
Nosilce, betonsko železo, ograje, cevi, vsakovrstno okovje dobile zelo poceni, rabljeno, ali vendar dobro ohranjeno pri tendar Justin Gustončič, Maribor, Tattenbachova ul. 14 in na podružnicah, ogal Ptuiške-Tržaške ceste. 2409

HALO! HALO!
Ce hočete dobro kapljico piti morate v gosilno Triglav-Voller priti; za dober prigrizek je tudi priskrbljeno. Vsak praznik in nedeljo koncert. Se priporoča gostilničarka Steinberger. 2416

DALMATINSKA GOSTILNA
pri »Modriču« Taborska 20. Od danes naprej se toči prvo vrstno dingač vino in vse vrste prisnih dalmatinskih vin. Cenj. gostom se priporoča lastnik Nikola Skelin. 2429

Kdor se še ni sam prepričal o moji

ZLAHTNI KAPLJICI
naj ob priliki poskusi in sam omeni, kje se dobro vino pije, da glava ne boli in se sladko spi. »Prešernova klet« v Gosposki ul. 2475

Žaloga nogavic in pletenin »MARA«, OROŽNOVA 6 Sprejema naročila po meri. 2433

VLAZNE PROSTORE
zidove in fasade izolira strokovnjaško in po solidnih cenah specialno podjetje za izolacijo ter gradnjo ledenic in hladilnih naprav. Avtor, stavbena tvrdka Marko Štuhar, Ivanjokovič pri Ormožu. 2445

GOSTILNA PRI LOVCU
Frankopanova ul. (Lahajner). V soboto in nedeljo koncert. Seritirana vina. 2476

MIZARSKO PODJETJE IRŠIĆ IVAN
Mlinska 21, sprejema naročila za stavbe po lastni ali danih arhitektonskih načrtih. Založba stanovanjskih oprem. Soljina izdelava, nizke cene. 2460

Dražestna blaga za bluze

zadnje novosti te sezone prinaša **Tekstilana Büdefeldt**

MODERNE MAKO-POMLADANSKE BLUZE
pristno barvane, čedne, elegantne in ceneje se izdelujejo tudi po meri pri »Luna«, Maribor, samo Glavni trg 24. 2484

REKRUTIH!
Vso opremo dobile v trgovini A. FRANKO vokal Frankopanove-Valvarzoričeve ulice. 2480

Gostilna Möscha, Stolna ulica 8

viljudno naznanja vseni svojim cenjen, gostom in znancem, da toči v svojih modernih, na novo urejenih lokalih izvrstna štaterska vina ter Vam solidne posrežbe z dobrih Tschelgilevskim pivom. Kakor tudi s toplo in mirno kuhinjo. Viljudno se priporoča 2483 I. M. Möscha

SPERANE SPALNICE
kavkaški oreh, imitirane, moderna, prvovrstna, izdelava in kuhinjske opreme imajo že gotove na zalogi. Priporočamo se za cenj. naročila tudi ob praznikih. »Elika«, Frančiškanska 12, prodatalna »Elika«, Trgovski dom. 2481

ŽAGÉ, POZOR!
Na prodaj i Lancova lokomobilna 35-45 PS, 1 polnojarjenik, I tovorni avto po zelo ugodni cenj. Naslov v upravi »Večernika«. 2396

ARBORIN
neodendrin, mixdrin, Schellbiljbran, žvelenoopnena brozga, tobačni izvleček, oddaja Kmetiška družba, Melje 12. 1697

ZA VELIKO NOČ
avtoizlet v Gorico, Trst, Idrijo in Benetke, od 15. do 18. aprila izlet na Milanski vselesjem. Izlete organizira izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Frančiškanska ulica, tel. 22-50. 2487

KLOBUKE
vseh vrst, doma izdelane, proti dežju impregnirane, kakor tudi čepice po konkurenčnih cenah dobite le pri Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Veljarska ulica 3. Vsa popravila se sprejemajo pod garancijo za 10-25 dni. 2472

BUČNO OLJE
dobro in svežo, tudi Tovarna olja, Maribor, Taborska ulica. 2469

NAJNOVEJŠE OVRTNE RUTE
najmodernejši usnjeni pasovi, rokavice iz semlja, kombinirane, svilenke nogavice, modrički najdovršenejše oblike (tudi po meri) so dospeli v veliki izbiri pri »Luna«, Maribor, samo Glavni trg 24. 2478

TRGOVINO PREVZAMEM
ali spoim kot družabnik z din 40.000 ali vzajem lokal na prometni cesti, za vodstvo smoškega posla. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Sigurna eksistencija«. 2488

»GRIC«
Osel, avlocesta končno izdelovljena. 2479

DVA GOSPODA
na stanovanje in hrano, Taborska 9, I. nadstropje. 2455

SPREJMEM ABONENTE
na dobro in tečno hrano, kosilo 7.—, večerja 5.— din. Se priporoča restavracija Narodni dom. 2477

VDOVA S POKOJINO
brez otrok, stara 43 let, ima hišico, želi z upokočenim skupno gospodinjstvo. Ponudbe na upravo pod »Skupno gospodinjstvo«. 2447

V najem

TRGOVINO Z MEŠ. BLAG.
na defekti, ki ima mesečni promet 20-30.000 din, vzajem v najem. Dopise pod »Takoje« na oglasni oddelček »Večernika«. 2251

STAVBENE PARCELE
s stojiščim lesom blizu Tezno, Tezno, tudi na obroke prodaja Jauk Anton, Limbuš 14. 2397

STAVBIŠČE
v Tomšičevem drevoredu na prodaj; Naslov v upravi. 2399

HIŠA NA PRODAJ
Gor. Radvanje, Hostejeva ul. Vprašati se za Gračel, Cena din 16.000, 880 m². 2407

PARCELE NA PRODAJ
Tezno, Sp. Dobrava, Vprašati pri hišniku, Gosposvska cesta 23, Maribor. 2438

STAVBIŠČA
poceni, tudi na obroke, prodaja Pobrežje Sokolska 23. 2462

2-DRUŽINSKA HIŠA
z vrtom, stanovanja po 3 sobe s p. prikljinami, se prodaja. Ob bregu 30. 2482

HIŠO
enonadstropno, 21x13 m veliko z enonadstropnim dvoriščnim poslopjem, 21x8 m pripravno tudi za obrt ali malo industrijo, prodam. Maribor, Taborska 7. 2476

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO
išče mirna obrtnica, Raab, brivski salon, Koroska 7. 2394

STANOVANJE
oddam I. maja, 2 sobi, kuhinja, kopalnica, z vseni prikljinami. In ena mebirana SOBA 2402

se takoj odda. Poizve se Kraljica Petra trg 4/III. 2402

V NOVI ZGRADBI
na Tezmem se oddajo krasna, moderna stanovanja in lepi poslovni prostori. Blizu tezenskega kolodvorja, pri avtobusni postaji ob glavni cesti. Stanovanja s krasnim razgledom, sonce, zrak, kopalnice, električ. luč. Vprašati Tezno, Ptuiška c. 40. 2403

GOSPA ALI GOSPODIČNA
dobi lepo stanovanje pri vdovi, Vetrinjska ul. 30/I, nadstr. 2428

SOBO IN KUHINJO
oddam. Studenci, Jurčičeva ul. 93. 2491

Kupim

Novo **VECTANGVANISKO HIŠO** ali vilo in vinogradno posestvo kupim brez posredvalca. Ponudbe na Aznes Gregorc, Einspelerletra 2, Maribor. 2449

Kupim 2-3 družinsko **NOVO HIŠICO** Naslov v upravi. 2461

KUPLIM HIŠO novo, donosno, vredno do 650.000 din v Mariboru ali Celju. Ponudbe pod »Rentabilno« na upravo »Večernika«. 2463

Kupujem **1-2 DRUŽINSKO HIŠO** z vrtom. Pisemne ponudbe na upravo »Večernika« pod »Hiša«. 2495

Oglašujte!

KOLIE
za sadna drevesa in vinograd prodaja Gnišek, Razlagova 25. 2312

SEMEMSKI KROMPIR
in krompir za jed, vrste oncidovec, ki je priznana najboljša vrsta, se prodaja po ugodnih cenah v vsaki količini. Naročila sprejema gostilna Wilson, Maribor, Aleksandrova cesta 53. 2344

Prodam **MIZARSKI SKOBELNIK** (Hobelbank), Vprašati Bajec, Me'elkova 7. 2368

DOBRA IDOČA GOSTILNA
na prometnem kraju se radi družinskih razmer odda. Ponudbe na upravo pod »Kapital 20«. 2387

PIANINO
krasen glas, poceni na prodaj, Jugosped, Aleksandrova 51. 2398

Zelo lep, moderen **PIANINO** se prodaja na mesečne obroke po din 300.—, F. Bodner, Tyrševa 6. 2406

Prodam **MOŠKI IN ŽENSKI BICIKLI** Betnavska 136. 2420

SIVALNI STROJ prodam za 700 din. Studenci Jurčičeva 20. 2423

PRODAM
Kanarčka pevca samca, gramofon s ploščami in fine italijanske gosli. Ogledati od 11-12 ure. Kerda, Pobrežje, Nasipna 23. 2441

Globok lep **OTROŠKI VOZIČEK** prodam poceni, Laudanček, Prečna 9, Studenci. 2422

Prodam globok **OTROŠKI VOZIČEK** v dobrem stanju, Kalohova št. 23, Studenci, Lesnik, 2451

Prodam dobro ohranjen **SPORTNI VOZIČEK** Ogledati pri Gustinčiču, Tattenbachova. 2456

NA PRODAJI
Hiša, veliki vrt za dve parceli, skupaj 1400 m², Radvanjska 35. 2458

V TRSTU
prodam za dinarje ali zamenjam za protivrednost v Sloveniji dobrodonosne manjše hiše. Dopise na podružnico »Večernika«, Celje, pod »Eventualno RM«. 2486

Prodam novo **MOŠKO KOLO** na kraj Magdalenske, Pregljeva ul. 12, Lovaša. 2491

Valvena in svilenka blaga za obleke v najnovjših vzorcih in barvah prinaša **Tekstilana Büdefeldt**

Oddam takoj **SOBO IN KUHINJO** Nasibna 58, Pobrežje. 2493

ODDAM STANOVANJE 2 sobi in kuhinja, Pobrežje, Vprašati se Tattenbachova 17, dvorhiše. 2421

NOVO HARMONIKO ljubljanske tvrdke, prodam, Naslov v upravi lista. 2499

Številke in uspehi gavoce!

Bezjakove razredne srečke so zadele samo v zadnjem času sledeče dobitke:

din 2.008.000 — srečka štev. 68.326
din 1.002.000 — srečka štev. 59.971

din 301.000 — srečka štev. 83.526
din 200.000 — srečka štev. 34.210
din 100.000 — srečka štev. 88.192
din 100.000 — srečka štev. 86.831
din 100.000 — srečka štev. 7.336
din 100.000 — srečka štev. 77.664
din 100.000 — srečka štev. 4.648

In mnogo dobitkov po 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 30.000 dinarjev itd.
Kmalu se prične

nova kola drž. cenzedne loterije!

Kdor še nima srečke, se naj nemudoma in zaupljivo obrne na našo hišo sreče in pooblaščenno glavno kolekturo državne razredne loterije

bančna poslov. Bezjak

v Mariboru, Gosposka ul. 25, tel. 20-97

Cela srečka stane din 200.—, polovica din 100.—, četrtina din 50.—.

Za praznike boste gotovo rabili

raznovrstnega MESA

zelo sem si priskrbel večjo zalogo raznega mesa po zelo znižanih cenah.

SERBEC MAKS, mesar v Studencih. 2504

MALA KMETIJA
4 orali zemljišča, sadnosnik, travnik, mlive, tudi posebno za deliti z domačijo, naprodaj, Pekre 5. 2379

NOVOZGRADBA
2 sobi, kuhinja, vrt, Pobrežje 28.000.

KRASNA VILA
pri parku, 5 sob, kopalnica, vrt, 250.000.—

TRGOVSKA HIŠA
centrum, radi družinskih razmer zelo poceni. — Gozdno POSESTVO 70 oralov, smreke in jelke, 56.000. Izredna prilika. VINOGRADNO POSESTVO 15 oralov, pri mestu 90.000.—, Posredovalnica »RAPID«, Gosposka 28. 2473

VELIKA KUHINJA IN SOBA
z vodovodom in elektro, Gosposvska 44, Pobrežje. 2440

STANOVANJE
opremljeno, z dvema posteljnima, v bližini Glavnega trga s posebnim chodom in uporabo kopalnice se išče za takoj ali 15. april. Cenj. ponudbe pod »Trgovce« na upravo 2466

PRODAM HIŠO
v Zg. Radvanju na obroke, Hostejeva 73, Karl Weis, Cena 13.000 din, 2500 m² zemlje. 2435

VILO Z VRTOM
za sočivje Sv. Križ pri Rog. Slatinj ugodno prodaja Ivan Rojs, Ormož. 2485

POSESTVO
ca. 30-50 oralov, v bližini Maribora kupim. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Biljina Maribor«. 2500.

Blaga za kostume in plašče

v solidnih kakovostih prinaša **Tekstilana Büdefeldt**

ŠIRITE »VEČERNIK«!

Posest

LEPE PARCELE
na Tezmem blizu kolodvorja naprodaj. Vprašati Ptuiška cesta 87. 2390

STAVBIŠČA
v najlepšem delu mariborske periferije, tudi proti vložnim knjigam. Polasnila v gostilni Krcmbl, Radvanje. 2268

Sobo odda

SOBA
se odda bojišemu gospodu pri parku. Poseben vhod. Korosčeva 5. 2385

Takoj se odda **LEPA PRAZNA SOBA** in ena mala. Naslov v upravl. 2369

VELIKA LEPA SOBA pri glavnem trgu, pripravila za p.sarno, se odda. Vprašati v upravi lista. 2376

Lepo, veliko **PRAZNO SOBO** (kopalnica), tudi za pisarno ali slično, takoj oddam. Naslov v upravi. 2412

Lepo, sončno **OPREMLJENA SOBICA** s separatnim vhodom se odda z oskrbo ali brez. Magdalenska 44. 2430

OPREMLJEN KABINET se odda poceni s hrano ali brez. Vprašati se Kettejeva 23. 2431

Lepa **MEBLIRANA SOBA** se takoj odda. Ob železnici 8, vrata 9. 2443

SOBA z dvema posteljama se odda s hrano ali brez. Vojašniška ul. S. Polenšak. 2446

SOBA s posebnim vhodom se odda. Cvečična ulica 23. S. I. aprilom. 2454

OPREMLJENA SOBA se odda. Marijina 10/II., vrata 6. 2457

OPREMLJENA SOBA s posebnim vhodom se odda. Meljska cesta 43. 2467

Lokal

PISARNIŠKE PROSTORE (ena ali dve sobi) v najstročjem centru iščem. More biti tudi skupaj s stanovanjem 4 sob s kominorom in posebnim vhodom za eno sobo. Ponudbe pod »Stalen«. 2392

Službo dobi

Sprejme se **SLIKARSKI VAJENEC** Ivan Sušnik, Zg. Radvanje 75 p. Maribor. 2404

Za prodajo malinovca na trgu k vozu rabim **SPRETNO MOČ** najbolje upokojenca. Koroska c. 1. 2405

IŠČEM KROJACA ali šiviljo za fantovsko konfekcijo. Naslov v upravi. 2417

IŠČEM DRUŽABNIKA

za vpeljano manufakturno trgovino v Mariboru. Sigurna eksistenca. Ponudbe na upravo »Večernik« pod »Lahki začetek«. 2414

SPREJMEM VAJENKO Salon Danica, Frančiškanska 21. 2424

STUDENČARJA dobrega in sigurnega, samostojnega delavca sprejme takoj studenčni molster Lešnik, Studenci, Radvanjska c. 6. 2425

PREDMET katerega kupec je vsaka oseba, za istega iščem razpečevalce za Maribor in okolico. Potrebno 30-60 din za blago. Javite se od 12-14 ure. Naslov v upravi. 2436

VAJENCA sprejme mehanična delavnica Marjan Komel. Tezno. 2442

DRUŽABNIKA s 15-20.000 din išče zagrebško brezkonkurenčno podjetje z velikim zaslužkom. Ponudbe pod »Velik razmah«. 2444

IŠČEM KUHARICO in ponedeljsko natakario. Vprašati od ponedeljka naprej v gostilni Man-ner, Radvanje. 2452

BOLJŠI DELAVEC se sprejme na posteljo. Loška ul. S-I, vrata 7. 2497

Službo išče

IŠČEM SLUŽBO ŠOFERJA ali pisarniško pomoč proti nižji plači. Naslov v upravi. 2401

Posojilo

STALNI ZASLUŽEK in hrano listemu, ki mi posodi 4000-5000 din proti mesečnemu odplačilu. »Trgovina«. 2446

Znanja želi

LOČENEC star 40 let, dobro situiran, želi znanja z neodvisno žensko radi razvedrila. Neopornito dopise po možnosti s sliko, ki se vrne, poslati na upravo pod »Razvedrilo«. Tajnost strogo zalamčena. 2400

GOSPOD plemenitega značaja, želi spoznati samostojno ženo v svrhu skupnega gospodinjstva. Ponudbe do ponedeljka na upravo pod šifro »Arhitekta«. 2389

Mati je mislila, da je Aničina obleka bela

... dokler je ni primerjala z Bertino Radion belo obleko!

Da li tudi drugi ljudje vidijo ta razloček? To bi bilo zelo neprijetno! Saj se vendar tudi ona ni bala truda pri pranju. Ne, uspeh pranja je odvisen od pralnega sredstva. Če perete z Radionom bo Vaše perilo brezhibno in bleščeče čisto, ker Radion odstrani vso nesnago. Pri kuhanju v učinkoviti pa vendar blagi raztopini Radiona se namreč tvori kisik, ki skupaj s peno mila struji skozi tkanino in odpravi temeljito tudi zadnjo sled nesnage. Perilo bo popolnoma in brez primere belo -- Radion belo.

Schichtov

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

Edini, kateri še ni vedel, da se je

»KAVALIR« povečal, je bil »Frlaučkov Gusti«

In zakaj ne, ker ta tepec no-behli časopisov na čita, temveč samo piše in brblja. Sedaj ve tudi on in s tem vsi, da dobiš pri »Kavalirju« najboljšo kavo, čaj, čokoladne specialitete in sploh vse spekerijske predmete. 2471

»KAVALIR« Gosposka ulica 28

POSOJILNICA NARODNI DOM V MARIBORU

B I R O D N I D O M L. Z. O. J. TELEFON 21-08

Deležna glavnica nad 600.000 din, lastne rezerve 11 milijonov din, hranilne vloge 56 milijonov din.

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3-5%.

Daje posojila na vknjižbo in na menice pod najugodnejšimi pogoji.

Na starejši slovenski denarni zavod v Mariboru - Vse hranilne vloge so proste in se izplačujejo neomajeno!

Modna razstava

na najboljših plaščev in oblek v novomodnih barvah

Veletrgovina „Trgovski dom“

Maribor, Aleksandrova cesta 25

DVOKOLESA NAGRENE
RADIO STARKEL
MARIBOR, TRG SVOBODE 6

Najceneje in najbolje kupite ...

vse vrste spomladanskega blaga, kakor tudi veliko izbiro moških srajc, damskih in moških nogavic, po zelo znižanih cenah dobiš v trgovini **FERENČEK & ŠETINC** MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 30. zraven želez, Pinter & Lenard.

PARKETE

HRASTOVE, BUKOVE ter JAVORJEVE v vseh merah nudi in polaga po strokovno izvežoanih polagalcih

REMEC-Co., KAMNIK-DUPLICA

Zastopnik: inž. C. R. LUCKMANN Maribor, Prešernova ulica 4

KARO ČEVLJI

za pomlad in poletje

Bogata izbira - zmerne cene

Izdelovanje likerjev,
dezertnih vin in sirupov,
žgajarna
MARIBOR - Gosposka ulica 9 - - Telefon 25-80

Jakob Perhavec

Rum, konjak, slivovka, brinjevec,
droženka in kliekovača.
Specialiteta: Grenčak in vermut.
NA DEBELO! NA DROBNO!

Stavbeni les, deske

late, krajniki vseh vrst in dimenzij pri Električni žagi
Kari Westak
Spodnje Hoče 31 - Maribor, Cankarjeva 2. / 2490

KOČIŠ PETER
Košarski mojster
Vojašniška ulica 7

Izdelujem razne pekovske narbutne in tekstilne košare. Prevzamem vsa naročila in popravila

Mehanična delavnica
M. VIŠER

Maribor, Kopalniška ul. 17
specialist za motorna kolesa, vrši vsa tozadevna popravila vestno in najceneje

Spomnite se CMDI!

Modeli pasov

na novo dospel pri

„Konfekciji Greta“

Kolesa

različnih znamk proda poceni in na mesečne obroke
à din 100-
mehanič

DRAKSLER
Vetrinjska ulica 11

POHIŠTVO

izdelke naših najboljših strojev, v veliki izbiri, kupite najugodnejše v zalogi pohištvazdruženih mizarjev 2282
Maribor, Vetrinjska ul. 22

Cement
Apno
Betonsko železo
Trsje

ter ves gradbeni material po najnižjih cenah vedno pri
Pinter & Lenard, Maribor

Lahki in trpežni

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 30

SETA
VLOŽEK

varuje noge, čevlje in nogavice

Prvovrstno kosovno apno
porabno tudi zlasti
v kemične svrhe

dobavljajo v vagonskih pošiljkah
apnenice Ant. Birolla v Kresnicah
Cene konkurenčne
Pisarna
Ant. Birolla, Ljubljana, Dalmatinova 10

Mi ne silimo k nakupu!

Veselite nas bo, ako vam smemo pokazati naše najmočnejše vzorce blaga za pomladanske oblike

MANUFAKTURA J. ROŽAJ
Maribor, Aleksandrova 16

Najcenejše in najboljše usnje in čevljarske potrebščine dobite v

USNJARNI KOSI VIKTOR
MARIBOR, KRALJA PETRA TRG 9

Sreča v lastnem stanovanju ... s krasno spalnico, katero kupite dobro in poceni pri

Ivan Klančnik Maribor, Mejna 6
-427 Telefon 23-19

Pomladanske novosti
za obleke, kostume in plašče za dame in gospode, novo dospele. — Svobodno ogled

SRECKO PIHLAR, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 5.
2290

Delavni prostor,

primeren za manjšo obrt (lahko tudi svetla suha klet), predpogoj vodovod in elektrika, iščemo v mestu na levem bregu Drave. Ponudbe na upr. lista pod "Nujno."

Mali zaslugek — Velik promet

Prodaja trboveljskega premoga na drobno postavljeno na dom
100 kg kosovca . . . din 42—
50 kg kosovca . . . " 22—
100 kg kockovca . . . " 39—
50 kg kockovca . . . " 20—

premog se dostavlja v plombiranih vrečah čiste težine po 50 kg, napitnina je zaračunana, znak: rdeč-kočke moder-kosi.

S. Tičar, Jezdarska 19, Tel. 27-15

RANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR v latni novi palači na ogju Gosposke - Slovenske ulice

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vlogo pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v danarno stroko spadajoče posle točno in kuliantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica